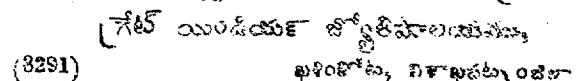

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

సంచిక. ౨౫౭

దేవస్యతరనము

నల్లొత్తయముగు
జే. శ్రీ య. పి. వ్యా. వ. ధ. మ.

గ్రంథములో ఒక్క పక్షి అయినను వదలక శ్రీ శ్రీని
వాసుని కృతకల్ప తెలిగించబడినది. అప్పు పూర్తి అయినది. స
బర్మతీ సత్యాగ్రహ శ్రమములూ ప్రత్యేకముగ తీయబడిన,
కావినధారి యగు శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ఛాయాపటము ఇందు
చేర్చబడినది. బెండింగులో నున్నది. ఇదిగఱకు రిజిస్టరు చేయ
బడిన ఆర్డరు పంపినవారికి యీ నెల 15 వ తేదీనుండి పుస్తక
ములు వి. పి. గ. పంపబడును. ఎవ్వరికైన అక్కిల తేనియెడల
ఆ తేదీలోపుగ తెలుపవలెను. అభిప్రాయ ప్రచారముకొఱకును,
దొమనివారణ కార్యసహాయమును ఉద్దేశించబడిన ద గుట
చేత స్వల్పపుటలకు యివ్వబడుచున్నది గాన వి. పి. లు తిరస్క
రించి దండెక్ గలగ జేయవలెనదే సని కొదయనాను. ఇప్పు
డు అచ్చువేసిన 2000 ప్రతులకును చాలవఱకు ఆర్డరు వచ్చి
యున్నది. గనుక యింకను గ్రంథములు కావలసినవారు యీ
దిగువ చిరునామాకు వెంటనే వ్రాయుట యుక్తము.

గుడూరి రామచంద్రరావు

(8221-ఎ)

సేవకసంఘము, గుడివాడ, పృథ్వీబిల్డ.

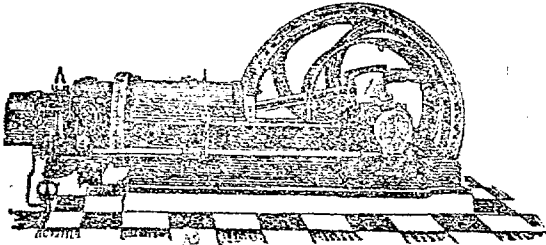
రబ్బర్ క్రాడాలు ఇంజనులు

(3881)

20, 26, 60

గుర్తులు

వవరుగలవి

స్థాకులో సిద్ధ

ముగనున్నవి.

దరలు సరసము

మావద మిలు సామానులు యావతు గూడ దొరకును.

ఇంయండిన్ కామర్సు అందు ఇండ స్టీను కంపెనీ,

తెలిగ్రాములు "Lucky" 40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి

ప. కే. పి. సి. వారి

క్షీరవర్ధిని

ఈ దివ్యాయుధము దిల్లులకు పాలను వృద్ధిజేసి
తరీర పుష్టిని కలిగించును.పిల్లలకు సంతోషి. పశ్యము లేని రుద్దిగల రసాయన
తనము. వార్షికునిచ్చిచ్చు బుద్ధిగో పనిలేదు పిల్లలు, రపిల్లలు సుఖపడుదురు. బలహిను లగు పిల్లలకిచ్చి ఇబ్బం
కలు పోయి దేహపుష్టి కలుగును. వెల బుడ్డి 1-కి 1-8-0

(8347) వి. పి. నో కలసి రూ 2.

మాకర్ష ముద్రసిద్ధమగు ఆయుర్వేదవస్తువులు చిక్కును

ఆయుర్వేదనిలయము,

బెజవాడ.

హెచ్చరిక

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

బాలకరు అట్లు వెదలకు ఒక విన్నవము: -

ఈ మాత్రలు బాలకుల అనుభవించు కీడులకు అతి ఉప
యోగకరము. మెదడు వృద్ధి పొందును.

వెల దబ్బి 1-కి 1 రూపాయ మాత్రమే.

మా బొమ్మలకు వివరములు బాలికలకు దయచేసి

వైద్యశాస్త్రి

మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆతంకనిగ్రహ బొమ్మలయము,

(219)

26, బ్రాడ్వే, మదరాసు

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ

మా అమృతాంజనమును వాడవలె నూత్రమున నయముగను

సులభ వెల 0-10-0 (బాలు అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, మదరాసు)

ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, రాజమహేంద్రవరము

వనలలు

పుస్తకచరిత్రములు

నవరసధరితము లగు

పురాణములు

వనలలు

ముచ్చటైన బొమ్మలతో ముద్దలములకు క్యాబినెట్లందుతో 80 పుటలకు దక్కినానంద 2 మాసముల కొక
సారి వెలువడును. పుస్తకము వెం బొమ్మజికాక చందాదారులకు రూ 1-0-0 మాత్రమే. చందాదారు లగువారు ప్రచేత
నమును 0-8-0 లు ముందుగ బంపవలెను. ఇదిగఱకు 80 గ్రంథములు ప్రకటింపబడినవి.

కీర్తిముగ నున్న డి. కె. పుస్తకములు

1 మాయాని

రూ 1-8-0

6 కృత్తిబాసలము

1-8-0

2 చునోరము

1-8-0

7 నీలాంబరి

1-8-0

3 మాయాని

0-1-0

8 లక్ష్మీరామాయము

0-1-0

4 చురకతలంజామ

1-5-0

9 మాధవసేనుడు

0-8-0

5 బెజురకమాయము

1-8-0

చందాదారులకు వారిలకు రూ 10-12-0 గ్రంథములు పోస్టేజికాక రూ 1-8-0 లకే వచ్చును.

శ్రీకృష్ణుడు.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గాంధీమహాత్మ ప్రణీతము

గ్రంథములో ఒక్క పక్షి అయినను వదలక శ్రీ శ్రీని
వాసుని కృతకల్ప తెలిగించబడినది. అప్పు పూర్తి అయినది. స
బర్మతీ సత్యాగ్రహ శ్రమములూ ప్రత్యేకముగ తీయబడిన,
కావినధారి యగు శ్రీ గాంధీమహాత్ముని ఛాయాపటము ఇందు
చేర్చబడినది. బెండింగులో నున్నది. ఇదిగఱకు రిజిస్టరు చేయ
బడిన ఆర్డరు పంపినవారికి యీ నెల 15 వ తేదీనుండి పుస్తక
ములు వి. పి. గ. పంపబడును. ఎవ్వరికైన అక్కిల తేనియెడల
ఆ తేదీలోపుగ తెలుపవలెను. అభిప్రాయ ప్రచారముకొఱకును,
దొమనివారణ కార్యసహాయమును ఉద్దేశించబడిన ద గుట
చేత స్వల్పపుటలకు యివ్వబడుచున్నది గాన వి. పి. లు తిరస్క
రించి దండెక్ గలగ జేయవలెనదే సని కొదయనాను. ఇప్పు
డు అచ్చువేసిన 2000 ప్రతులకును చాలవఱకు ఆర్డరు వచ్చి
యున్నది. గనుక యింకను గ్రంథములు కావలసినవారు యీ
దిగువ చిరునామాకు వెంటనే వ్రాయుట యుక్తము.

గుడూరి రామచంద్రరావు

(8221-ఎ)

సేవకసంఘము, గుడివాడ, పృథ్వీబిల్డ.

ఆధారములు	బ్రావదములు			
(2957)	తెనుగు	రు.	ఆ.	ప.
స్థాపనానాల్	...	4	0	0
గ్రామోన్యగ్రంథ మున్యూల్	...	2	8	0
ఇన్ క్విట్ టాక్స్ మున్యూల్	...	3	0	0
సివిల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్	...	5	0	0
క్రిమినల్ ప్రాజెక్ట్ కోడ్	...	6	0	0
ఎన్వేటు ల్యాండు ఆక్ట్	...	3	0	0
లిమిటేషన్ ఆక్ట్	...	2	0	0
ఇండియన్ పీస్ కోడ్	...	2	0	0
హిందూ (1921) అమ్యూల్ నున్నది	6	0	0	
బాట్లవలె ముద్ర వెట్టె	...	1	4	0
కొరియా డిపో				
ప్రతిపూను = మదరాసు.				

నూనెయంత్రములను కొనుటకు

ఇది మీకు తగిన సమయము

ది పేటంటు వర్జికల్ క్రూడ్ ఆయిల్ ఎంజనులు

(సీప్రము బావోర్-హూబర్)

6, 10, 12, 16, 20, 25, 30, 40, 50 గుజ్జములబలములవి.

ధరలు 10 ఇ. హెచ్. పి. 1-కి ధర రూ 1575

" 16 " " 2175

" 25 " " 3255

(సి. వి. ఎఫ్. మద్రాసు యియలో చేరియున్నవి.)

యితర యంత్రములకు వ్రాసిన ధరలు తెలుపబడును

మావద్ద స్థాపితము. అర్హు యిచ్చిప తెప్పించి యివ్వబడును. మా
నిబంధనలు, వివరములు తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు వ్రాయుడు.

Wiele & Klein,

Mount Road

3355

Madras

దంతమార్గము

కల దబ్బి 1-కి 0-8-0 12-కి రూ 1-4-0

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

Vani Press, Bezwada.

(3077) తెలుగు, ఇంగ్లీషు, హిందీ. ఉర్దూ,

జేవనాగరి, అరవములో అచ్చు పనులు,

బైండుకునులు, రబ్బరుస్టాంపులు, ఎంగ్రేవింగు

రమ్యముగ సరఫరాన ధరలగు చేయబడును.

కవర్లు, కాడ్లు, కాగితములు చతురగో

దొరకును. ఒకసారి పరీక్షించి చూడండి.

వాణి ప్రెస్, బెజవాడ.

పదివిచారము!

మీరు కొనియున్నారా? యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథము నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలచే గలిగిన గుణములు నాకును వాపద్ధత వచ్చు కోగులకు అతిశయప్రకరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్గజూరువీధి రంగూను, బర్మా.
2. మీరు వార్తాపత్రికలలో ప్రచురించినట్టి గుణము లన్నియు మీ లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలయందు గల దని తెలుపుటకు మిక్కిలి సంతోషించుచున్నాను. 25 బుద్ధులు పంపవలెను. ఎస్. జి. బాలసుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ సన్నిధివీధి, సిలిమాలిమ్ తంజావూరుజిల్లా.
3. మీలోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు పసిబిడ్డలకు గలుగు సకలవిధ లోగములు పూర్తిగా బాగుచేయును. ఇది పసిబిడ్డలపాలిటికి గొప్పవర్తమానము. అయ్యగారి వెంకటరామమూర్తి క్లాసు, తాలూకాఅగ్గిను అనకాపల్లిపొట్ల, 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1 కి ధర రూ 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూ 1-4-0 సారస్వతాసవము శ్రీ, భువనలక్ష్మి క్రేష్టమైన టూన్, 20 దినముల బోషణముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0. ముఖ్యగమనింపు:—మాకాతాదారుల సౌకర్యార్థమై వానకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 తంబుకెట్టివీధిలో మా బ్రాంచిని తెరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగ కోరెదము. వి. పి. అర్జును మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపవలెను. (594) పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతారావున వైద్యశాల మైనూరు.

మంచితరుణము! ఆంధ్రపత్రిక త్వరపడుడు!!

ఉగాది సంచికలు

1910-1920, (1913 మినహా)

పది సంచికలు సెట్టుగా కూర్చబడినవి.

అసలుధర 20 రూ.

అమ్ముడుధర 5 రూ.

ప్యాకింగు ఛార్జీ - సహా రూ. 5-4-0 మణియార్డరు ద్వారా పంపియెడల, రైల్వేపార్శులుగా పంపబడును లేకున్న తపాలాజార్జీ సుమారు 4-రూపాయలగును.

కొలది సెట్టు మాత్రమున్నవి. తిరిగి అమ్మవడనేరవు.

"MESSAGE OF THE MARTYRS."

With a foreword by S. SRINIVASA IYENGAR,
(ex. Advocate-General Madras.)

Containing the thrilling messages and inspiring pronouncements on the present political situation by over 30 leaders, who have suffered imprisonment for the country's cause or are awaiting the same.

Words that rouse the Divinity in Man Thoughts that Stir the highest and noblest in Human Heart.

To be within the easy reach of all the book has been priced As. 8. only. Postage extra.

K. KYLAS & Co., Publishers, Triplicane, MADRAS.

హిందూదేశము మూలధనముతోను
హిందూదేశము పరిశ్రమము వలనను
తయారైన హిందూదేశపు సరకులు

ఆయాకాలములకు తగినట్టి జవిలిదినములు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నది. అన్నిరకముల హిందూదేశపు జవిలిదినములు ఎప్పుడును నిలువచేసి యుండు మా పెద్ద అంగడికి అందరును దయచేసి వచ్చి చూడవలెనని కోరెదను.

చల్లారాం గైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములతో అందముగ నుండు పాపు

9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వ్యవసాయము

ఎరువును పదిలముచేయుట

పశువులను పొలములలో తోలి మెడల ఎరువు నేలకు లభించును. ఆ వియనము నటించునట్లుము. కొట్టములలో కట్టి వేసేయెడల, ఎరువును రెండు విధములుగా పదిలము చేయుట వాడుక.

రెండువిధముల పదిలముచేయుట

1. ప్రతిదినము పశువుల కొట్టములలో జమయైన ఎరువును ఎత్తి మరొకచోట వేయుట. ఇది పాతపద్ధతి.
2. కొట్టములలోనే ఎరువును కొన్ని నెలలవరకు జమ కానిచ్చుట. దీనికి 'శెట్టె'కొట్టపు పద్ధతియని పిలుచుట వాడుక. మొదటి పద్ధతి ప్రకారము చేసేయెడల, మూత్రము ఒకచోట జమయగుటకు అనుకూలపడునట్లు నేలను ఏటవారిగాచేయుట ముఖ్యవశ్యకము. అంతే కాదు. మూత్రము ఇనికి పోకుండుటకుగాను సిమెంటుగాని కంకరకాని వేయవలయును. అలాగు చేయనియెడల మైసేలను పలుమారు దోకి ఎత్తి, ఎండబెట్టి తిరిగి చల్లుచుండినయెడల మూత్రము ఆ మైసెట్టిలో జమయగును. కొంతకాలమున తరువాత ఆవట్టిని పొలములలో చల్లవచ్చును. లేదా ఎరువుబిల్లులో వేయవచ్చును. అలాగున ఎండబెట్టుచుండినయెడల నత్రితములు నశింపవు. అప్పుడప్పుడు కొత్తమట్టిని తచ్చి చల్లుచుండవలెను. నేలను సిమెంటుచేసినను మట్టి చల్లినందున నష్టములేదు. ప్రతికొట్టములో, పశువులు పడుకొనుటకు పాతగడ్డిగాని ఎండు ఆకులుగాని అంపుపు పొట్టుగాని వేయుచుండవలెను. అందువలన అనేకలాభము లుండును. ఏల ననగా, పశువులకు పండుకొనుటకు అనుకూలముగా నుండును. ఎరువులోనుండే ముఖ్యమైన యాహారపదార్థములు చెత్తతో కలిసి తడిసియుండుటవలన, ఎరువుబిల్లులో వేయునంతవరకు పదిలముగా నుండును. ఎరువుబిల్లులో ఆ చెత్త రయండుటవలన నేడిమి తగ్గి వృక్షహారపదార్థములు పోకుండా అడ్డపడును అంతేగాక ఎరువులో కలిసి క్రేష్టమైనదిగా మారును. అంతే గాదు; ఎరువులో, రసాయనిక మాన్యులవలన కలిగిడి పదార్థములు ఆవిరియైపముగా మాతినప్పుడు చెత్తవలన ఆటంకపడవలది దానిలోనే కలిసిపోవును.

యూరపు ఆమెరికాఖండములలో గోదవులను, ఎండగడ్డిని, ఎండకులను పశువులకొట్టములలో వేచివేయుదురు. మన దేశమందు చొప్ప, కరిగడ్డి, మామిడియాకులు మొదలయిన వాటిని ఉపయోగింపవచ్చును.

చెన్నరాజధానియంతటిలో దక్షిణ కన్నడలో మాత్రమే ఆకులు గడ్డి మొదలయినవి పశువుల కొట్టములలో వేచి ఎరువును ఎంతో పదిలముగా పోగుచేయుదురు. ఒక్కొక్క పశువుకు దినముకు 5 రకుల గడ్డిని వేచిన చాలును.

పిల్చుకొండకొత్తిగలవి.

వేడ ఉచ్చ విస్తరింపబడిన వెంటనే నత్రితములు ఆహారముగా మారి ఆవిరియై గాలిలో కలిసిపోవును. ఎరువును బిల్లులో వేసేటప్పుటికి సుమారు అరభాగము నత్రితము నష్టపడి యుండును. ఎరువంతటిలో నత్రితమే ముఖ్యమైన వృక్షహార పదార్థము. అందువలన ఎరువులో నుండే నత్రితములను పిల్చుకొండకొత్తిగల పదార్థము తో, తెలిసికొనుటకు ఎన్నో ప్రయోగములను చేసిరి. నెల స్వల్పముగాను, ప్రయోజనకారిగా నుండునవి, చెత్త గడ్డియు పొడిమట్టియే గాక, జిప్సము అన్ని కన్నులకు అని నిర్ధారణచేసిరి. అది చాక అగునా కాదా యన విషయము విచారించవలసియున్నది. వాటిని బాగ్రత్తగా వాడుచు, ప్రతిదినము పోగు చేసి ఎరువుబిల్లులో వేయుచుండినయెడల చాకయేను. జిప్సమును ఒక్కొక్క పశువునకు దినమునకు 1 రతి చల్లిన చాలును.

తెల్లియము

తెల్లియమువేళనుండు, పొడిమట్టిని చెత్తగడ్డిని కలిపి పశువుల కొట్టములలో చల్లుట వాడుక. ఈ పద్ధతి చాల మంచిదని నిరూపింపబడినది.

చెట్టె - కొట్టముపద్ధతి

ఇది కొత్త పద్ధతి. కొట్టము 7 అడుగుల వెడల్పుండవలెను. ఒక్కొక్క రకకు పశువులగుట పొడవుండవలెను. వేతనములకు జీవులయెటుట పొడుగాటితోటిగాని, తొట్టి మాదిరిగా కట్టెలతోగాని కట్టవలెను. కొట్టము నేలను 3 లేక 5 అడుగులలోను త్రవ్వి నీరు ఇసుకకుండానడునట్లు గట్టి పడునవలెను. అట్లయినచో ఎండు ఆకులయినను లేక పాతగడ్డి యయినను పడవలెను. పశువులు ఆట్లయినచో నిలిచియుండును. కానీ, వేడ ఉచ్చపల్లమందు పడియుండును. ప్రతి ఉదయమున

పశువులను తోలుకపోయిన వెంటనే తడిగా ఉంచు ప్రజాశాసనము
శ్రావణ ఎంకు అనునది పశు కర్మ, మరల ఒక్కొక్క ఒక పశు
పురుగు 5 శేక 6 రతుల సాకర్మ పల్లములతో పరచివేయవలెను.

అయితే నెలలు గడచునప్పటికీ పల్లము నిండియుండును.
అంతట మైదెనుండేది ఎరువును క్రెన్వి ఎత్తిపెట్టి, మిగత
ఎరువునంతట క్రెన్వి పొలములకు తీసుకపోవలెను. మైదెను
యందును క్రొత్తది క్రొత్తది పశువులనునుండుటలను పొల
ములకు వినియోగించవలెను. ఎరువునంతట క్రెన్వి తీసుకపో
యిన తరువాత, ఎత్తిపెట్టియుండి క్రొత్త ఎరువును, ఆ పల్ల
మందు పరచివేయవలెను.

పశువులను యెరువు లేకుండాను నీరుకావింపగ తగిన
యందును.

పల్లములను మూలలలో పశువులు ఎక్కువగా త్రొక్కు
చుండవలెను, అక్కడ విగర్జించబడిన ఎరువు బూజు పట్టి చేడి
పోవుచుండును గనుక ప్రతిదినము మూలలను బాగుగ అలచి,
కొంచెమునీటి చల్లచుండుట మంచిది.

యూరపు అమెరికాఖండులలో యీవర్షంతి వాడుక
యందు గలదు. మనజేశమందు సహితము కొన్ని ప్రయోగములు
చేసి, చాల అనుకూలమని తీర్మానించిరి. అందువలన పశువులకు
ఏలాటిరవ్వములు లేవు. ఆరోగ్యకరముగా నుండును. ఒక జత
పశువులకు సంవత్సరమునకు 12000 రతులు లేదా 25 బండ్ల
శ్రేణు మైన యెరువు లభించును.

పెట్రొ-కొట్టుపదార్థ ఎరువునకు మిగత పదార్థల ఎరు
వులకును గలభేదము.

తేమ	శ్రావణ	మృగశిరా	పూర్వాషా
కప్పపదార్థ	83.79 0/0	47 0/0	26 0/0
పెట్రొ-కొట్టు	76.54 0/0	67 0/0	31 0/0
కప్ప			56 0/0

మనజేశమందు కొన్నింటి ఆను శ్రవణసాక్షాత్కరము
నందు అనేకసంవత్సరములు ప్రయోగములు చేసి తీర్మానింప
బడినవి.

మరొకప్రయోగమునందు ఫలితముల నిందు వ్రాసెదను.
పెట్రొ-కొట్టుపదార్థ, కప్పపదార్థ, గోరొకదర్థ, ప్రతిదర్థిని పశు
వులసంఖ్య సమానము. ఫలితమందలి శేషములు పదార్థవిశ్లేషణ
ములవలన లభించినవి.

పదార్థ	శ్రావణ	మృగశిరా	పూర్వాషా
కప్ప	623 0/0	404 0/0	1226 0/0
పెట్రొ-కొట్టు	97 0/0	478 0/0	179 0/0
గోరొ	827 0/0	335 0/0	996 0/0

ప్రయోగమునందు మొత్తముమీద ప్రతిపదార్థముకొ
వి యొక్కతర తెలుపబడినది.

ఎరువు మొత్తము	శ్రావణ	మృగశిరా	పూర్వాషా
కప్ప	12382 రతులు	80.0 రతులు	52.4 ర 178.5 రతు
పెట్రొ-కొట్టు	10418 ,,	99.1 ,,	70.9 ,, 180.5 ,,
గోరొ	18197 ,,	70.0 ,,	44.0 ,, 117.6 ,,

(సహితముగారి గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)

ప్రయోగమునందు కప్పకంటె గోరొ చెడ్డదని తీర్మాన
మగును. ప్రయోగమునందు శేష పోరపాటులను అలాగు ఏర్పడి
యుండవలెను. బహుశా గోరొలో నీరు నిలిచివున్నది.

మద్రాసురాజధానిలో అక్కడక్కడ ఎరువులను హరి
జనదొరగాన పరీక్షచేసి వాటిలో ఎంతెంతవృక్షహరపదార్థము
లున్నది ఒకపట్టివ్రాసివారు. దాని నిక్కడ వ్రాయుచున్నాను.
మొదటి నాలుగుపదార్థలకు సంబంధించినవి; కడపటి నాలుగు
గోరొలలోని ఎరువు

బెజవాడ మైలవరం హాలులో
శ్రీ కృష్ణ హిందూ థియేటరు
ఫస్టు కంపెనీ, తెనాలి.
బుధవారము 22-2-22 తేదిన
రుక్మాంగద
(ఏకాక్షరి సహితము)
నాటకములను ప్రదర్శింతురు.
శేల్లు: 2-0-0, 1-8-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0
స్త్రీలకు ప్రత్యేక స్థలం 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0
ఎ. నారాయణరావు, ఎ. వి. శాస్త్రి,
[3455] డిజి. మేనేజరు. సెక్రటరీ.

పదార్థము	పశు	శ్రావణ	మృగశిరా	పూర్వాషా
1 చిట్టెలపదార్థము	7.01 0/0	21.58 0/0	71.48 0/0	5.58 0/0
2 కప్పపదార్థ	27.82	13.85	65.79	4.67
3 పెట్రొ-కొట్టు	8.31	20.82	70.87	4.83
4 తిన్నపదార్థము	19.72	8.30	61.48	1.60
1 చిట్టెలపదార్థము	61.82	19.7	19.14	5.97
2 కప్పపదార్థ	5.08	21.25	67.66	5.90
3 పెట్రొ-కొట్టు	74.51	5.57	19.62	3.60
4 తిన్నపదార్థము	45.28	22.92	31.80	7.64
పశు			38.4	7.97
శ్రావణ			23.2	1.78
మృగశిరా			7.2	5.00
పూర్వాషా			5.00	

సాధారణముగా మనరాజధానియందు ఎరువులపై
వైద్యులను విశదపరిచుచు. బల్లిరిజిల్లాలోని ఎరువులలో నీరు
చాలస్వల్పము. కారణ మేమన, గోరొని మామకపోవుట, కప్పము
స్వల్పముగా నుండును.

వివిధపదార్థాలపై పరీక్షలు పరిపూర్ణపడిన
ఎరువుల పుష్కలము
అమెరికాఖండునందు అలాగైతగా పరిపరచబడిన
ఎరువులలో ఎంతవృక్షమునది తెలిసికొనుటకు అనేక ప్రయోగ
ములను చేసిరి. కొన్ని ఇక్కడ తెలుపబడును. 14000 రతుల
గుట్టపుఎరువును (3819 రతులు లభి మూతము 691 రతుగడి)
కుప్పచేసి, ఏప్రిలుమొదలు సెప్టెంబరువెలనకు అనగా జేసి
కాలము అయిదునెలలు బహిరంగస్థలములో ఉంచబడినవి.

పదార్థము	ఏప్రిలు	సెప్టెంబరు
మొత్తము శూనిక	4000 రతులు	1780 రతులు
శ్రావణ	19.60	7.79
మృగశిరా	14.80	7.79
పూర్వాషా	86.0	8.65
టన్ను వెల	రు 8 1/2	రు 7
కప్ప వెల	రు 17	రు 6 1/2

(రాజధాని గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)

పదార్థము	పశు	శ్రావణ	మృగశిరా	పూర్వాషా
ఎరువు శూనిక	15,784.93 రతులు	9281.86 ర	6,503.57 ర	
రడి తేనెయెడల	5160.96 రతులు	3869 07 ర	1291.89 ,,	
శ్రావణ	96.24 రతులు	85.31 ర	11.02 ,,	
మృగశిరా	97.88 రతులు	79.14 ర	18.74 ,,	
పూర్వాషా	269.84 రతులు	211.64 ర	58.20 ,,	
ఆవు				
ఎరువు శూనిక	11,749.81 రతులు	7,209.04 ర	4589.27 ర	
రడి తేనె యెడల	5,156.56 రతులు	3,415.72 ర	1840 84 ర	
శ్రావణ	95.02 రతులు	72.09 ర	22.98 ర	
మృగశిరా	46 95 రతులు	43.65 ర	8.3 ర	
పూర్వాషా	170.40 రతులు	144 18 ర	26.22 ర	

(రాజధాని గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)
వైద్యులపై యాజ్ఞాపించినయెడల, శ్రావణము, పూర్వా
షాను అధికముగా నమపడినది. పొడిమట్టి చల్లచుండిన యెడల
అంతవృక్షము యుండి యుండదు. ఈ క్రింది యాదాచారములను
స్పష్టము కాగలదు.

పదార్థము	శ్రావణ	మృగశిరా	పూర్వాషా
మొత్తము శూనిక	10,000 ర	5128 ర	49
శ్రావణ	47 ర	28 ర	41
మృగశిరా	32 ర	26 ర	19
పూర్వాషా	48 ర	44 ర	8
టన్నుల వెల	రు 7	రు 9	
మొత్తము వెల	రు 84	రు 14	

(రాజధాని గ్రంథమునుండి గ్రహించబడినది)
టన్ను వెలకడపటి అధికమునందు మొత్తముమీద శూనిక
కచాలవృక్షము అయినందున, మొత్తము 5 టన్నులనుండి కడపటి
2 1/2 టన్ను మూత్రమేయుండినది. మొదట వెల రు 34, కడపటి
రు 24 మాత్రమే.

ఈ ఉదాహరణముతో యీక్రింది దానిని పోల్చిచూచిన
చుండిరి. గుట్టము ఆవు ఎరువును ఒక కొట్టుములో పోగుచేయు
చుండిరి. ఒక సంవత్సరము గడచిన తరువాత పరీక్షించగా

శ్రావణ	78 0/0
మృగశిరా	40 0/0
పూర్వాషా	84 0/0
టన్ను వెల	రు 11

అలాగైతగా యుంచినందువలన వెల ఇబ్బది యయినది.
పచ్చియెరువును కుప్పిపోయిన యెరువులకు భేదమును రాబట్టు
గారు యాదిధముగా తెలిసిరి.

పదార్థము	పచ్చి	కుప్పి
శ్రావణ	149 0/0	297 0/0
మృగశిరా	299 0/0	382 0/0
పూర్వాషా	5730 /0	446 0/0
టన్ను వెల	రు 4	రు 5 1/2

కుప్పిపోయినయెరువులో పుష్కలపదార్థములు అధిక
మగుటయేగాక, సిద్ధావార స్థితియందుండును.

అమృతము నేడు
పాతకాల ఎక్స్‌నైజు పుష్కలములు, గ్రాఫ్‌పుష్క
ములు, బ్రామింగుపుష్కములు, బాండునోటు పుష్కములు,
కాగితములు, కలములు, సిరాలు, రబ్బరులు మున్నగునవి సరస
మైదర్థలకు దోహదము.
ఫౌంటెన్‌కలములు, వాటర్‌మెన్ 1 కి యు 6-12-0
స్వాన్ 1 కి యు 4-12-0 బ్లాక్‌వర్డ్ 1 కి యు 2-14-0 అతె
క్వాడా 1 కి యు 2-0-0, కండిక్టివ్స్ 1 కి యు 0-11-0
(3253) కె. జగదీశ్వర్ అన్‌డు కంపెనీ
తిరువళ్ళూరి, మద్రాసు.

యినాం! యినాం!!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి
నుఖదీవిత రహస్యపుస్తకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
నకు వ్రాయవలెను. (3395)
ఉత్తరములు అంగభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sahaya Pharmacy,
20-2 Harrison Road, Calcutta.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద
యెనను కలదా?
అట్లుండిన అన్నివిధముల శ్రేణ్యులకు నిప్పుయ మై
నట్టియ్య, నమ్మకమైనట్టియ్య, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియ్య
బోషణముయొక్క గుణములను తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు ఏల
వ్రాయవలెదు? (3397)
L. H. Seiler Dept., 4 Samta Benga

పంచములు

ప్రభుత్వ ప్రకటనము

పల్లిక మానేజ్మెంటు క్రిందనున్న పాఠశాలలలో పంచమవిద్యార్థులను తీర్చుకొనుటకు యాటంతుల కొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు 1919 మార్చి 17-న తేదీ నెం 329 విద్యావిషయక ప్రకటనముగా, పాఠశాలసంఘములకు విద్యా కాభిధికారులకు ఉపయోగకరముగ మార్గదర్శకముగ నుండుటకు యాగింకి యత్నములు గావించిరి.

(1) పల్లిక మానేజ్మెంటు క్రిందనున్న పాఠశాల యొక్కటి అగ్రహారములో గాని చావడిలోని, గుడిలో గాని లేకుండ పంచములు వచ్చుటకు వీలులేని స్థలములలో నున్నయెడల దాని నావోటునుండి మార్చి అన్నిరకములవారును వచ్చుట వీలైన స్థలములకు మార్చవలయును.

(2) పాఠశాలాభవనము అద్దెదే, యింటిస్వామి పంచములు వచ్చుటకు అభ్యంతరములేని పాఠశాలను మరియొక భవనములోనికి మార్చవలయును.

(3) స్కూలు భవనము కట్టుటకు పంచములు మన్నగు వారుగూడ వచ్చుటకు వీలైన స్థలములలో నున్నగాని పల్లిక సంఘములోనుండి దానిని కట్టుట కంగీకరింపరాదు.

ఈయంత్రువుల గతకర్తవ్య మొకవారు ఆచరణలో బెట్టికో తెలుపుటకు పాఠశాలసంఘములు పల్లిక యిన్స్పెక్టర్ ను దౌర్జన్యము ప్రతిపక్షమునకు 15 జూనునాటికి నితీక పంచవలసి నదిగ కోరబడిరి.

1919 డిసెంబరు 31 వరకు పాఠశాలసంఘములవారు గావించిన పనులపై నితీక వచ్చెను. నేలంబిల్లాలో, తిరువరూప ముగిసిపలుకొన్నితవారలు తప్ప మిగిలిన పాఠశాలసంఘముల వారు 1920-21 సంవత్సరమునకు నితీకల నందిరి. ఈనాటికి ఆ చాలవరకు, పాఠశాలలలో పంచముల చేతుకొనుట కభ్యంతరము లేదనియు, అట్టివిద్యార్థులసంఖ్య యెక్కువగు వచ్చెదనియు క్రొత్తస్కూలుభవనములు అన్నిచాతులకాదు కట్టుటకు వీలైన పాఠశాలలలో నున్నవనియు మాత్రము తెలుపుచున్నది.

ఈనితీకలను పంచములు ఇతరచాతులవారితోగూడి చదువుటకు అభ్యంతరము లేనిపాఠశాలలు గావించుచున్నది. మార్కాపురం, కనిగిరి, కందుకూరు తాలూకాలోని పాఠశాల విద్యార్థులు పంచముల పాఠశాలలలో జరుపుచున్నారు. మార్కాపురములో పంచమోపాధ్యాయులు ఉన్న రవాణావిద్యార్థుల పాఠశాల కొన్నింటి కుపాధ్యాయులు వియమించబడిరి. భక్తవంశ చంద్రగిరి, వకరూరు, గోవిందపాళయం, పాల్వంచ తాలూకాలోని యింకొకరు అభ్యంతరము వాగుగ వచ్చెనియు, కొన్నిచోట్ల పంచములు కచ్చికందువలన ఉన్నతపాఠ విద్యార్థులు చదువు జాలించుకొని రినియ గూడ నితీకలో దొంగపడుచున్నది.

వియమగరం, పాల్వంచ, తిల్లిచేరి, మధుర, దిండిగలా, మునిసిపాలిటీలలోను, బండరు, కర్నూలు, చోమ మున్నగు తాలూకాలలోను, పాఠశాలలు యింకను, గుట్టు, చావడిలో పంచములు వచ్చుటకు వీలులేనిచోట్ల నున్నవని గూడ తెలియుచున్నది కొన్నిచోట్ల అద్దెయిచ్చుటకు లేనిచోట్లను మార్చుచున్నది. త్వరలో పంచమ విద్యార్థులు వచ్చుటకుగూడ వీలగు చోట్లకు పాఠశాలలను మార్చి యత్నముల చేయుటయు.

కొన్ని పాఠశాలసంఘములు పంచమవిద్యార్థులకు ఉచితముగ గుడ్డల నిచ్చెదమనియు (వాస్తవికముగింపబడిన) పాఠశాల ప్రకములు, పలకలనిచ్చెదమనియు (ఇదలూరుతాలూకా లో) ఉచితవేతనముల నిచ్చెదమనియు (హంసూరు తాలూకాలో) తప్పి పంచములు విద్య నభ్యసించుటకుల చేయుచున్నవి.

పంచమవిద్యార్థులకు కొన్ని బోర్డు యెలిమెంటరీస్కూల్స్లో కృత్రిక దగ్గర కక్షిణము నిచ్చుటకుల విద్యార్థులకు ఆ కర్తవ్యముగ నుండునని యేలూరు తాలూకాలో దొంగపడుచున్నది. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు దొంగించుచున్నారని.

దక్షిణ కన్నడ జిల్లా లోర్డు ప్రెసిడెంటు, పంచములకు ప్రత్యేకపాఠశాల లుండు యవసరమనియు, దాని కయ్యేదప్పును పంచములకు యెలిమెంటరీస్కూల్స్ ఉచితవేతనముల నీయవచ్చుననియు విశ్వావిషయక సంఘములవారికి పలక నిచ్చెదవని చెప్పెదమన్నారు. ప్రభుత్వ సహాయమును బొందు పాఠశాలలలో పంచముల శుశ్రీయుగ తీర్చుకొనవలెనని గూడ పలక నిచ్చుచున్నారు. ఈ విషయమై జిల్లావిద్యావిషయక సంఘములవారు పంచమవిద్యార్థులను తీర్చుకొని పాఠశాలలకు గ్రాంటు యిచ్చుటకుదడవవారు యేమి చెప్పెదవో ప్రభుత్వమునా తెలుసుమాచుచున్నారు.

శ్రీమతి సరోజినీదేవి.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము.

హిందూ 16 వ తేదీ పత్రికలో, ఆమెకోమ సాయంత్రం, వీచియొద్దకు శ్రీమతి సరోజినీ నాయుడుగారు గావించిన యాపవాదము రిపోర్టు ప్రభుత్వమువారు విమర్శించిరి.

ఆమె చెప్పెటట్లు 480 రిపోర్టుజేసుబడినచో ఆమె నువ్వారులో మార్చులలా నేవలని పిలిచి కొన్ని వోమకోమ గాలు గావించెను. అతీయగాక తాను, ఒకస్త్రీని కరీరముపైని నప్పిలవలన తేయబడిన 9 గాయములు ఆ గల యామెను జూచి తన నియమ, సిపాయి చేయడమచెల్లని కొట్టివేయబడినట్టియు, మెదవూద గాయములు గల్గినట్టియు ఒక చిన్నపిల్ల భోజనము జూచితికయిన జెప్పెను. ఆస్త్రీకి సన్ని పొట్టుగాయములు ప్రభుత్వవైద్యములోనిచాచే గావించిరిని ప్రేక్షకులు నమ్మవలదు జేయుటయే ఆమెకుదేకమై యుండవచ్చును. ఇవి అబద్ధములును, సత్యవిరుద్ధములును గాకపోయినచో యావిషయము సరోజినీదేవి ప్రభుత్వమువారికి తెలిపి ఆ నే స్థలను విచారణ క్రిందవంతు నట్లు జేయవలసింది. అప్పుడామె యీకోమ తేనోకనుకొనుటకు వీలైన విచరముల దెల్పునడల విచారణ చేయుటయు. అట్లు నామె చేయలేకున్నచో ఆమె ప్రజలలో నుండేకమగుగలజేయుట కిట్టి అపభ్రాంతి మాటలను ప్రభుత్వము నాడెని నేరము ఆమెపై మోపవలసియుండును. ఆమెపై న్యాయసమర్థమగు చర్య దీసికొనుటను గూర్చి విచారణపడును.

ఆర్. పి. గ్రహం
అట్టింగుభిష్ట నెలెటి.

కాకినాడ.

[స్వగత్యుద్దేశము]

ఫిబ్రవరి 16:—సాయంత్రము 5:30 గంటలకు పురమందిరమైదానమున పాము బహిష్కరింపబడినది. శ్రీయంత్రేదాంత కృష్ణయ్యగారు అభ్యుదయముగా నుండిరి. శ్రీకృష్ణయ్యగారు శ్రీమతి సరోజినీదేవిని రామచంద్రరావుగారు, గజవిల్లి రామచంద్రరావుగారు మొదలగు జేకాభిమానులగు నాయకులను అభినందనములు చేయుచు తీర్మానము చేయబడెను. శ్రీమతి సరోజినీదేవి కామోజరావుగారు [మండలకార్యదర్శి] శ్రీ పులకర్తి భీమలింగమూర్తిగారు (తాలూకా కార్యదర్శి) రువ్రాస్థి సుబ్బయ్యగారును జేకాభిమానులగురించియు, అభిభావనకరవిధానమును గురించియు నవసరసంఘి. శ్రీమతిగూడ సభకు విచ్చేసిరి.

కావలెను కావలెను

మహాత్మా గాంధీ ఛాయాపటములు వేసిన తెలుగు పేపరు, కాడ్డు, కవరు పటములు అమ్ముదానికి యెక్కువ గల వర్తకులు డిపాజిటుగా రూ 60 ఇచ్చిర చాలును. నెలకు 50 రూపాయలు సంపాదించవచ్చును. సాంపిలుకుగాను 1 అణా స్టాంపు పంపండి.

Pictorial & Co. Printers
41, Broadway, Madras.

చెన్నపురి కార్పొరేషను

నోటిసు

చెన్నపురి కార్పొరేషనువారు 7,59,000 రూపాయలు పత్రములమీద ఆపు పుచ్చుకొందురు. 100 కి సూర్యమునకు 7 చొప్పున వడ్డీ ఆరు మాసముల కొకతేదవ యిచ్చును. పత్రముల చెల్లుబడి 30 సెంటులముల కుండును. కార్పొరేషన్ రివిన్యూ ఆఫీసు యి హెచ్. యు. బవరుగారికి వ్రాసినయెడల వివరములు బడయగలరు.

13-3-22 మధ్యాహ్నములోగా 100 కి 5 నాణున డిపాజిట్లతో సహా కెండ్లన్ కార్పొరేషన్ కమిషనరుగారికి పంపుకొనవచ్చును.

నిర్దేశమైన మొత్తమును పూర్తిగా 24-3-22 లోగా చెల్లించవలసి వుండును.

మద్రాసు కార్పొరేషన్
రివిన్యూ డిపార్ట్మెంటు } ఇ. హెచ్. ఎమ్. బవర్
17-2-22
రివిన్యూ ఆఫీసు.

పెన్సిల్లు! మన దేశములో చేసిన పెన్సిల్లు!!

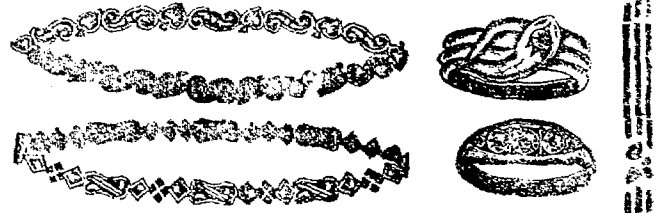
పెట్టుబడి, సామానులు, పనిచేతలు సమస్తము మనదేశములోనే చే. "దేశములోని ప్రజలు బ్రతికి సుఖించవలెనంటే దేశములోచేసిన వస్తువులు కొనండి" తృప్తికరమైన అన్నిరకముల పెన్సిల్లులయారగుచున్నవి. మా కాపీ పెన్సలు చేసికొని తీసిపోదు.

ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల నమూనాకట్ట పంపబడును. నాగపాఠశాలకు వ్రాసుండి. మదరాసు పెన్సిలు ప్యాంప్లెట్, వావర్కనుపేట పోస్టు, మదరాసు.

అది వేమయారేక కృతజ్ఞతయా? పాఠకా! నిర్ధారణచేయుము

భర్త: "ప్రేయసీ నీవు కోరినది, యిదిగా" భార్య: "ప్రియా, నిజముగానా! నేను నమ్మజాలను! మీరు నిన్ననే, గాజులు చేయించెద నని చెప్పియుంటిరి. అప్పుడే నేజేవచ్చెనా? ఎంత అందముగా నున్నది! ప్రియా, వందనములు. భర్త: "వద్దు, వద్దు. నాకేల వందనములు? అందరకును మిక్కిలి నమ్మకముగ మాట ప్రకారము నగలకు తయారు చేసి యిచ్చు నట్టి ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అందు కంపెనీనాటికి వందనములు చేయుము.

కర్ణా గారము
62 గోవిందప్పనాయక్ విగ్గి,
బాట్లపుక్ - మరరాసు.
నగలకు మదింపుచేయబడును. ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఇనాముగా పంపబడును.
ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి అందు కో, నగల వర్తకులు.
మదరాసు 25 చెనాబజారు కోట్లనందున మా ప్రదర్శనాలయమునకు విచ్చేయును.

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

బ్లాగ్ లో తీర్మానములు - కలకత్తా నాయకు లనుసరించుట-మహాత్మునియొద్దకు ప్రతినిధుల పంపగోరుట
క్యాన్సలరు భిలాభతుసంఘమువారి ప్రతికూలభావము - లాహోరులో నాయకుల విచారణ
వలంటీరులకు శిక్షలు

పార్లమెంటుచర్చ-పత్రికాభిప్రాయములు

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

పెదనందిపాములో పర్వతశని వీరయ్యవారిగారిని అరెస్టుచేయుట - ప్రజలు పన్నులను చెల్లించుట
భీనువరమున వంటిరులు ప్రయత్నముల విరమించుట - వారికాశాభంగము

కావలిలో పెళ్ళిసూరు శేషారెడ్డిదారికి 6 నెలలు విడితైదు

అనకాపల్లిలో రామగాను అచ్యుతుని వేంకటరావుగారికి శిక్ష

ఏలూరునద్ద బలివే మహాశివరాత్రి మహాత్మ్యము - కాంగ్రెసువలంటీరుల సంఘసేవ ఏర్పాటు

వంగ రాష్ట్రము

బ్లాగ్ లో తీర్మానములు

వంగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుని ప్రకటనము

వంగ రాష్ట్రీయమునందలి కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు పలు ప్రకరణ బ్లాగ్ లో తీర్మానములను చేసిన తీర్మానములను పోలీసు కలిగించియు కనబడుచున్నది. పరిశీలించు చాల విషయముగాను సంబంధముగా నున్నమాట సత్యమేగాని ఎక్కడను గూడ రాజకీయసంగ్రామములందీటి విషయపరిశీలనలు కఠినమైనవిగాను భిన్నత కనకరమేమియును లేదు. ఎటులైనను బ్లాగ్ లో తీర్మానముల ప్రకారము ప్రస్తుతము మనము మన ప్రయత్నముల నన్నిటిని నిలిపివేయవలెను. ఈలోగా వారు నిర్మించిన కార్యములను మనము క్రొత్తతో శాశ్వతమైన వలంటీరుల పట్టికలను మరల పరిశీలించుట కాంగ్రెసుసభ్యులను చేయుట మున్నగు కార్యములను మన మొనరింపవలసియున్నదని వంగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

గాంధీమహాత్మునియొద్దకు ప్రతినిధులను పంపుట

బ్లాగ్ లో తీర్మానములనుగూర్చి వంగ రాష్ట్రీయ పరిశీలనను మహాత్మునికి తెలిపి మహాత్మునితో చర్చించుటకు ప్రతినిధులను పంపుటకు వంగ రాష్ట్రీయమునందలి అసహాయోద్యమనాయకులు నిర్ణయించిరి. ఈలోగా బ్లాగ్ లో తీర్మానముల ననుసరించుటకు అసహాయభిలాషకు నాయకులు నిర్ణయించిరి. "సమస్తి అజ్ఞోల్లంఘనము, దుకాణముల ద్వబోధించుట, సభలు మున్నగు వానిని నిలిపివేయవలెనని కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు తీర్మానించినవిగాను స్వతంత్రప్రచారమును తప్పక కైవసమనగా నన్నిటిని నిలిపివేయుగోరెదము. ప్రభుత్వకార్యములను శివరథుల తిరస్కరింప గూడదని వంగ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు భిలాభతుసంఘములవారు మండలాధికారిసంఘములకు తంతివార్తల నంపిరి.

దేశబంధుదాసు

వాఙ్మూలము

అయిన కేసులో తీర్పు వెలువడినదెనుక నీక్రింది వాఙ్మూలమును ప్రకటించుటకు దాసుగా రధికారమిచ్చిరి. దీనిని కోర్టులో చదువలేదు. అయిన దీనిని తనదేయలకు పంపెను.

నన్ను 10-12-21 న అరెస్టు చేసిరి. నా యింటికి వచ్చిన యిద్దరు పోలీసు అధికారులలో నొకడు మేడమిడికి వచ్చి నన్ను నాయనతో బయటకు తీసుకు వారంటున్నదాయని అడిగితిని. ఉన్నదిగాని లాల్బజారు పోలీసు స్టేషనులోనున్నదని ఆయన చెప్పెను. చాట్టి ఏమిటని అడిగితిని. "17 (2) సెక్షన్ యొద్దో" అని ఆయన జవాబు చెప్పెను. తరువాత నన్ను లాల్బజారుకు తీసుక పోయిరి. అక్కడ నాకు జారంటేమియు చూపలేదు. అచటనుండి నన్ను ప్రెసిడెన్సీ జైలుకు తీసుకు పోయిరి. 11 వ తేదీ ఆదివారమునాడు నాకడ సెక్షన్ రూరేకు. నన్ను మేజిస్ట్రేటునద్దకు తీసుకు పోలేను. 12 వ తేదీ సోమ వారము 11 గంటల కొక పోలీసు ఉద్యోగి నాకడకు వచ్చెను. ఆయన నేను కెడ్జుగారిని జ్ఞాపకము. నేను పోలీసు యాధీనములో నుంటే నీయే నాకేసు మరుగోజుకు వేయబడిన దనియు ఆయన చెప్పెను. ఇంకా తెలియించుట నన్ను మేజిస్ట్రేటు

వారంటు క్రింద సరెస్టుచేయ తేదీయు, క్రిమినల్ లా సవరణ చట్టము 17 (2) వ సెక్షన్ క్రింద నేరము చేసెడిను అనుమానము చేత సి. పి. సి. 54 వ సెక్షన్ క్రింద సరెస్టుచేసిరియు ఆయన చెప్పెను. నేను ప్రాజ్టిసు మానినతరువాత నీచట్టములో మార్పు లేమయిన కలిగినా యని ప్రశ్నించితిని. లేదని ఆయన చెప్పెను. సి. పి. సి. 54 వ సెక్షన్ క్రింద కాన్వెజబుల్ కేసు జరిగినదని యనుమానము కలిగినయెడల పోలీసు యధికారి అరెస్టు చేయవచ్చును. కాని క్రి. లా. స. చ. 17 (2) సెక్షన్ క్రింద నేరము కాన్వెజబులు కాదు. కావున నన్ను న్యాయమయిన యధికారియొద్ద సరెస్టుచేయవలెను. ఇంతే కాక 12 వ తేదీ సోమ వారము సాయంత్రము 5 గంటలకు నన్ను మేజిస్ట్రేటునద్ద నిలిపిరి. కాదు మేజిస్ట్రేటునే నాగడినదట తీసుకవచ్చిరి. అనగా నన్ను న్యాయముగ సరెస్టు చేసినవెనుక 4 గంటలకు ఈ పని జరిగినది.

చార్జీ

జనవరి 20 వ తేదీన నాపై చార్జీ రాయడచేసిరి. ఈ తూరి ఆలిఫూరు సివిల్ జైలులో విచారణ జరిగెను. ఆ దినమున ఎస్. ఎన్. వెన్నేరి తిరిగి విచారింతి బ్రావరను క్రొత్తసాక్షిని గూడ విచారింతి.

ఇంతకు పూర్వపు తూరి విచారణ జరిగినప్పుడు ఇంకా సాక్ష్యములేకయున్నదని మేజిస్ట్రేటు చెప్పి చార్జీ రాయడచేయలేదు. ఈతూరి సాక్ష్యములు తీసికొనినతేదీ క్రి. లా. స. చ. 17 సెక్షన్ క్రింద చార్జీ చేయుమని మేజిస్ట్రేటు చెప్పి చార్జీ నకలు నాకందిచ్చెను. అది ఆదివారకే ప్రెజుచేయబడి యందుట చూడ నాకాశ్చర్యమయినది. సివిల్ జైలులో విచారణ జరిగినప్పుడు సాక్ష్యము నాకందిచ్చెను చెప్పెనుగదా. ఈలోగా సాక్ష్యము తీసికొనక పూర్వమే చార్జీ నెట్టు రాయడచేయగలిగెను? రాబోవుసాక్ష్యము విషయమై రహస్యముగా మేజిస్ట్రేటుకు తెలియవచ్చినా లేక మొదటినుండియు క్షింపవలెనని సలకల్పించుకొనియే యుండెనా?

ఈవిచారణ యంత్రసాధు అని తెలియజేయుటకు చార్జీయే దృష్టాంతము. సెక్షన్ లోని మాటలన్నియు వానిలో తెల్లినారు. అంతే కొట్టిలో యుచ్చిన సాక్ష్యమువలన నేరము జరిగినని నిర్ణయించుట యెట్లో మేజిస్ట్రేటుకుగాని ప్రాసిక్యూటరుకుగాని తెలియలేదన్నమాట. కావున చార్జీలో సెక్షన్ ను వాక్యములన్నియు నిమగ్నుట నేమనని వారించిరి.

కేసు

నాపైన వచ్చిన సాక్ష్యము లొకకములుమాత్రమే. ఇవి యెన్ని యన పత్రికలలో ప్రకటించబడిన సంవేషములను వీనిలో నొక సంవేషమును పత్రికలకంటెన యంత్రమునయియున్నది. కావున నీకాశిరములలోని దస్కతులు నావని రుజువుచేయుట వై నా కేసు యాధారపడియుండెను. దస్కతులు నావేని పట్టికు ప్రాసిక్యూటరు చెప్పెను. దస్కతు నావేని రుజువు చేయుటకు ముందు ఎస్. ఎన్. వెన్నేరి ఆను స్పెషలు ప్రాంచి పోలీసు దృష్టి సూపర్వైంటును సాక్షిగ పిలచిరి. మ్యూివన్ను బోర్డు కేసులో నాకు విషయముల తెలియజేయుట కప్పకొప్పు లేదను నాకడకు వచ్చుచుండువాడు. నావార నాయన యెప్పుడైన చూచియుండునటు సందేహస్పదము. ఆయనకు నాదస్తూరితో విశేషపరిచయము మాత్రము లేదనట నిస్సంశయము.

నాదస్కతు మాదిరి తీసుకవచ్చిన కాగితము (ఇ. 15) మాని మన్నుబొత్తుకేసులో నాకుముట్టిన వైకళ్యము. అదస్కతు నాదేగాని ఆయనయెడల నేనుదస్కతుచేయలేదు. ఆయన నాదస్కతును చాలామాటలు చూచితిని చెప్పెను ఎప్పుడో ఎట్లో ఎన్నిమాటలో ఏసందర్భములందో ఆయన చెప్పలేదు. నాకేసులో ప్రతివాదములేపోయినను యీత్రక్తులు వేయుట సరమని మేజిస్ట్రేటుకు తోచలేదు. ఇ 4 (1), ఇ 10 (1) ఇ 11 (1) ఇ 11 (2), ఇ 1 (1), కాశిరములలో దస్కతులు నావేనిసాక్షియునున్నాడని చెప్పెను బ్రావరకుగాను ఇ 17 (1) 12 (1) లో దస్కతులు నావి కావని చెప్పెనున్నాడు.

తరువాత సాక్షి బ్రావరు గారు నేను వ్రాయుచుండగా నా యన చూచి తినిని చెప్పెను. ఎప్పుడో ఎట్లో, ఏసందర్భములలో చూచెనో అయిన చెప్పలేదు. నావార ఆయనకు తెలియునని రుజువుచేయుటకు ప్రశ్ని తెప్పించియు న నడుగుట యశనరమని మేజిస్ట్రేటుకు తోచలేదు. ఆలిఫూరు నద్ద కోతూరి, అగ్రాధ్య నొక్కతూరియు నేను వ్రాయుచుండగా నాయన చూచెనట. ఈరెండుసమయములందును ఈయన ఎక్స్ పర్ట్ సాక్షిగా కోర్టుకు వచ్చెను. నేను క్రాసు పరీక్షలో నుండగా యీతడు నాదస్కతు చూచి జ్ఞాపకముంచుకొనుటకు తీరిక యెప్పుడు బొటకనో నాకు తెలియకయున్నది. నాదస్కతు లాయనకు స్వయముగా తెలియునని చెప్పి ఇ 4 (1), ఇ 10 (1), ఇ 11 (2) లలో దస్కతులు వ్రాతయు నావేని ఆయన చెప్పెను. ఇ 15 (1) గూడ యీవ్రాతయే యని యభిప్రాయ మిచ్చెను. ఎక్స్ పర్ట్ సాక్ష్యమునుగూర్చి చెప్పవలసిన దేమనగా సందేహములనున్న దస్కతులఫోటో లేమియు నాయనతీసికొనలేదు. కావున నిది ఎక్స్ పర్ట్ అభిప్రాయము కావాలను.

నే నీక్రిందివిషయము లిప్పుడు నమృతముగ చెప్పెను. ఈసాక్షులు చెప్పిన దస్కతులలో నొక్కటయినను నాదికాదు. ఇ 11 (2), ఇ 4 (1), ఇ 10 (1) లో దస్కతులకు వైకళ్యాసిన, మాడుతంట్లు నాదస్తూరి కాదు. ఇ 11 (1) లో దస్కతులు శ్రీముత అనిలమదారకాయగారివి. ఇ 11 (2) లో దస్కతులు మూడుపంక్తులు హేమేంద్రనాథదాసు గుప్త గారివి. ఇ 12 (1) అఫీసులో నెవరో దస్కతు చేసిరి. నాదిమాత్రము కాదు.

ఈదస్కతులు, వ్రాతలు కాని కాకపోయినను వాని భారమంతయు నామీదనే పెట్టుకొనుచున్నాను. నిరంకుశాధికారులు తమకవసర మయినప్పుడు ముందుగా కాననుటకువ్యతిరేకము ప్రవర్తింతురని చెప్పెనున్నాను. నన్ను కాననవి ధ్యముగ సరెస్టుచేసివారు. నన్ను క్షింపవలెనని వారు క్షింపిరి. కావుననీవో సాక్ష్యమదయిన కస్తూరిసాక్ష్యమువై మేజిస్ట్రేటు నిమిత్త చార్జీ అరీతిగ చేసి క్షింపెను. తరువాత ప్రభుత్వప్రకటనముప్రకారము నే నకమసంఘములో సభ్యుడ ననియు ఆసంఘము ప్రకటన నాటికందెననియు, ఆసంఘము క్రమముని ప్రకటించెననియు ప్రాసిక్యూటరు ఋజువుచేయుట సరమను. నాకేసు రికార్డులో నిట్టి సాక్ష్య మేమియు లేదు. చార్జీ లో నే లొక్కన జడి నటు వంటి సంఘములు ప్రకటన లేనీ (18-11-21) నాటికి వంగదేశమున లేననియు, కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘమువాది తీర్మానము ననుసరించి ప్రకటనకు తరువాత నేను చేర్చిన వలంటీరు సంఘము కాంతి యంతమైనదియు, ఈసంఘము నింతవరకు సక్రమమని ప్రకటించెదననియు దృఢముగ చెప్పెనున్నాను. కావున నావిచారణ వలన క్రిందివిషయములు వెల్లడియయినవి.

(1) నేను చెప్పినట్లు చారికవనక మయిప్పప్పుడు కానన విభద్యముగ నిరంకుశాధికారులు నడతురు.

(2) ఎవరినైన క్షింపవలెనని నిరంకుశాధికారులు సలకల్పించినయెడల మేజిస్ట్రేటు తప్పుకక్షింపనును-(అమృతబాబు)

సంయుక్త రాష్ట్రము

బ్లాగ్ లో తీర్మానములు

అసహాయోద్యమవిధానములను

నూనగూడదనునూచన

గాంధీగారును కాంగ్రెసుసంఘము వారును ఎటుల తీర్మానించినను భిలాభతుసమస్య అనుకూలముగా పరిష్కారమగువరకును అసహాయోద్యమవిధానములను వేసిగూడ మానగూడదని ఇండియా భిలాభతుసంఘమువారికి తెలుపుటకు క్యాన్సలరు భిలాభతు సంఘమువారి కేగ్రముగ తీర్మానించినది క్యాన్సలరు భిలాభతు సభకు క్యాన్సలరు తంతివార్తల నంపును.

బొంబాయి

మాతియారీ అల్లరులు

ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్సువారి సవరణ

మాతియారీ అల్లరులను గూర్చి విచారణచేసిన సంఘము వారు ప్రకటించిన నివేదికమునకు "తమతాబేదానులను గూర్చి యే దెబ్బ యాద్యగులగు జిల్లా పోలీసు నూపర్వంతును డిప్టీ పోలీసు నూపర్వంతును మాయెదుట నిజమును తెలుపక మరు గుపరిచెదగని" మేము నమ్మకములు. భిలావతువారు క్రమము కత్తులను పట్టుకొనిరి. అమ్మను సభసభ్యులను పోలీసులను చంపు దని 5 గురు నాయకులు ప్రజలకు బోధించిరి. తుపాకి కాల్చిన చప్పుడు మాకు విసబడింది అని "పోలీసు క్రింద యాద్యగులు తెలిపిన సంగతులు వారు సిగ్గులేకంద నడిచిన అతిశయోక్తు లని మేము నమ్మక విధిచేదు" అని యుండవలెను. ఇదివరకు మే మిచ్చిన తంతివాక్యలో పొరపాటు కలిగినందులకు చింతిలు చున్నా మని అపోసియేటెడ్ ప్రెస్సువారు ప్రకటించిరి. వెను కటి కలితినార్తలో పోలీసు నూపర్వంతును డిప్టీ నూపర్వం తును నిజము చెప్పలేదని విచారణ సంఘమువారు నిర్ణయించిన ట్లున్నది.

పంజాబు

కాంగ్రెసు కార్యదర్శుల కేసు

పంజాబు కాప్రియ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి గోవర్ధన దాసు, లాహోరు నగర కాంగ్రెసు కార్యదర్శి దివ్యారసింగు గార్లపై 17 వ తేదీన కేరఫాస చేయబడెను.

వలంటీరులకు శిక్షలు

16 వ తేదీన లాహోరులో జగతు నారాయణగారికి ఒక సంవత్సరమున కిక్కిన 11 మంది వలంటీరులకును చెరి 6 నెలలును శిక్ష చేయబడెను.

లాల్లాలజపతి రాయగారి కేసు

13 వ తేదీన జైలు గదిలో లజపతిరాయగారికేసు వి చారణయ్యెను. సంతాన మానచందు లాల్లూ కొటుమాలు, కుమాల్లాల్లియును ఇంకా 50 మందిని రానిచ్చిరి. ప్రతికావ్రతని ధుల కేర్పాటులు లేవు. ప్రభుత్వవక్తయును హెచ్చరికయవచ్చిరి. లజపతి రాయగారికి ప్రతివాదము లేదు.

మెజిస్ట్రేటుహోదా:—లాల్లాలజపతి రాయా వ్రాత వాజ్యాలమును దాఖలు చేయుచురా?

లాల్లా:—లేదు. నేను ఆసహాయవాదినిగాని బాగా ఆలోచించి కోర్టు విచారణలో పాల్గొనకుండుటకు నిశ్చయించి తిని. ఏలనగావాజ్యాలమిచ్చుచున్నాను కాననములప్రకారము జరుగు లోపములు తెలియజేయవలసి వచ్చును. ఆసహాయవాది అట్లు చేయగూడదు."

చార్జీషీటు

కోర్టు:—లాల్లాలజపతిరాయ కి-12-21 వ తేదీ ప్రాంతముల పంజాబు కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షులుగా నొకయుత్త రము వ్రాసియున్నాడు. ఆ యుత్తరములో కాంగ్రెసు సభ్యు లందరును వలంటీరులు గానలెనని ప్రోత్సహించితి. వలంటీరు సంఘములను ప్రభుత్వమువారి క్రమములని ప్రకటించివారు. గాన నిన్ను 17 (2) సెక్షను క్రింద చార్జీ చేయచున్నాను. కేర నువవా కావా?

లాల్లా:—నే నేమియు చెప్పను.

కోర్టు:—ప్రాసీజరు ప్రకారము నేను చేయవలెను. ప్రాసీజ్యమును సాక్షుల నెవరినైన పిలిచి మరల విచారించుకా?

లాల్లా:—నేను పాల్గొననని యిదివరకే చెప్పియుంటిని.

కోర్టు:—(సభ్యులు) ఇండి యంతయు కర్మకాండ మీరు సాక్షులను పిలువకొందురా?

లాల్లా:—లేదు.

కోర్టు:—పీనలకోడ్డు 109 వ సెక్షనును 1910 వ సం చట్టము 7 వ సెక్షనుతో చేర్చి మిమ్మును చార్జీ చేయు చున్నా ను. వాజ్యాల మిత్తురా?

లాల్లా:—లేదు.

హెచ్చరిక:—ఇది సమ్మత్య కేసుగాని వాజ్యాల మిచ్చు ట కాంక్షకు హక్కులేదు.

లాల్లా:—అవును. మాకేమియు హక్కులేవు. హక్కు ల కొరకే కదా మేము పోరాడుచున్నాము.

కోర్టు:—తీర్పు 15 వ తేదీన చెప్పబడును.

హెచ్చరిక:—ఎన్ని గంటలకు?

కోర్టు:—మీ రాజోజున రానక్కరలేదు.

హెచ్చరిక:—నాకు రావలెనని యున్నది.

కోర్టు:—చుభాషాన్నము 2 గంటలకు.

హెచ్చరిక:—లాల్లాలజపతి రాయా, నమస్కారము.

లాల్లా:—నమస్కారము.

(టిబ్యూను)

డిల్లీ

ఫిల్మీలో మరీయొక చెరసాల

ఫిల్మీలో నిడివరకు 2 జయిలంచాలక కింగ్స్ వేలో క్రొ త్తగా నొకజయిలు సేర్పాటుచేసిరి.

బెహారు-బరిస్సా

వ్రాతలో పత్రికలు వెలువడుట

మాత్సభూమి, భువనోక్కడ అను పత్రికలు వ్రాత లో ప్రకటింపబడెను. వీనిలో మొదటిది వారమును రెండు సార్లును రెండవదివారమున నొకసారియును వెలువడును.

కృష్ణామండలము

భీమవరములో సారావేలం పాటలు

వలంటీరులు మిన్నకుండుట

16 వ తేదీన భీమవరములో భీమవరముతాలూకా పారా దుకాణముల వలంటీరులు జరిగెను. అటాటలలో పాటపాడ టెండ బోధించుటకు పెక్కు మంది వలంటీరులు చాల మారము నుండి గూడ వచ్చిరి. వానిని నిశోధించుటకు పోలీసువారుగూడ గొప్ప ప్రయత్నములను జేసిరిగాని వారోలి కిర్యానముల ననుస రించి శోధించగూడదని కాంగ్రెసు సంఘమువారు తెలుపుటచే వలంటీరులను ప్రభుత్వోన్యోగగులకును గూడ చాల ఆకా ణంగా కలిగినది.

జులివె మహాశివరాత్రి మహాకోత్సవము

కాంగ్రెసు వలంటీరుల సంఘసేవ ఏర్పాటులు

24 వ తేదీన ఏలూరుకు 4 మైళ్ల దూరముననున్న విజయ రాయవద్దనున్న బతివెలో జరుగు మహాశివరాత్రి మహాకోత్సవ మున కచటికి వచ్చి యాత్రికులకు సేవజేయుటకు ఏలూరు లా లూకా కాంగ్రెసుసంఘమువారి కేర్పాటుచేయుచున్నాడు. నూజ ప్పు వలంటీరులు గూడ నచటికి రా ప్రార్థితులు. వలంటీరుల కందకకును భోజనముపాటుము చేయుటకు విజయరాయగారు వాస్తవ్యులగు శ్రీమాక కందాడై గోవిందాచార్యులుగారు డయతో పూనుకొనితి. వలంటీరులకొరకు విజయరాయ కాం గ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి శ్రీమాక కృష్ణమాచార్యులుగా నొక పాక వేయించుచున్నాడు.

గుంటూరు మండలము

వర్షతపేనీ వీరయ్య చౌడరిగారిని పట్టుకొనుట

ఇదనందిపాడు ఫిర్కాలో పన్నుల నికారణమును నడపుచున్న నాయకుడు శ్రీముత పర్వతీనీ వీరయ్య చౌ దరిగారిని 17 వ తేదీ యదయమున అరెస్టుచేసి పడమారు తిసుకొనివెళ్లిరి.

పన్నులను చెల్లించుట

కాంగ్రెసు సంఘమువారి సలహా ప్రకారము ప్రజలు పన్నులను బాహాముగా చెల్లించుచున్నామి.

నడింపల్లి నరసింహాచార్యగారి కేసు

అంతరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి బారిష్టరు నడింపల్లి నరసింహాచార్యగారి కేసులో తీర్పు 18 వ తేదీన చెప్ప బడును.

తెనాలి

తెనాలితాలూకా ఆనంతపురము వాస్తవ్యులను కాం గ్రెసు ప్రచారకులు అగు కుప్పి క్రిరానకర్కగారు పన్నులు ఇయ్యగూడదని ప్రజలను ప్రోత్సహింపచుచున్నాడని 108- వ కెక్షనుక్రింద వారికి నోటీసు ఇయ్యబడెను. రైతులగు నాగళ్ల యశ్వయ్యవారి స్థానమున పనిచేయుటకు సిద్ధమునన్నార.

విశాఖపట్టణ మండలము

అయ్యతుని వేంకటరావుగారికి శిక్ష

రాయదాసు అయ్యతుని వేంకటరావుగారు (అనకాపల్లి) కృంగవరపు కోటలో ఆజ్ఞోల్లంఘన మొనరించి 27-1-22 వ తేదీన యువపన్నునిశ్చయలకు యీనెల 16 వ తేదీ రాత్రి ఆయనను పట్టుకొనిరి. ఆయన బామిను యియ్యననెను ఆయనను అనకా పల్లికి తీసుకొని వెళ్లిరి. 17 వ తేదీన విచారణనామకా జరిగి నది. ఆయనకు 5 నెలలు కఠినశిక్ష వేసిరి. ఆయన వాదించలేదు. గోపాలంగారు జయ హెనుముతో వేంకటరావుగారికి తుప్పు మాలవేసిరి. నేడు (18 వ తేదీ) వురయ్యును పానెంజరుబండిలో వేంకటరావుగారిని కాజమండ్రిజయిలుకు తీసుకొనివెళ్లిరి. ప్రజ లూరేగింపుతో వైమనుకువెళ్లి వారిని సాగనంపిరి. నేడు (19 వ తేదీ) సాయంకాలము సభ్యులగును గోపాలం ఉయర తివారివిగావుపన్నునిశ్చయించెదరు.

నెల్లూరు మండలము

పెళ్లకూరు శేషారెడ్డిగారికి శిక్ష

కాచిలిలో పెళ్లకూరు శేషారెడ్డిగారికి 6 నెలలు విడి కేసు వేయబడెను. కక్కినవాడెద్దరును పూచీ కత్తులనిచ్చిరి.

పార్లమెంటుసభ - హిందూదేశ స్థితి.

లాయెడుజార్జి మాంటాగుగార్లకి ప్రసంగములు.

ఇంగ్లీషువను పత్రిక.

హిందూదేశమునందలి పాశురజనులకు రాజకీయ జ్ఞాన మును కలిగించుటకు మాంటాగుగారును వారిమిత్రులును చేసిన ప్రయత్నములవలన ఆనవసరమగు పనివారిండు సమ్మెట్టు రైతుల తిరుగుబాటులు, ప్రజల దురాగతిములు, వ్యాపారము నిలిచిపోవుట మున్నగు నవర్థకములు దేశమున కలుగుచున్నవి. వానిని నిశోధించనిచో రష్యాదేశమున కలిగిన దురవస్థకంటెను గూడ నధికమగు దురవస్థ హిందూదేశమున కలుగును ఇట్టి విష మదేశమును ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ నుత్తరవులు చేయుట శోచము కాదు. అట్టియుత్తరవు లవసరమునకు తగిన ట్టులుండక తీరదుగాని కాననబద్ధముగా నుండవలవు. పరిపాల కుల శాశ్వతను గుర్తించియే రాష్ట్ర సరిహద్దులను ప్రధాన న్యాయనూత్నని వెనుక శోచమును నిర్ణయించిరి.

వైట్టువను

అసహాయాద్యయమునుగూర్చి మాంటాగుగారు పార్ల మెంటువారికి సరిగా వివరములను తెలుపలేదు. ఆయనకు తెలి యవో తెలుపుట కిష్టములేదో గ్రహింపబడుచున్నాను. ఈదేశ మున బ్రిటిషు అధికారమును నిలుపదగిన సాధనములనుగూర్చి లాయెడు జార్జి, మాంటాగుగారు రేపూర్తమును క్రద్ధబూనిన ట్టుగ వడదు. ఇంకను హిందూదేశమును పార్లమెంటువారి పరిపాలిం చుచున్నారని వారు తెలిపి మాంటు వారు కార్యముచేతగూడ ప్రసవముపనిచో వారివాదాలకుంతయునువృధాకంఠశోచణమే.

దెయిలీస్ట్యును

ప్రధానమంత్రి కేవలము ప్రభుత్వోన్యోగకుల ప్రకటనల వైసనే ఆధారపడినట్లున్నది. న్యాయక్రమములను నేను సమ ర్థించునని అతడు నుడివెను. ప్రస్తుత మదియే హిందూదేశమున కొరకగా నున్నది.

బెంగాలి

1917 లో నిర్ణయింపబడిన రాజకీయవిధానమును ప్రస్తు తము విరిచిచేయుట పార్లమెంటువారికి న్యాయముగాదని పార్ల మెంటుసభలో తెలుపబడుటకులన ఇండియాప్రజలకు మిక్కుట మగు ఆకాభంగముకలుగును. మాంటాగుగారు అత్యధికమగు నుదారభావముతో ప్రారంభించిన సంస్కరణముల సంకటితో నిలిచివేయుట అసహాయాద్యయవిషయమునకు విరుగుడుకాబాలదు.

ఆమ్మత్తబజారుపత్రిక

ఏమియుతోచ ఏల రేణట్టియు విషమ మైనట్టియు అసహ్య కరమైనట్టియు పరిస్థితులేర్పడినవి. ప్రజాపరిపాలనా నిధాంత ములకు భంగములేకుండ యుక్తిగా కార్యములను నెరవేర్చుకలెను నిశ్చంధవిధానము కేవలము నిష్ప్రయోజకము.దానివలననిశ్చలు తొలగునదిగావు.

రయిలువేసమ్మె

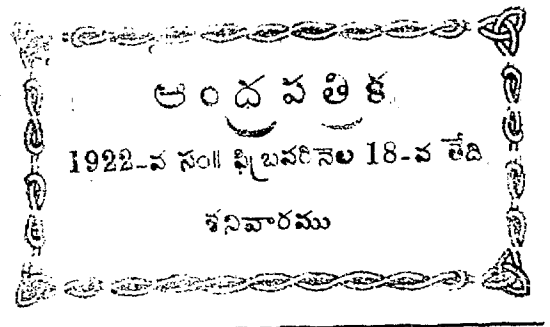
అలహాబాదు 18-2-22:—తుండూలో సమ్మెస్థితిలో

మార్పులేదు. సమ్మెవారి ప్రతినిధులతో సభికారులు సంభాషిం చిగాని పరిష్కారము యింకను కాలేదు. అలహాబాదులో గూడ సమ్మెయున్నది ఈశోజానుండి హారానుండి బొంబాయి పంజాబుమొయిల్ల కఠినపడివి యీ రెం టి ని అలహాబాదువద్ద నిభాగము చేయదురు. అయోధ్యలోహిల్ ఖండము రైలులో గూడా దేరాడూను ఎత్తుల పెన్ను మొదలయిన చాలాబండ్లు ఆగిపోవుచున్నవి.

కేరళమండలము.

కళి కోట 18-2-22:—కున్నయంగళం ప్రాంతముల 9వ తిరుగుబాటుదారుల సభ్యులచేసే అగ్గిరిపోతీసులు కన్ననూరుకు తీసికొనివచ్చిరి. వారిలోనొకడుగిరిహే. రువులకు తక్కువలేకుండ చంపితి నని యొప్పుకొనెను.

కోచ్చి 18-2-22:—కోచ్చివివాదు వివాదుబహదూరు టి. విజయరాఘవాచార్యులు స్థానే రావుజూమారు నారాయణమేననగారిని నియమించిరని తెలియుచున్నది.

స్వరాజ్య సాధనము

స్వరాజ్యము త్వరలో సిద్ధిపడవలెనని ఆన్ని పక్షములవారును కోరుచున్నారు. కాని సహాయనిరాకరణలంబు లవలంబించెడి మార్గములు మాత్రము పనికిరావని మితవాదులు చెలుపుచున్నారు. బ్రిటిషుపార్లమెంటుసభపైనను బ్రిటిషు మంత్రులపైనను వారు ఆధారపడుచున్నారు. తగు విన్నపములను పంపిన పార్లమెంటు సభవారు స్వరాజ్యమును త్వరలో బ్రసాదించెదరని వీరి కాశే గలదు. ప్రస్తుత రాజ్యాంగసంస్కరణములవ్వారా స్వరాజ్యస్థితి త్వరలో బడయుట దుర్లభమును సంగతి మితవాదులకు దెలిసినట్లున్నది. నూతనాచార సాంప్రదాయములను శాసనసభ లో నెలకొల్పి తత్వవారా స్వరాజ్యమును సంపాదించవచ్చునను బిసెంటుగారి సిద్ధాంతము, ఏ మాత్రము కొనసాగదని తేటపడినది. బిసెంటుగారి సిద్ధాంతపు అసంగతములను మరియొకమారు వివరించెదము. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు పార్లమెంటు సభమీదను, బ్రిటిషు మంత్రులమీదను ఆశ బెట్టుకొని యున్నవారలకు, లాయడు జార్జి, మాంటాగూగార్ల ప్రసంగములు నిరాశను పూర్తిగ గలిగింపక మానవు. అట్టి యాశాభంగమును, మితవాదపత్రికయగు బెంగాలీపత్రిక నెలిబుచ్చుచున్నది, న్యూయిండియా పత్రికకు సయితము, లాయడుజార్జి మాంటాగూగార్ల ప్రసంగము లాశాభంగము కలిగించినవి. నిర్బంధముల ప్రయోగము విషయమై రీడింగు ప్రభువునకు సర్వస్వాతంత్ర్యము నెసగిన మాంటాగూగారు, సంస్కరణముల యభివృద్ధి విషయమై తామే నిర్ణయము గావించుచున్నారు. "మాంటాగూగారును, అంతకన్నను లాయడుజార్జిగారును ముందిచెడి సంస్కరణముల ఊర్చి ఇంత ఖాశితముగ మాటలాడుట అవివేకము. వీరు రీడింగు ప్రభువుగారిని చిక్కుల బెట్టుచున్నారు. ఇట్టి ప్రసంగములవలన, ఎక్కువ అధికారములను సంపాదించుటకు సలిపెడి సక్రమాందోళనమునకు నిరుత్సాహము గలుగదని, మేము చెప్పగలము" అని న్యూయిండియా పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ప్రాయశః న్యూయిండియా పత్రికకు కష్టస్థితియలపై నింకిననాశే గలదని తలంపవచ్చును.

ఎంతదోహతంతయో చాలునని సంతృప్తిపడెడి వారు దప్ప, ఘోరితనవారెవరును లాయడుజార్జి, మాంటాగూగార్ల ఖాశితప్రసంగములకు, సంతృప్తి జెందజాలరు. బ్రిటిషుమంత్రులు హిందూదేశమును బ్రస్తు అని భావించునంతవరకు, వారేర్పరచెడి సంస్కరణములు ఫలవిరహితముగ నుండును. వీని మూలమున మరొకన్ని యద్యోగములు భారతీయులకు లభింపవచ్చును గాని, స్వపరిపాలనాధికారము వారికి చేకూరుట దుర్లభము. ప్రజేచ్ఛను నెరవేర్చుట తమవిధియని బ్రిటిషుమంత్రులు గుర్తించిన గాని, స్వసహాయము చక్కబడదు. స్వయంసహాయోద్యమమే అట్టిసిథితి, సమకూర్చగలదు. పార్లమెంటు సభవారు సలిపెడి పరీక్షలలో హిందూ

దేశము నెగ్గవలయుననుటయు, అప్పుడు ఒక అంతరమునుండి మరియొకయంతరమునకు బోవలెననుటయు, నిరర్థకములు. భారతీయులకు స్వపరిపాలనము నొసగకున్న మానె, ఉన్నతోద్యోగముల నొసగవలయు నను సూచన గూడ ఆంగ్ల దేశపత్రికలను విభ్రాంత పెట్టుచున్నది. జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారు సామాజ్యశాసనసభలో నిటీవల దెచ్చినతీర్మానము లండను టైముస్ పత్రిక క్రాగ్రహము గలిగించెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిని విషయమై యొత్తిడిచేసి, సివిల్ సర్వీసు యద్యోగముల ప్రతిష్ఠను నిలువబెట్టవలయునని, ఈపత్రిక ఆంగ్ల దేశీయులను హెచ్చరించుచున్నది. డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక ఇందువిషయమై నెక దీర్ఘ వ్యాసమును వ్రాయుచు నుద్యోగములన్నియు భారతీయుల పరమగునో హిందూదేశమునం దంతటను విప్లవము, అరాజకము ప్రజలుననియు, అందుచే ఇట్టిదుస్థితి తటస్థింపకుండ ప్రభుత్వమువారు తగిన జాగరూకులై మెలంగవలయు ననియు ప్రోద్బలపరుచుచున్నది. గాంధీని మాత్రమేగాక, శాసనసభ్యులను సయితము విప్లవకారులని ఆంగ్ల దేశపత్రికలు చెలుపుట బట్టి, స్వరాజ్యము హిందూదేశమునకు లభించుట కిది ఏ మాత్రము ఇష్టపడవని గ్రహింపవచ్చును.

విన్నపముల మూలమునను, ప్రార్థనలవలనను స్వరాజ్యము లభించునను నాశను, మితవాదులిక మీద విమవవచ్చును. ప్రజాసామర్థ్యము బహిర్గత మయినప్పటికీ, స్వరాజ్యస్థితి నెవ్వరును ఆటంకపరుప నేరదు. గా. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు ఆంగ్ల దేశమునకు వాసింగుటను సహావేశమునుండి వచ్చియుండిరి. లండను టైముస్ పత్రిక కొక వ్యాసమును వ్రాయుచు, సహాయనిరాకరణోద్యమ దుష్ఫలితముల సూచి వీరు దెలిపి రని తెలియుచున్నది. హిందూదేశమునకు అధినివేశ రాజ్యస్థానము మంచిదనియు బ్రిటిషు నృపునకు భక్తి చూపుచు తన కలవడిన యధికారమును హిందూదేశ ముపయోగించునని బ్రిటిషుప్రజలకు నమ్మకము గలిగినచో, అధినివేశ రాజ్యస్థానము హిందూదేశమునకు లభించు ననియు, శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు చెలుపుచున్నారు. శాస్త్రిగారికి సహాయ నిరాకరణోద్యమాశయము బోధపడుట లేదు. బ్రిటిషుసామాజ్యమును సహాయనిరాకరణావలంబులు విడిపోవ నెంచుటలేదు. వీలగునంతవరకు, బ్రిటిషు సామాజ్యస్థ స్వరాజ్యమునే వారునుబడయ నెంచుచున్నారు. ఆకారణముచేతనే కాంగ్రెసు క్రీడును సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముగ మార్పుటకు అహమ్మదాబాదు కాంగ్రెసుసభలో నంగీకరించి యుండరయిరి. భారతీయులు బ్రిటిషుసామాజ్యమునందు స్వరాజ్యమును సంపాదించవలెను లేకుండునెడల, ఆబాధ్యతను బ్రిటిషుపార్లమెంటు సభయు, బ్రిటిషుమంత్రులును భరింపవలసి యుండును. లాయడుజార్జి, మాంటాగూగార్ల ప్రసంగములు, భారతీయులలో నాశాభంగము కలిగింపక మానవు. శాస్త్రిగారు ఆనవసరముగ సహాయ నిరాకరణోద్యమమును నిరసించుట వర్జము. చేతనగునో, బ్రిటిషుమంత్రులను మందలించి, నాని సరియగు మార్గమునకు దెచ్చుట ఎక్కుడు లాభకరము.

ఇంపీరియల్ సమావేశతీర్మానములకు భిన్నముగ, చర్చిల్ మంత్రిగా రిటీవల తూర్పుఆఫ్రికాలో భారతీయుల హక్కులను త్రోసిపుచ్చిరి. కెనియా కాలనీ శ్వేతభూమిగ నిలుపవలె నని వారు ప్రతిపాదించిరి. మాంటాగూగారు చర్చిల్ గారి ప్రసంగమునుగూర్చి అటునిటుగాకుండ బలికిరి గాని, చర్చిల్ గారు తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొనరయిరి. కలనల్ వెజ్టివుడ్డుగారి ప్రశ్నకు సమాధా

నము జెప్పుచు, తాము ఇండియా ఆఫీసువారితో చాలకాలము సుప్రతిఘటించితిమనియు, తాము తెలిసిన యుద్దేశములు ఇరుశాఖలవారి పద్ధతుల కనుగుణముగ నున్నవనియు, తా మీ విషయమును జాగరూకతతో పరిశీలించియే యుపన్యసించితిమనియు, సామాజ్య సమావేశ తీర్మానముల కీయుపన్యాసము భిన్నముగ లేదనియు, చర్చిల్ గారు పలికిరి. బాధ్యతగల చర్చిల్ మంత్రియే ఇటుల ప్రసంగించుచుండ, మంత్రుల వాగ్దానములందు గాని, ఇంపీరియల్ సమావేశ తీర్మానములందు గాని, ఎట్టి నమ్మక ముండునో గ్రహింపజాలము. శ్రీనివాస శాస్త్రి గారు సయితము, చర్చిల్ మంత్రిప్రసంగమును ఖండించుచున్నారు. చర్చిల్ గారి పద్ధతులు, హిందూదేశమునకును, ఆంగ్ల దేశమునకును అపాయముతో గూడుకొనియున్న వని, శాస్త్రిగారు దెలిపిరి. సంస్కరణముల రెండవయంతరమునొసగుటకు ఆలస్యము జరుగునేని, అది సహాయనిరాకరణావలంబులతప్పిద మగునని శాస్త్రిగారు చెలుపుట కడు చోద్యముగ గనుపింపక మానదు. సత్వర స్వరాజ్యస్థితిగూర్చి ప్రజలలో నభిలాష జనించుటకు, నిరాకరణోద్యమమే ముఖ్యకారణము. స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చుట కీయుద్యమమే ముఖ్యకారణము. ప్రజలలో స్వయంసహాయముపై విశ్వాసము గలుగుటకును, వారితక్కిని వారు గుర్తెరుగుటకును ఈయుద్యమమే ముఖ్యకారణము.

ప్రజలలో నూతనశక్తి యుద్భవించె ననుటకు సందియము లేదు. ఇందుకు, అధికారవర్గ మవలంబించెడి తీవ్ర నిర్బంధములు తార్కారణములు. స్వరాజ్య మింకను సుస్థాపితము గాకుండుటకు, మితవాదుల యభ్యంతర మొకకారణము. ప్రజలతోపాటు వారుగూడ స్వరాజ్యస్థితికై కృషిసలుపుటకు మారుగ ఫలవిరహిత మగు సంస్కరణములను పట్టుకు ప్రేలాడుచుండుటచే, ప్రజామనోరథసాఫల్యమునకు వారడ్డుపడుట తటస్థించుచున్నది. విదేశములలో జేరి, సహాయనిరాకరణోద్యమమును నిరసించుట, శాస్త్రిగారికి పాడిగాదు. పార్లమెంటు సభపై నిరాకరణావలంబు లాధారపడకుండుట సరియైన మార్గ మని, మాంటాగూ, లాయడు జార్జిగార్ల ప్రసంగములును, కర్జను ప్రభువుగారి యుపన్యాసమును, చర్చిల్ గారి యభిప్రాయ ప్రకటనమును, తేటపరుచుచున్నవి. స్వరాజ్య సంపాదనము, భారతీయుల స్వయంశక్తిపై నాధారపడి యుండును. ఇతరులు వారిని రక్షించెదరనుట, కల్ల. పార్లమెంటుసభలో జరిగిన ప్రసంగములగూర్చి మితవాదులు కేవలము ఆశాభంగము తెలిపిన లాభముండదు. లేనిపోని యాశల నింకను బెట్టుకొనియు లాభముండదు. మంగళవారమునాడు కామన్సుసభలో జరిగిన చర్చయందు, లేబరు పక్షమువారసలే పాల్గొని యుండలేదు. కలనల్ వెజ్టివుడ్డుగారు మాటలాడుట కవకాశము చిక్కకబోయెను. ఆంగ్ల దేశమునందు ఏ పక్షమువారును, భారతీయులకు ముక్తిని ప్రసాదించజాలరు. ఈ తరుణమున, భారతీయులందరును తమ తమ విధేదములను వెనుకకుబెట్టి దేశమాత బుణమును తీర్పుట సంభావ్యము. ఒకరికి గవర్నరుపదవి నిచ్చి నంతమాత్రమున గాని, మరియొకరిని ఇంపీరియల్ సమావేశమునకు బంపి నంతమాత్రమున గాని, హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యమును బడయ జాలదు. చిత్త విజ్ఞేపకము లగు నట్టియా కర్జణలకు లోనుగాక, భారతజాతీయత లేదను లాయడుజార్జి గారి యపోహను పోనాడుటకు, దేశీయులెల్లరు ఈ తరుణమున ఏకమై, స్వసామర్థ్యము వలన గమ్యస్థానమును త్వరలో బడయుదురుగాక !

మద్రాసు శాసనసభ

వినియోగ రికవరీ చట్టమును నిర్మించి, మద్రాసు శాసనసభ యభివృద్ధిని గాంచినది! దేశమునందు శాసనసభలు ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించుట లేదు. ప్రజల తేజమును నడి భిన్నముగ ప్రవర్తించుట, సామాన్యముగ జరుగుచున్నది. వీనిలో కల్ల మద్రాసు శాసనసభ ప్రజాశయనిర్దేశమునకు ప్రసిద్ధి బడసినది. పన్నుల నిరాకరణమును గుంటూరుమండలము విరమించి మరల పన్నులను చెల్లించుచున్నపుడు, ఎట్టియవ సరము లేకుండనే వినియోగ రికవరీ చట్టము నొక దానిని అతిత్వరితముగ నిర్మించిరి. నిరాకరణ అంబులను భయపెట్టుటకుగాని, వారిని శిక్షించుటకు ఈ చట్టము అక్కరకురాదు. బిడరయితులను పీడించుటకు మాత్రము, ఈ చట్టము ఉపయోగపడ గలదు. శాసనసభలో చర్చ జరిగినవిషయములు, చిత్తు చట్టమునందు విశేషపుమార్పు జరుగలేదు. స్థిరాస్తిని వెంటనే విక్రయించుటకు జేసిన ఏర్పాటు నిలిచియున్నది. వేలము జరిగిన నెలదినములలోపల, క్రయధనములో 100 కి నయదవవంతు సొమ్మును, జప్తునకును వేలమునకయిన ఖర్చులును, శిస్తుబాకీ మొత్తమును రయితు చెల్లించినయెడల భూమిని మరల స్వాధీనపరుచుకొనవచ్చు నని వెనుకటిచట్టమున నేర్పాటుగలదు. ఇప్పటిచట్టమునందు అపరాధపుసొమ్ము 100-కి పదియవ వంతుకు లెంచబడినది. చరాస్తివిక్రయమునకు చిత్తుచట్టములో విధించిన నోటిను వ్యవధి 14 గంటలనుండి మూడుదినములకు మార్చబడినది. ప్రస్తుత చట్టమువలన రయితులకు గలిగెడి యిబ్బందులు మెండుగనందును. ప్రజలలో ప్రబలిన యశాంతిని వృద్ధిజేయుటకు మాత్రము, ఈ చట్ట మెంతయు శక్తరకువచ్చును. ఇందుకు దోడుగ, కోర్టుఫీజు, స్టాంపుఫీజులను వృద్ధి జేయుటకు, శాసనసభవారు పూనుకొనిరి. ప్రభుత్వపు ఆర్థికసభ్యుని ప్రేటుమెంటుప్రకారము, 144 అక్షులు దిగుబాటు ప్రభుత్వపు రాబడియందుండును. ఈ మొత్తములో 70 లక్షల రూపాయలు కోర్టుఫీజులమీదను స్టాంపులమీదను పన్నులను వైచుటచే, లభించు నని, ఆర్థికసభ్యుని యభిప్రాయము. మిగిలిన మొత్తము విలేజ్ సర్వీసుపన్నులమూలమున చేకూరునని వీరు భావించుచున్నారు. సంస్కరణములవలన, చేకూరిన తాళ మేమి? పరిపాలనా వ్యయభార మతిశయించినది. స్వపరిపాలనా మృగ్యమయినది. ఇదివరకే పన్నులభారముతో క్రుంగి కృశించుచున్న ప్రజలపై నెక్కువపన్నులు బడుచున్నవి. ఇట్టిస్థితి చేకూరునని, సంస్కరణములను ప్రకటించినపుడే పలువురు వెల్లడించాయుండెరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు, మద్రాసు రాష్ట్రము అధికధనము నొసగుచున్నది. వారి వద్దనుండి వచ్చేసేనహాయము లేను. మా ట్కెటులో ఋణము దీసికొనుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించుటలేదు. ఇక జేయకగినిది పన్నులను విధించుటయే గద. బడ్జెటును నిర్మించినతరువాత, క్రొత్త పన్నులవిషయమును ఆలోచింపవచ్చు నని, కొందరు శాసనసభ్యులు బలికిరి. ఆర్థిక సభ్యుని ఆదాయ వ్యయసూచనలు, శాసనసభలో చర్చ జరిగినవిషయము మారవచ్చును. అందుచే, అప్పటి నిర్ణయమునుబట్టి, క్రొత్తచట్టములకూర్చి యోచింపవచ్చునని సభ్యులు కొందరు హెచ్చరించినను ప్రభుత్వసభ్యు డంగీకరింప లేదు. కోర్టుఫీజు చట్టమును, స్టాంపుల చట్టమును సెలెక్టుమిటీ కంపెరి. కోర్టులలో డబ్బుదండగ బెట్టుకుండ ప్రజలకు వాణ్యములపై విముఖత గలిగించుటకు, హెచ్చు

ఫీజులుతో ద్వుడుచో, క్రొత్తచట్టములవలన లాభము గలుగవచ్చును. ప్రజాశయములను ప్రస్తుత శాసనసభలు పెంపొందింప లేవనియు, వీని వలన ప్రజల భార మతిశయించుచున్న దనియు, కరతలామలక మగుచున్నది. స్వరాజ్యసిద్ధివలన గాని, ప్రజల యభిలాషలు నెరవేరజాలవు.

నిర్బంధములు

ఆంధ్ర దేశము, పన్నుల నిరాకరణమును విరమించినను, నిర్బంధములను అధికారులు కొనసాగించుచునే యున్నారు. నుప్రసిద్ధప్రచారకులును వెడనందిపాడునాయకులు నగు పర్వతసేనీ వీరయ్య చౌదరిగారిని నిన్నటిదినము ఆరెస్టుజేసి, పోలీసు వారు పడచూచుకు కొనిపోయిరని తంతివార్త యొకటి దెలుపుచున్నది. హవ్యూరుకాపురస్తులగు శేషురెడ్డిగారిపై జూమీను కేసులో మరల నాగు మాసములు విడిఖయిదును విధించిరి. ప్రజలు మాత్రము శాంతిచిత్తులుగ ప్రవర్తించుచున్నారు. కాంగ్రెసుకుమిటీవారి తీర్మానానుసారముగ ప్రజలు శిస్తులను చెల్లించుచు, కాంగ్రెసుసభపై తమకు గల భక్తిని జూపుచున్నారు. పన్నుల నిరాకరణమును విరమించిన పిమ్మట గూడ, తదుద్యమ నాయకులను నిర్బంధించుట జూడ, అధికారులు సమాఖానమునకు అవకాశమును తొలగించుచున్నట్లుల గోచరించును. ప్రజ లిందుమూలమున భీతచిత్తు లగుదురనుట, అసభ్యము. స్వరాజ్యోత్సాహము వారిలో బలపడుట కిట్టి నిర్బంధములు తొడ్డును నని తెలిసికొనవచ్చును.

బాధ్యులెవరు?

బొంబాయి ప్రభుత్వము గూడ స్టాంపు డ్యూటీని, కోర్టుఫీజులను హెచ్చించ బూనుకొనుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములలోను, బొక్కసము ఒక్కమాత్రే వట్టిదగుచున్నది. సహాయనిరాకరణోద్యమమును నిరసించెడివారి సంగతిని కనిపెట్టవలయును. క్రొత్తపన్నులవలనగాని పరిపాలనము కొనసాగని దుస్థితి చేకూరుచున్నది. ఇందుకు బాధ్యులు నూతనసంస్కరణములను కొనసాగించెడి వారేగద. క్రొత్తపన్నులను ప్రజలు మోయగలుగుదురో లేనో యని, అధికారు లాలోచించుట లేదు తమ కేటెరువనయినను డబ్బుదొరకన చాలు నని తలంచుచున్నారు. ప్రజ లీ భారమును భరింపజాలనిచో, దేశమున నెట్టిస్థితి వాటిల్లునో యూహింపజాలము. దేశమునందు ప్రస్తుత రాజ్యాంగ సంస్కరణములు విపరీతపరిస్థితులను జనింపజేయుచున్నవి. దేశమును రక్షించుటకు, స్వరాజ్యసిద్ధి దప్ప శేరుమార్గము లేను. ఇందుకొరకు తమ యావచ్చక్తిని వినియోగించుచున్న కాంగ్రెసు పక్షమువారి నభినందింపవలయును.

మలబారు రైల్వేమరణములు

మలబారురైల్వే వివాదపు రిపోర్టును, ప్రభుత్వమువారు తమ నిర్ణయమును కావింపనిది ప్రచురింప వీలులేదని, శాసనసభలో తెలిపిరి. మార్చి నెలలో జరిగెడి సభలోపల, దీనిని ప్రచురించుటకు ప్రభుత్వమువారు వాగ్దానము జేయజాల మనిరి. శాసనసభలో నీ విషయమై చర్చించు వరకు, ప్రభుత్వమువారు దీనిపై ఆర్డరులను కావించుకుందురాయని యనుగగి, ప్రభుత్వమువారు వీలులేదని తెలిపిరి. మలబారు రిపోర్టుసంగతులు చదువరులకు దెలియును. అధికారులచర్యల కివి పైపూత పూయుచున్నది. ఈవిషయముకూర్చి ముందుగ చర్చించుటకు శాసనసభ్యుల కవకాశముగూడ కలుగుట

లేదు. న్యాయము, న్యాయమని, పలుమరు ప్రసంగించువారు, ఇందలి న్యాయ మేమియో తెలిపిన బాగుండును.

ముద్దయిల స్టేటుమెంటు

ముద్దయిల స్టేటుమెంటులో దెలిపెడి సంగతులు నేరముక్తిదకు కావనునభిప్రాయము ప్రజలియుండెను. తమ కేసులో జడ్జిగారు తమయెడ దురభిప్రాయపడిరని వెంకట్రావుగారు నవనారు స్టేటుమెంటులో వ్రాసినందులకు, వారిని శిక్షించిరి. బొంబాయి హైకోర్టువా రీతము భూమపరచిరి. ముగ్గురు న్యాయాధిపతులలో జస్టిసు హాగారు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయమును తెలిపిరి. నేరము లిప్పుడు మెండగుచున్నవి.

ప్రాసయిటరీ ఎస్టేటు స్వీయచట్టము,
నిలేడిస్వీయచట్టము

ఈచట్టములు రెండును, నేటి మద్రాసు శాసనసభలో, నిరాకరింపబడినందులకు సంతసింపదము.

తూర్పుఇండియా రైల్వేపనివారి సమ్మె

15వ తేదీన ఆసక్తాల్లు స్టేషనులో కార్మికులందఱ జరిగెను. 5000మంది కార్మికులు సభకు వచ్చిరి. ఒక కార్మికుడు అధ్యక్షతవహించెను. స్వామివిక్రమనందగారు ఉపసన్నిహించిరి. ఎన్నికలు ముత్తన సంతోషముగ భరించుటకు కార్మికులు నిశ్చయించుకొనిరి.

జబ్బులుపూను స్టేషనులో పనివారు పనులకు పోవుచున్నారు. బండలు స్టేషను పనివారు కూడ సమ్మెకట్టివారు. ఈ స్టేషనులో కార్మికులు కొంతదౌర్జన్యము చేయుచున్నారని పరిశీలు విషయమిందుచున్నది హవుకా, లిల్లాయియా స్టేషనులలో పరిస్థితులుకూడ తృప్తికరముగ లేవు.

ఇందువల్ల ప్రయాణికులను తీసికొనిపోవు బండ్లసంఖ్య మరింత తగ్గించుటకు తీర్మానింపబడినది.

గణపురమునందు కార్మికులు దౌర్జన్యము జేయుచున్నారు. అంగ్లేయులను పనులకు పోనియ్యకుండ అధ్యంతరము కలుగజేయుచున్నారు. పాట్నా గయమధ్య రైలుబండ్లు నడువవు.

స్వామి విక్రమనందగారు రింజుతెగగిరిలో ప్రయాణము చేయుచుండెను. ఎక్కను ఛార్జిచేయబడెను. స్వామిగారు వైకము వెళ్లింపనందునవారు ఆరెస్టుజేయబడిరి.

ఈకార్మికుల ఆశాంతిని రాజకేయవిషయములను సంబంధమున్నదిని చెప్పుటకు యాక్రందింపవచ్చు నిదర్శనమని అసోసియేటెడు ప్రజువారు తెలియజేయుచున్నారు.

గాజీబాదునందు సమ్మెకట్టిన కార్మికులకు ఒకభిలాభకు సంఘసభ్యుడు నాయకుడు. ఇతనినాయకత్వముక్రింద కార్మికులు గ్వంతకోర్టులను ఛాపింది సమ్మెజూ చేసినవారిని తగువిధమున శిక్షించుచున్నారు. కొంతకాలము ప్రత్యేకపుకరులలో ఖైదీలుగ నుంచుచున్నారు. ఈవార్త విచిత్రము కట్టెరుగారికి తెలుపబడినదికని అసోసియేటెడు ప్రజువారు తెలియజేయుచున్నారు.

శిక్షితులు జైలునుండి వచ్చుట

తిరువూరు మేజిస్ట్రేటు గారిచే రిమాండుము కిత్తు విధింపబడి రాజునండి సెంట్రల్ జైలులో తమకేసును పూర్తిజేసి కొనిన ఆసహాయోద్యమ ప్రచారకు లగు మ! శేటు రామయ్య గారు తదాకాలంబతులకు మఱియొందఱను, ప్రభుత్వమున దెబ్బ వాడకు వచ్చి అచ్చటినుండి 14వ తేదీ చంగళవారము 8 గంటలకు తమస్వగ్రామమైన గంపలూడెం ప్రవేశించిరి. ఆ నాడు మాగ్రామములో ఆసహాయోద్యమనలంబకులును అభిమానులును అదిమాంధులతో గలసి అప్పకృత్యాదోషమును బాటింపక మేళములు భవనాలు జాతీయతాకములతోడ నెదురుగా పోయి గౌరవపురస్కరముగా పుష్పమాలాలంకరణ జేసి పువీధుల సూర్యగిరి మహర్షి గాంధీ జాతీయపాఠశాలకుం బయిరి. అచ్చు జైల్లరుకు ఫలహారంబుల బెట్టిరి. తదుపరి నాటి సాయంత్రేనే వారి ప్రోత్సాహముపై నొక కాంతి సైనికడళము నెలకొల్పబడినది. (ఒకవిలేఖకుడు.)

మదరాసు శాసనసభ.

క్రొత్తవిద్య విల్లులు తెండు నిరాకరింపబడుట.

ప్రభుత్వమువారి వ్యాఖ్యలము

1899 స్టాంపుచట్టమును సవరించుట కొకవిల్లు

నిన్న మధ్యాహ్నము ఫలహారాంతరము మదరాసు శాసనసభ సర్. పి. రాజగోపాలాచార్యులుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సమావేశమయ్యెను.

1899-స్టాంపుచట్టమును సవరించుట కొకవిల్లును ప్రవేశ పెట్టుట గా. ఖాన్ బహదూరు మహమ్మదు హబీబుల్లా సాహెబుగారిట్లు ప్రసంగించిరి.

“ఈ విల్లులో చిట్కరేమియు గానబడవు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ఆదాయమును హెచ్చించు నుద్దేశముతో ‘ఎ.అంశ’ మునందలి రేట్లు హెచ్చింపబడినవి. మారకపు తిట్లు, ఇన్న రెన్సు పాలిసీలకు సంబంధించిన నిబంధనలు భారత ప్రభుత్వము వారిచే జేరగాని అంతటికి అన్వయించునట్లు తయారు చేయ బడును. రాష్ట్ర సంపత్నము ప్రభుత్వమువారికి గలదనవచ్చు మును పరిపూరితముట కీపన్ను విల్లు ప్రవేశపెట్టబడునని తీసి ఫలితముగ 21 లక్షల ఎక్కువరాబడి రావచ్చును. ఈలాగు విధి ఒకవిధముగ పన్నులను వసూలుచేయవలె, ప్రభుత్వ మెట్లు జరుగును? ఈపన్నును చెల్లించవలసినవారు ద్రవ్యగంతు లై, వర్తకవ్యాపారులను జరుపుకొనువారు తూత్రమే. కా గు ప్రభుత్వవ్యయములో కొంతభాగమును భరించుట న్యాయ మే. ద్రవ్యము లేకుంటే, ప్రభుత్వపరిపాలన ఎట్లు జరుగును?”

ఈ విల్లును ప్రతిపూలముగ మాట్లాడును, టి. యం. సర సింహాచార్యులుగారు ఈక్రొత్తపన్ను విల్లులను జూచి ప్రజలు వెఱచుదు చున్నారని, మారక సంస్కరణముల ప్రకారము ప్రభుత్వము ప్రారంభమై ఇంచుమించుగ ఒక సంవత్సరము జరిగి నది. ఇట్టిపన్నులు విధించబడెద, ప్రభుత్వము జరుగరాదని మన మతిపెట్టముగ నాగావించి ఇట్టి విల్లుల కంగీకరించవలెను. ఈ పన్నును పేదవారి చెల్లించవలసినదనియు, న్యాయపరిపాలనకు, న్యాయాధికారుల వేతనములకు “జుడిమల్ స్టాంపుల” ఖరీదు లిచ్చుపెట్టబడును “జురలు స్టాంపుల” కు బదులు ప్రభుత్వము వారు ప్రజలకేమిప్రభుత్వకారము చేయుచున్నారో నేను గ్రహించుటక యున్నాను.

సంపెనుమాల్ చెట్టిగారు ఈవిల్లును ప్రతిపూలకావించుచు, దీనిబదులు ఒక మూడు ఉప్పుమీద ఒక అణా ఎక్కువ చేసినయెడల, ప్రభుత్వమువారికి 8 లక్షల ఆదాయమురావలదని యు, తత్ఫలితముగ పేదలు విశేషము బాధపడరనియు చెప్పిరి. విల్లు ఆవసరమనిచెప్పి, రావుబహదూరు ఆచంచల్లకృష్ణ రావుపంతులుగారు ఉప్పు భారతప్రభుత్వావనియు, ఉప్పు ఖరీదు ఎక్కువచేయరాదనియు, ఈవిల్లు రద్దులకు, వ్యాపారు లకు క్రొత్తచట్టమును తెచ్చిపెట్టుననియు పలికిరి.

డి.ఎ. యం. కృష్ణనాయకగారు:—హార్వ మొకప్పుడు నుప్రసిద్ధమైనకవీపాలకు లూక రాంగ్లజేషముతో “రాజు గారి ప్రభుత్వపరిపాలనను జరుపకతప్పదు” నిది. నేనట్లే వక్రా నించెదను. ప్రభుత్వముగవచ్చుము 1 లిగినది. ప్రభుత్వము నెట్లు సాగించవలెనను సభ్యులను మనము నేడు పరిష్కరించవలెను. క్రొత్తపన్నులను విధించకతప్పదు. నాకీవిల్లు సమర్థమే.

శ్రీమాన్ సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు:—గజెటెడ్ ఆఫీసులకు సంఖ్యను తగ్గించినయెడల, వాటిలో సహా నాక్ గజెటెడ్ ఆఫీసులకు నగేకమందిరి తీసివేయటకు విలగును. వర్తకులకు, తరితరులకు “జురలు స్టాంపుల” ఖరీదు పెక్కుక చేయటం ఇష్టము. తేకనోకచ్చును.

సర్ విట్టి త్యాగరాజుచెట్టిగారు:—నాకు ఇష్టమే.

శ్రీమాన్ వెంకట్రమణయ్యగారు:—త్యాగరాజుచెట్టి తమకు ఈక్రొత్తపన్ను విల్లు ఇష్టమే అనుచున్నారు. వా విల్లు పలుకుట నాకేలాటి ఆకాభంగమును కలిగించలేదు. స్టాంపులను బట్టి వ్యాపారము కృత్రికావచ్చును, తీసివేయవచ్చును. నే నివిల్లుకు ప్రతిపూలక వహించెదను.

ఆబ్బూరి ఆదాయములో నష్టము కలుగుట తాత్కాలికమనియు, కాశ్యరముగ నిల్చుండవలయు, ప్రభుత్వమువారి సహకారము తీసి వ్యవహారానిషేధ్యమను విజయముగాంచ జాలదనియు, ఈసంవత్సరము 200 లక్షల నష్టమున్నప్పుడు ఆ 200 లక్షలను పన్నులగా వసూలుచేసి, మరుసటిసంవత్సర మీ పన్నును తగ్గించుట తీసుకొనుటగాను న్యాయముగాను ఉండ నలెదనియు, ఎచ్చటగాని ఇట్టిపద్ధతి అసంబంధమనిదనియు చెప్పి టి. ఎ. రామలింగం చెట్టిగారు విల్లుకు సమర్థి గనబరచిరి.

గా. సర్ ఛార్లసు జి. టార్నంటురు(ఆర్థిక సభ్యుడు):— విప్లవకారుల ఉద్ద్యమప్రచారముల ఫలితముగ ఆబ్బూరి రివిన్యూ

సభ్యులు సంప్రాప్తమైరి. శాసనసభాసభ్యులు మద్య పానీషేధమును గోచరున్నార గాన, ఎప్పటికైన ఈవిన్యూ గ్గలదు. ఇట్లకేతీయ వారు ప్రభుత్వసభ్యులనుగురించి, వాటి నాంధ్రల ఫలితములనుగురించి యోచించవలెను. ఉప్పుమీదపన్ను పెక్కువ చేయటకు మనకధికారములేదు. గజెటెడ్ ఆఫీస్ లులను, వాటితో గూడ నాన్-గజెటెడ్ ఆఫీసులనులను తీసి వేయటం ఉత్తమమగును ఒకసభ్యుడు పలికెను. ఉద్యోగుల నందరిని తీసివేసినయెడల ప్రభుత్వమేలగుజరుగునో నాకు బోధ పడలేదు. (శ్రీమాన్ సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు:—అ దరిని కాద డి, కొంతమందిని మాత్రమేను). ఇట్టి ఉపపాదనలు ఆచరణమౌవములు గా నేరనని తీర్మానించి, మే మీవిల్లును ప్రవేశ పెట్టితిమి.

అంతట రివిన్యూ సభ్యుడు ఈవిల్లును సెలెక్టు కమిటీకి పంపవలెనని ఉపపాదించుచు, ఈ క్రిందివారిని సెలెక్టుకమిటీ సభ్యులుగా యోగ్యులను. 1. మాల్టోరి బ్యాంక్సు. 2. అడ్వో కేటు-జనరలు. 3. రా. బి. టి. నరసింహాచార్యులు. 4. రా. బి. టి. తాలాజీరావునాయుడు. 5. రి. బి. డి. శేషగిరిరావు. 6. సయ్యదు మహమ్మదు బాద్షా సాహెబు. 7. మేకడొగలు. 8. ఖానుబహదూరు మహమ్మదు హబీబుల్లా సాహెబుగారు.

1894 భూస్వాముల గ్రామోద్యోగముల

చట్టమును సవరించుట కొక విల్లు

గా. ఖానుబహదూరు మహమ్మదు హబీబుల్లా సాహె బుగారి విల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. “భూస్వాము గ్రామోద్యోగియల వేతనములకు ఒక పన్ను (సెన్సు) వసూలుచేయబడునాడెను. కొంతకాలమున కది తీసివేయబడెను. ప్రభుత్వము వా టి గ్రామములలో పనిచేయుచున్న కరణములతోబాటు భూస్వా ముల గ్రామములలో పనిచేయుచున్న కరణములకు జీతముల నిచ్చుట లేదేమి యని శాసనసభాసభ్యులు వెక్కొడు ఆశేక పర్యాయములు ప్రశ్నించిరి. ఈవిషయమునుగురించి చిత్తూరు మజిలీప్రతినిధి మున స్వామియాయుకుగా కొక తీర్మా ము స ప పాడించ నుద్దేశించుచున్నారు. ఇద్దరికి జీతములు సమానముగ నుండవలెనని ఆతడు కొరుచున్నాడు ఇట్లు చేసినప్పుడు, ఈ ఎక్కువగ్యయమును జమిందారులే భరించవలెను. ఈప్రాతపన్ను 1912 వ సంవత్సరములో నిర్దుతయవలసినట్లు భారతప్రభుత్వ మునా రాజ్ఘాటించియుండిరి. ఇట్టిమాట్లు ఫలితముగ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు గలిగెను నష్టములో కొంత తామిచ్చుకొనెదమని భారతప్రభుత్వమువారు వాగ్దానము చేసిరి. ఈమాత్రాసంస్కరణ ములప్రకారము, ఈ అంతపుష్టము మంతమొత్తమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారే స్వయముగ భరించవలెను. ఈ గ్రామోద్యోగి యల జీతములు చాలతక్కువని ప్రభుత్వమువారు గమనించక పోలేదు. వారికి ఉద్యములలో లాభములు లేనని తెలిసికొందరు. గత సంవత్సరమునముగనే పనులను మానుకొనుచున్నట్లు ఆంధ్ర మండలముల కత్యక్తులలో నోకరువ్రాసిరి. అప్పుడు కానకొల్లం ఘనము, పన్నుల నిరాకరణోద్యమములు బయటపడలేదు. ఈ జమిందారుల గ్రామాధికారులకుకూడ అశేకసభ్యులనుచేసి, తమ జీతముల పెక్కువ చేయవలసినదని శేషుకొనిరి. తమజీతముల పెక్కువ చేయవలసినదని కరణములు నాతో అశేకమాట్లనేక సలహాలలో మాట్లాడిరి. వారి కష్టములం దు నాకు నాను భూతి గలదు. నెలకు రూ 4 ల జీత ము మీద 1466 వందల రెల మనుష్యులు, 532 మంది కరణములు, 2884 మంది చెట్టి, రూ 2 ల మీద 1941 తలార్లు ఈజమిం దారులగ్రామములలో పనిచేయుచున్నారు. రయిత్వారి గ్రామ ములలో ఇప్పుడు కరణమునకు కనీసము జీతం నెలకు రూ 15లు, తలార్లకి 3 లు. ఇంత ఉదారత్వము జూపకన్నను విరివిషము లో 4—5—6 బదులు 8.9 ఉండవలెనని తీర్మానించెదమి.

దీనిఫలితముగ 16 లక్షల వ్యయమెక్కువ అగును. ఎవ్వరు భరిం చవలెనే? పన్నులు వసూలుచేయునప్పుడు ఒక రూపాయకు 10 దెబ్బడిల చొప్పున ఎక్కువగా వసూలు చేయుదు. ప్రాత చట్టములో కూడ ఈరేటు వసూలు చేయబడుచుండెడిది.

గా. సర్ ఛార్లసు జి. టార్నంటురు ఈ ఉపపాదన నామోదించెను.

గ్రామోద్యోగియలకు మిరాసులేక ఇనాం భూముల నిచ్చుటయే వారికి ముఖ్యముగాని, జీత మంతముఖ్యము గాదనియు అట్లు చేసినయెడల వారంత తొందరపడి తాటినామాల నియ్య రనియు, వంశపారంపర్యపు హక్కును కొంచెము మిరాసును వారు కొనుమండిననియు, జమిందారులకు, భూస్వాములకు ఈగ్రామోద్యోగియలమీద, విశేష మధికారము లేదనియు, రివిన్యూబోర్డువారి సెలెక్టుబోర్డు ఎన్నడుగాని వీరికి రూ 2 ల వైన జరిమానాను విధించుటకు వారికి స్వాతంత్ర్యము లేదనియు, వారిబాగుగ, పనిచేసినయెడల కనీసము రూ 20 ల వైన ఇచ్చుట న్యాయమనియు, కాకులను గొట్టి గడ్డలకు దానముచేయుట

ధర్మము గాజాలదని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెననియు, వారికి మాన్యం స్వతంత్రమే ముఖ్యమనియు, ప్రాతపద్ధతి ప్రకారము కరణానికి 2 క సంవత్సరమునకు రూ 12000 లు వారకుచుండెను. ఇప్పుడు రూ 144 లు మాత్రమే వారకుచున్న దనియు చెప్పి రామనాథపురం రాజుగారు విల్లుకు ప్రతిపూలక వహించిరి.

తరువాత సరసింహాశాస్త్రి, మునుస్వామియాయుడు, నుబ్బు రాయక్, ఆరమైవాధంపిళ్ళ, తనిక్కాచలం చెట్టిగారులు విల్లు ను ప్రవేశపెట్టరా దని ప్రతిపూలముగ మాట్లాడిరి. అంతట సభ ముగిసెను. తరిగి నేడు 11 గంటలకు సమావేశ మగును.

అయిదవ దినచర్య

జమిందారి విలేజ్ సర్వీసు సెన్సువిల్లు నిరాకరింపబడుట

ఫిబ్రవరి 18:—శాసనసభ మరల యాయదయము 12 గంటలకు సమావేశమయ్యెను. గా. సర్ పి. రాజగోపాలాచా ర్యులుగారి గ్రామోద్యోగియల వేతనము వహించిరి. ప్రారంభమున క్రొ త్తపన్నులు జరిగెను.

జమిందారి ప్రాప్రయంటరీ విలేజ్ సర్వీసువిల్లు

వై విల్లువై చర్చ మరల జరిగెను. క్రొత్తపన్నులను వి ధింపవలసి యున్నపుడు ప్రభుత్వమువారు మంత్రులతోగూడ నాలోచించవలెననియు, ఈవిల్లు ప్రోద్బలించుపన్నును వసూలు చేయకదనియు డి|| బి|| మోచర్ల రామచంద్రరావుపంతులు గారు చెప్పిరి.

క్రొత్తపన్నును విధించి వానినుండి తమకు వేతనముల నభివృద్ధిచెందిన గ్రామాధికారులు తృప్తిపడెననియు, క్రొత్తపన్ను లను విధింపగూడదనియు, రా|| బి|| కొవలమాడి గోపాలకృష్ణ య్యగారు చెప్పిరి. రా|| బి|| ఆచంచల్ల కృష్ణారావుగారు విల్లుకు ప్రతిపూలముగ మాట్లాడిరి.

జమిందారి గ్రామాధికారులకు జీతముల సభివృద్ధి చేయు టకు 16 లక్షలు రూపాయలు కావలెననియు, క్రొత్తపన్నును విధించినగాని అభివృద్ధిచేయుటకు వీలలేదనియు ఈపన్ను ఇది కలలో నుండెదనియు, అందువలన క్రొత్తగ విధించిన ఎకకికి కష్టముగ నుండదనియు, జమిందారి గ్రామాధికారులకు జీతము సభివృద్ధి చేయవలసినదని రివిన్యూబోర్డువారు జ్ఞిగూడజ్ఞాపించె. రనియు అందరును నిష్పక్షపాతముగ నాలోచించి విల్లు సంగీక రింపవలసినదనియు గా. ఖాన్ బి|| హబీబుల్లా సాహెబుగారు పలికిరి.

విల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు వోటుపెట్టబడెను. 13 మంది ఆనుకూలముగను 5 రి మంది ప్రతిపూలముగను 5 మంది తటస్థము గనుండి నందున విల్లు నిరాకరింపబడెను.

రయిత్వారి గ్రామాధికారులు.

క్రొత్తపన్ను

రయిత్వారి గ్రామాధికారుల జీతముల తాలాకు క్రొత్త పన్నులు చేయుటకు విల్లును ప్రవేశపెట్టుటకు గా. ఖాన్ బి|| హబీబుల్లా సాహెబుగారు అనుజ్ఞగారిరి. గ్రామాధికారులు చాలసంవత్సరములనుండి జీములను పృథిచేయవలెనని కొరు చుండినను ద్రవ్యము లేకుండెననియు, వారికి జీతముల సభివృద్ధిచేయుటకు రూ 16 లక్షలగుననియు రాష్ట్రాదాయములో నిందులకై ద్రవ్యము మిగులుటలేదనియు; రయితుల కీపన్ను యచ్చుముగ నుండదనియు, కష్టస్థితిలోనున్న పుడు రయితులపన్నును చెల్లింపక తప్పదనియు గా. హబీబుల్లా సాహెబుగారు చెప్పిరి. గా. కే. శ్రీనివాసఅయ్యగారు ఆమో దించిరి.

హెమ్మకీరములపుచ్చుకొను అధికారుల విషయము మొ తలు గవనించి తరువాత గ్రామాధికారులకు జీతముల నొసగుటకు ద్రవ్యములేదని వాదించి అందులకై క్రొత్తపన్నుల విధించుట యన్యాయమని శ్రీమాన్ ఆర్ శ్రీనివాసఅయ్యం గారు (దక్షిణార్కాడు) చెప్పిరి.

ప్రభుత్వ నిర్వహణమునకు రయితుల తిప్పటికి అధికము గ పన్నులను చెల్లించుచుండిననియు, పన్నులను క్రొత్తగ విధింపకుండ అప్పుటినికొని రాజ్యాంగ మును న న న ప వచ్చు క న య కా శ్య క ము గ ని ట్టి ప న్ను లను విధించిన ప్రభుత్వమువారు మర్యయముల జేయుట కవకా శము గలుగుననియు ఈపన్ను ఇదినాకొక పర్యాయముండి నందునమరల విధించిన తప్పలేదను వాదమునిజమయోగమనియు తత్ఫలితముల యుద్యోగిస్తల విషయము వెఱవటమనించిన యావాళ యుండదనియు, గ్రామాధికారులకు జీతములను హెచ్చుచేయ వలెనని కొరన సభ వారు తీర్మానించినంత మాత్రమున క్రొత్తపన్నులను ఆమోదించు బాధ్యత శాసన సభకు లేదనియు, మార్గములను ప్రభుత్వమువారే య న్నెప్పింప వలెననియు, కరణములకును మరే గారులకును సమా నముగ జీతముల సభివృద్ధిచేయ వలెననియు, శ్రీయూర కట్టయంచి రామలిజిగా రెడ్డిగాకు పలికిరి. డాక్టరు సి. నటేశంమొదల్యా

వారావరగ వాస్తవమును కాను.

జూబులు.

గుంటూరు జుబులు

గుంటూరులో ౨-౨-౨౨ తేదీన జరిగిన సారాచాటల సందర్భములో నిరూపించి నిర్బంధితులైనందులో 19 నుండి కారాగృహమునకు పంపబడినందు తెలిసినవియమే. ఇందులో కొందరు కారాగృహానికి ననుభవించుచుండ వారియిల్లకు జుబులువెల్లినవి. కొందరియిల్లలో వారికి వేయబడిన జరిమానాధనము వారకనది మరకొందరియిల్లలో కొద్దిగా పాత్రసామాను వారకనది. కారాగృహవాసమునకు పాత్రలయిన శ్రీయంతి దేవిరామ సాంబశివరాజు వరప్రసాదరావు కంతులుగారి దుర్బాలగలమ్మయైన శ్రీమతి సత్యభామమ్మగారు తమయింట జరిగినజుబులయందు నొకనివేదికరూపముగా వ్రాయించి వారు పంపిరి. అందులోని యొక్కవిషయము నీక్రింద ఉదాహరించుచున్నాను.

“ఈసామానులు (ఇనుపవెట్టె మొదలు గాగల పదమూడుసామానులు) జుబులవేసికొని మాకు యీసామానులు చాలవనిరి. “అసామాను చాలనియెడల నామెడలోని బంగారుగొలుసునెన్నె”నని శపథింపిరి. “శ్రీలక్ష్మణులు తీసికొనుట మాచటమునకు వ్యతిరేక”మని చెప్పి, ఇనుపవెట్టెను బయటికి దొర్లించుకొనివెల్లి తిరిగి లోపలికివచ్చి ఆ బంగారు గొలుసు వెట్టెలో దొరకినట్లుగా యిచ్చెయెడల తీసికొంటామని చెప్పిరి. మీ యిచ్చము వచ్చినట్లుగా చేసికొనలసివచ్చిన నా మెడలోని గొలుసు యిచ్చగా చందూకా వెట్టెలో వేసికొని దానిని దొరకినట్లుగా వ్రాసికొని, దానిని తీసికొని మిగిలిన 18 సామానులు వదలివెట్టి వెల్లి నాకు, పిమ్మట నేలము నేయు సమయములో యీ బంగారు గొలుసు ఎక్కడిదని ప్రేతుడు లడుగ ప్రభుత్వోద్యోగియలు సమాధానము చెప్పలేదనియు, తుద కొక క్రైస్తవ సోదరుడు “నిన్నుకలెనే నీ పొరుగువానిని ప్రేమించుము” అను తమ పవిత్ర గ్రంథమును చైతలులోని వచనమును చెప్పుచు రు 78-4-0 కు కొట్టి వేయించుకొని రనియు, వారు తెలియవచ్చు చున్నది. సారాచాటల సందర్భములో కారాగృహానికి ననుభవించిన మరకయొక దేశధర్మము శ్రీయంతి నేలపట్ల, ఆదినారాయణగారి యిల్లలో 14-2-22 తేదీన జుబులవేయగా తండు యిల్లడి చెంబులు, న్నానుగూడ చలందరు, పిండి బల్లెద దొరకినవిని శ్రీయంతి నేలపట్ల ఆదినారాయణగారు వారు తెలియచేసినారు. రాజమండ్రిలో కారాగృహమునందున్న శ్రీయంతి ఏకా-ఆంజనేయులుగారి యిల్లలో చండన సారి జుబులకు వచ్చినప్పుడు ఒకరిందె యున్న ఒక గరిటెయున్న దొరకినట్లు తెలిసినది.

గుల్లపల్లి, రామకృష్ణయ్య

గుంటూరు జిల్లా, కంభం కార్యదర్శి.

ఉద్యోగి ప్రచారము

౧౨-౨-౨౨ తేదీన గుంటూరులో జరిగిన, జిల్లాకార్య నిర్వాహక సంఘ సభలో, ఇక నుండి ఉద్యోగులందు జరుగవలసిన పనులన్నియు ఆత కాఖిలాగా విధించి, ప్రతి తాలూకాలోను ప్రతికాఖిలను ఒకరికంటె తక్కువ గాకుండ నట్లు ఆధికారు లందరవలెనీ తీర్మానము చేసియున్నారు.

ఆ యాత కాఖిల చేయు, ఆయా కాఖిలకారులు నెరవేర్చవలసిన పనులను ఈక్రింద నూనింపబడియున్నవి.

1. గ్రామ సంఘ కాఖి

ఈ కాఖిలకారి తాలూకావాని పిలువబడును. అన్ని గ్రామములలోను గ్రామ సంఘముల నేర్పరచుట, సంఘ సభ్యులను తేర్చుట ప్రతిగ్రామ సంఘమును గురించిన తక్కువు ప్రకారమును చక్కగా విన్నవించుట, ప్రతి గ్రామములోను గ్రామ సంఘ కార్యదర్శివారా ఈ సంవత్సరము తిరిగి సభ్యుల వద్దనుండి పాత్రలను సమీక్షించుట, ప్రతి గ్రామములోను వచ్చిన సభ్యుల చందాసాములలో నగదు జిల్లా సంఘమునకు పంపి మిగిలిన నగదు గ్రామములో క్రమముగా విని యోగముగనుట్లు చేయుట జిల్లా సంఘ సభ్యుల నెన్నుకొనునపు యందు వచ్చినప్పుడు, ప్రతిగ్రామములోను ఎన్నికలు క్రమముగా జరుగుటకు చేయుట ఇతరకాఖిల అధివృద్ధిని పరిశీలించుట.

2. శాంతి సేవ

రాష్ట్రీయ శాంతి సేవాకాఖిల వనియవకముచేసిన న్యాయము లనుసరించి శాంతి సేవను క్రతిగ్రామములోను ఏర్పరచుట. శాంతి సేవలో మహమ్మదీయులను, పంతులను, క్రైస్తవులను తప్పక చేర్చుట.

శాంతి సేవ విధానములు:— కవాతు ననుసరించి క్రమశిక్షిత శేర్వటు (కవాతు పుస్తకములను గుంటూరు స్వరాజ్య కార్యాలయమునుండి తెప్పించుకొనవచ్చును) గ్రామము లో మధ్య పాసము ఆపివేయుటకు అంగళ్లదగ్గర వివరముతో బోధచేయుట. అందునిమిత్తము శాంతి సేవలో కొందరిని వంతు ప్రకారము నియమించుట. శాంతి సేవ యంతయు వారమున కొకసారి యైనను తప్పక సమావేశము గ్రామములో కవాతు చేయుట. అవసరముచుట్టి టపాతీసికొని పోవుటకు వంతు లవసర నియామకముచేయుట. గ్రామములో శాంతి సేవను నెలకొల్పుట. అవసరమైనచో గ స్త్రీకి నియామకము చేయుట. గ్రామపారిశుద్ధ్యమును కాపాడుట. సంఘ సేవా సంబంధమైన సర్వకార్యములను నెరవేర్చుట.

3. పంచాయతీ కాఖి

న్యాయబుద్ధి గలిగిన పెద్దర నుమ్మలను ఏకాంతివారి నై న సత్య చేర్చి గ్రామములలో నుండు తగాదాలను పరిష్కరించుటకు గ్రామ పంచాయతీలకు ఏర్పరచుట ప్రతిగ్రామములోను పంచాయతీ సంఘ మేర్పరచుటకు మీరు లేనియెడల కొన్ని గ్రామములకు కలిపి వాటికి ఒక పంచాయతీ సంఘము నేర్పరచవచ్చును. (పంచాయతీ నిర్మాణమును గుంటూరు స్వరాజ్య కార్యాలయము నుండి తెప్పించుకొనవచ్చును) పాథ్య మెనాకరకు ఈ పంచాయతీ సంఘాల ననుసరించియే తీర్పు చెప్పట అవసరము. గ్రామము లలో పార్టీలను తొలగించి వికమిత్యమును నెలకొల్పుట. కోర్టులకు పోకుండునట్లును తగాదాలు పంచాయతీలో నేరంపెట్టకుండునట్లును చేయుట. ప్రస్తుతము కోర్టులలో నున్న వ్యాజ్యములుగూడ పంచాయతీలో పరిష్కార మగు నట్లు చేయుట.

4. స్వదేశీ

రాటుముల మగములు వ్యాపారముచేయుట. సీతనూలు గాని విల్లునూలుగాని తేరుండ పనివార్లను వడుకునూలుతో పెని చేయునట్లు ప్రోత్సహముచేయుట మగములకు వడుకునూలు సత్తయిచేయు మార్గములు చూపుట. ప్రజలు ఒకేతర స్త్రీయలను వికర్షించి స్వదేశీ స్త్రీయలు స్వీకరించునట్లు చేయుట. కార్యములలో విధిగా స్వదేశీ స్త్రీయల నే ఉపయోగించునట్లుచేయుట (స్వదేశీ స్త్రీయములుగాని వడుకునూలుగాని కావలసినవారు బెజవాడ (xవర్గ గుడిట)-లో నుండే డాక్టరు ధర్మాద రామచంద్ర రావుగారికి వ్రాసి, కా గ్రామము సంబంధించిన నెలటర్ స్వదేశీ పోను-డి. తెప్పించుకొనవచ్చును.

5. అస్పృశ్యత

జాతీయ పాతకాలలో తక్కిన జాతులతోపాటు పంచములను కూడ చేర్చుట. శాంతి సేవలో పంచములు కూడ చేరునట్లు తగిన ఏర్పాట్లు చేయుట. జాతీయ పాతకాలలోను శాంతి సేవలోను చేరునట్టి పంచములకు అవసరమగు వస్త్రాదిసహాయము చేయుటకు గ్రామములలో విధి నేర్పరచుట స్వదేశీ స్త్రీయనిర్మాణము మూలకముగా పంచములకు తగు జీవనము నేర్పరచుట. సభలలో అస్పృశ్యులను తేరుండ పంచములను ఇతరులతోపాటు కూర్చుండనిచ్చుట. పంచములయెడల ప్రేమతో మెలగుట. అస్పృశ్యులతోపాటు పోవునట్లు ప్రజలకు ప్రబోధము చేయుట.

6. జాతీయ పాతకాలము

పాథ్య మైనంతరకు ప్రతిగ్రామములోను జాతీయ పాతకాల నేర్పరచుట (విశ్వావిధానమును, గుంటూరు స్వరాజ్యాలయమునుండి తెప్పించుకొనవచ్చును) ఇదివరకు గన్న మెంటు వారిచే రికార్డులు కాబడిన పాతకాలలను జాతీయ పాతకాలముగా మార్చునట్లుచేయుట. ఆ పాతకాలలలో పంచములూరు చేరునట్లు ఏర్పాటుచేయుట. వీలైనచోట్ల హిందీభాషాభ్యాసమునకు ఆవకాశము కలిగించుట. పాతకాలలన్నిటియందును ప్రస్తుతరాజకీయ విషయములను గురించి బాటరకు చెప్పట దేశభిమానమును, భారత జాత్యభిమానమును నెలకొల్పుటకు తగిన గీతములు పాడించుట మొదలగు స్వసాధనములను చేయుట. రాటుముల పెట్టుట.

గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య, కార్యదర్శి.

ఆకలి పల్లి

పశ్చిమగోష్ఠి జిల్లాలో చేసిన ఆకలి పల్లి గ్రామములో కల్లు లాట్లు కొయించినారని 14 గురివిద్య మాకు మాసములక్రిందకు కేసువెట్టిరి. 10 మంది డి ఫెన్సు వెట్టినారు. నూజివీడు డిప్యూటీ జాహాన్సీలుదారుగారు యీ నెల 14 తేదీన 10 ఘంటల కేసులో నుండి తొలగిస్తూ క్రింద 4 పాతపల్లి లక్ష్మీనారాయణగారు కే తేపల్లి నుబ్బారావుగారు తాడిగడప పుల్లయ్య, ఆకులదనయ్యగార్లకు చెరి రూపములు కలిపి కేసు విధించినారు.

మహారాజరాజేశ్వరి

రామచంద్రపురం డి॥ ము॥ కోర్టులో

వారంటు యిలాకా

O. S. 7.8 of 1918

వాది: మేడపాటి తమ్మయ్యగారు,
గొల్లలమామిడాడ.

ప్రతివాదులు: ఆవిసి వీరయ్య died వగైరా వూలపల్లి.

ఈ నెంబరులో వాదిపొందిన డిక్రినిబట్టి వేలం దరఖాస్తు చేసినారు. 2-వ ప్రతివాది ఆవిది సత్యనారాయణ, 3-వ ప్రతివాది ఆవిది పోతురాజుగార్లు యెన్ని సార్లు నోటీసులుచేయించినను అందు జరుగుటలేదు. తనఖా డిక్రి పెద్దయ్యలు తనాల్వేలు స్థిరాస్తి వేలపు నోటీసు నిమిత్తము 28-2-1922-వ తేదికి వాయిదా వేయబడినది. గనుక 2-3 ప్రతివాదులు ఆక్షేపణలు వున్నయెడల సదరు తేదికి కోర్టువారితో మనవిచేసుకోవలెను. తేనియెడల పకోక్షమందు తరువాయి గ్రంథముకు వుత్తరువులు పొందవచ్చును.

చేకపల్లి వర్షులు

[3459]

వాది స్థిడల్

తమకు ఆఫీసుగడియారము కావలెనా? అట్లుయినరత్నయ్య వారిద్దరు వెల్లడు. వారికి యిప్పుడే క్రొత్తసరకులు కను

మంచి ఆ

x డియారమ

డైయలు-8 కో

కోమాను బి x

గంట అరగంట

ట్టును. క్యాలెండరు

కూడవున్నది. అంద

ముగాబిగింపబడినది.

డా. ప్. అప్పారావు

x లకి వెల 20-8-0

పాకింగుబుచ్చు

ప్రత్యేకము. 5 సంవ

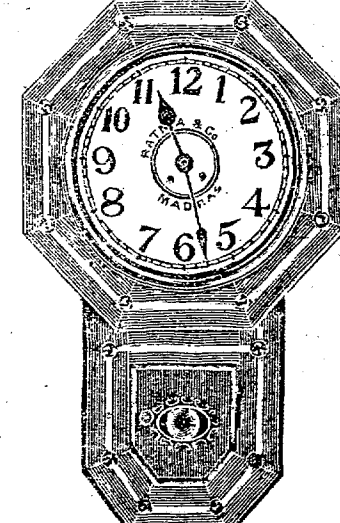
త్సరములకు గ్యా

రంటి. ప్రతి x డియ

రము పంపుటకు ము

నుపు పరిశీలించి పంప

బడును.

ఆర్డరుతో 5 గూసాయలు
అడ్వాన్సు పంపవలెను.

Ratna Watch Company
93, China Bazaar Road, Madras.

కప్పములు లేవు. జయ-రస-మణి మంచికాలము.

పాదసముచేత కట్టబడిన “జయరసమణి” మహాత్ముల రహస్యము, సాగువులవల్ల కట్టబడినది. వీటి ధారణమువల్ల నపుంసకత్వము, నాముల బలహీనత, ఆశక్తిని పోగొట్టును. వీర్యవృద్ధి నిచ్చును. నవమూలములకు, నెగ రోగములకు ఈ మణిధారణము మహాసంజీవిని. ఖరీదు పెద్దది రు 50-00 చిన్నది రు 2-8-0; నవమూల పుంగరము రు 2-4-0.

[3414] మేనేజరు, జయ-రస-మణి ఆఫీసు,
19 పెడారియార్ కోవిల్ వీధి, బాట్లపుర - మద్రాసు.

బెంగుళూరు

స్వదేశీబనీనులు, మేజొర్లు.

మితమైన ధరలు మేలైనసరకు
యంత్రాలయమునుండి నేరుగా తెప్పించునట్టి
మాకు ప్రత్యేకముగా వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.
కాది, బెంగుళూరు రత్నకంబులు, కంబులు.
రగ్గులు, కృష్ణ, లక్ష్మీ, సరస్వతీ, తిలక్, గాంధీ
మున్నగు మొడి ప్రతిములుకూడ మా వద్ద గలవు.
బాగుగా వినిచేయునట్టి యోగ్యత గల
ఏజంట్లు కావలెను.

Pahajrai Ramnarayan & Co.,
Dept A. P.
Wholesale Hosiery Merchants
Bangalore City.
3340)

కొత్తగా శ్రీ శైలమునందు ఉత్సవము

భక్తాగ్రేసరులారా!

కొట్టప్పకొండయందువలెను ఇచ్చటను శ్రీ వీరభద్రఉత్సవము యీ సంగతి ప్రారంభించదలచినాను.

ఇదివరలో పెద్దచెరువుగా అన్నసత్రం పెట్టే కీర్తిశ్రేణులయిన బ్ర. శ్రీ కరివేన సుబ్రహ్మణ్యస్వామియజ్ఞాలుగారు స్వర్గస్థులైనందున పెద్దచెరువుకుకాంతలోను వాగలాటి యందుకుకూడ అన్నసత్రము పెట్టదలచినాను గనుక విశేష ధనసహాయము మూలకంటె కావలయున్నది.

ఇదివరలో ప్రభులకట్టుట, హులములువేయుట వీరంగమువేయుట వీటియందును, జోలు, సానా, వీణం తాడు మొదలుగలవి వాయింపు భజంత్రీలును వచ్చి సదరు ఉత్సవము జరిగించ గోరెనాను. అట్టివారికి శ్రీశైలంబో బసలు, భోజనాదులు మేము ఏర్పాటు చేయుదుము. ఉత్సవములో ప్రారంభము ఈ సంవత్సరమే గాన ఇప్పుడు వచ్చినవాటికి ఉత్సవము నిమిత్తము మాత్రము ముందునుంచి బహుమానములైలు ఖర్చులు కూడ ఇచ్చుటకు ప్రయత్నం చేసెదను. 19 వ తేదీ ఆదివారం రాత్రికి శ్రీ వీరభద్రశ్రేణులకు వాగలాటి చేరవలెను. ప్రభలు కట్టుటకు కెడుగు తెప్పించి యిచ్చెదము. నూనె సప్లము చేసెదము. హులములకు కండెలు తెచ్చుకొనిన యెడల నూలు కండెలు ఖరీదు యిచ్చెదము గాన భక్తులు ఆభిమాన ముంచి దయచేయ గోరెనని.

సంద్యాల మార్గము.

[ఇది అన్నిటికంటె సులభమయినది]

16 తేదీ గురు మాఖ బ 5 నాడు బయలుదేరి వచ్చి కొడవ రాత్రి 10 గంటల బండిలో ఎక్కి బెజవాడమీదుగా వచ్చువారు 17 తేదీని ఉదయం 10-11 గంటలకు సంద్యాలలో దిగి ఆ రాత్రికిగాని 18 తేదీ రాత్రికిగాని ఆత్మకూరు రావలెను. దోనుకర్నూలుమీదుగాకూడ ఆత్మకూరు రావచ్చును. అక్కడ 19 తేదీ ఆదివారం గొప్ప సంత జరుగునుగాన భోజన పదార్థములు గాని మరి యితర పదార్థములుగాని విశేషముగా దొంకును. అచ్చట తప్పితే దొరకుట కష్టమును ధర హెచ్చుగా మంకును. 20 తేదీ ఉదయం 9 గంటలకు మధ్యాహ్నం 12 గంటలకు నాగలాటి అను మకాము యిచ్చటి కరకు రెండెడ బండ్లు పోవును. ఇచ్చటికి శ్రీశైలం 20 మైళ్ళుండును. ఇచ్చట దోలీలను కూలీలను మాట్లాడుకొనవలెను. గుట్టులుకూడ దొంకును. బండ్లుగా, దోలీలుగాని, మనుష్యులుగాని బరువులకు గాడిదలుగాని బసలకు పందిల్లి పాకలుగాని, మరి ఏ భోజన పదార్థములుగాని సప్లముతోదువారు 4 గోబులతో ఏమేమి కావలసినది తిని తీలుగా మాకు తెలియజరుచు రెండు రూపాయలు మాత్రము అడ్వాన్సు యిచ్చుటకు మనియార్దరు చేసినయెడల వాటిని తరువాత మినహాయించుకొనవచ్చును. ఆసామ్యుత్తిగ మేము కూడ అడ్వాన్సులు ఇచ్చి భిక్షువులకు పిలుచును. 18-19 నాగలాటి యందును 20, 21 తేదీలు పెద్దచెరువునందును 23-24-25-26 శ్రీశైలమునందును అన్నసత్రమున్న 19 తేదీని నాగలాటి శ్రీ భద్రకాళీ వీరభద్రస్వామివారి సన్నధిని 24 తేదీ శ్రీశైలంబో శ్రీ అంబాపుల్లేశ్వరస్వామి సన్నధిని ఉత్సవం జరుగును. ఇంకను ఏమైనా సందేహములు సలహాలు కోరువారు సప్లములు కావలసినవారు యీ క్రింది ఆద్రనుకు వ్రాయవలెను. రిప్లయకార్డు వారిన జవాబు యివ్వబడును.

ఆద్రను:—

చాగంటి వీరమల్లి కాజ్ఞున లింగం అయ్యవారు.

శ్రీశైలం, ఆత్మకూరు పోస్టు, నందికోట్లూరు తాలూకా కర్నూలు జిల్లా

ముఖ్య గవనింపు.

యోగ్యతాపత్రములు 2042

(6) బెహరెన్ సిటీనుండి గుర్గా టెడికల్ హాల్లూబానికి గుర్గిలను సేరించుటకును రాజకీయర ఆమ నాన్నె ధీరుడు నపుంకశక్తియు లేక నుఖులుగా నున్నాడు. ఆతడు తి సంగిలనుండి భాషణకుమండెను. ఇప్పుడు అతను చాలానుఖులుగా నున్నాడని చెప్పటకు మిక్కిలి సరిపోయియున్నాను. జిరాఫూక్

28-1-19

బ్రెజ్ కెడోర్

గాంధీమహాత్ముడు

ప్రపంచాతీతపురుషుడు

(బొంబేవాట్సునగారిచే)

నూమరు 2 వేల వత్సరములకు పూర్వ మొక పురుషుడు “భిక్షుముఖింనువాడు భిక్షుముచేతనే మరణించును” అని బోధించెను. అనగా అన్నియుద్ధములను తప్పుఅనియు, సర్వమానవజీవితమును పవిత్రమై:డిగావున మాత్యయెట్లుజరిగినను తప్పేననియు ఆయన బోధించెను. అప్పుటినుండి యిప్పటివర కీ సందేశమును ప్రపంచ మంతయు నాలకించుచుండెనుగాని యర్థము చేసికొనలేదు. అర్థము చేసికొనవలెనని యిర్థముకూడ చేయలేదు. తీసికొనలేక ఆర్థ మేరునగా ఆపురుషుడు ప్రపంచమునకు తనసంజ్ఞేశము సర్థము చేసికొనుకొత్తి కలంగక పూర్వము, అతనికించెను. అందుచేతనే ప్రపంచ మానవనూ కొదందముతీసి చంపిచేసెను. ప్రపంచ మనగా ప్రపంచములొని ప్రతిమానవుడని నాయర్థము కాదు. క్రీస్తుచేవుడు బోధించినదాని సర్థముచేసికొని తడనుసారము చరించినవారు కొంతమంది యున్నాడు.

ఇప్పుడీ కాలమున ప్రపంచమున కావత్తిప్రక్క మూడేతనయిన భారతజేతమం తొక పురుషుడు క్రీస్తునలెనే “విశాక్షతావుల ప్రేమింపుడు”, “నిన్ను క్షేపించువారి కుపకారము చేయుడు”, “ఇతరుల నీకెట్లు చేయగోరుదువో అచే ఇతరులకు నీవు చేయుము” అని బోధించుచున్నాడు. క్రీస్తునలెనే ఆయన జేతములొనికి పోయి ప్రజలను ప్రోగుచేయుచున్నాడు. క్రీస్తునలెనే ఆయన “నున్న అనుసరింపుడు” అని కోరుచున్నాడు. వందలకొలది మూత్రమేగాక కొట్లకొలదిప్రజ లాయన ననుసరించుచున్నాడు. భారతమున కి కొట్ల ప్రజలన్నా రనుట ఎల్లతరును తెలియునుగదా!

మన విశేషమున స్వరాజ్యము చేసికొనుచున్నట్లు, భారతీయులు చాలకాలముక్రిందటి స్వపరిపాలనము చేసికొనినట్లుగా వారిపుడు స్వపరిపాలనము చేసికొన గోరుచున్నాడు. మామాతగా ప్రజలు స్వాతంత్ర్యము వాంఛింపగ నేయర్థము ప్రాంభించుట అనగా క్రీస్తుచేప్పిన విషయములను మానవులంద కొక్క భగవంతుని పుత్రులగును విషయమును మరది నైస్వముల ప్రోగి చేసి ఒకరి నొకరు చంపుకొన ప్రారంభించుడు.

ఇప్పుడు గాంధీమహాత్ముడని పిలువబడుచు భారతీయులను నడుపుచున్న యాపురుషుడు ఇన్ని సత్కరములు గడచిన వెనుక నుకత్తొస్త్రవులు తమ నాయకుడని పిలుచు మాతృపురుషుని సంజ్ఞేశమును ప్రజలకు బోధించుచున్నాడు. ఈయనకూడ “భిక్షుమును ఖరించువాడు భిక్షుముచేతనే మరణించును”ని చెప్పచున్నాడు. ఈవిషయము నమ్ముడు. భారతీయులనునుమతి తేటండ 160 వత్సరములనుండి వారిని పరిపాలించుచున్న బ్రిటీషు సామ్రాజ్య విాపురుషుని చూచి, యిదివర కేవీగుని చూచి భయపడవంత భయము పడుచున్నది. వీరుడనగా యుద్ధము చేయుచు నున్న పుర్యడని నాయర్థము. ఇందుకు గారణ మేమని యడుగుదురా?

చెప్పెదను వినుడు. ఈ మహాత్ముడు, గంధి. “ఈ ప్రభుత్వములోగాని, వారు పశిపాలించుటను పంపువారిలోగాని మనమేమియు సలభభయించుకొనవద్దు. అయితే వారిని ద్వేషింపవద్దు. కొంచె మైన వాటికి హాని చేయవద్దు. వారిని యూరక ప్రేమింపుడు “అని చెప్పచున్నాడు. ఈ మహా నాయకుని చూచి బ్రిటీషు ప్రభుత్వము భయపడుటకు కిదియే కారణము. నీవేమి చేసినను నీ నన్ను ప్రేమించుటయందే ప్ర మ త్తు డ గు వా ని తెల్ల పుష్పికును క్షేపించుచు అపకారము చేయుచుండ జాలవుగదా! ఇంతే కాదు, ఏదయిన జనసంఘము క్షేపముతో కూడియున్న పక్షమున ఎన్నడో యొ:పుడు కల్లాచెప్పరైపోకతీరదు. క్షేపము వివాకరము. అనిచంపును! కానియనురాగముతో చేరియున్న ప్రజాసంఘము బలవంతమై యుండును. ఏలయన అనురాగము నిర్బంధకై గలది.

“నేను చెప్పినట్లు నడుచుకొనినయెడల మీరు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించగలరు.” అని గంధి తనప్రజలకు చెప్పచున్నాడు. ఈసన్నని నల్లగుడి బల్లచెనున్నకుక్కలో నూర్పుండి యిట్లు చెప్పనప్పు డాయనతో భేదాభిప్రాయులగుటకు వీలుకాదు. అప్పుక మైన ఆయనకన్నులకుంక తేలిపారమాచినవాతాయన పొరపాటుపడుచున్నాడేమోననికూడ సంజేహించజాలరు. ఏలనో మీకు తెలుసునా? తీసికొరణ మాణనయొక్క ఆత్మబలమే. ఆత్మయే కారణము. భగవంక ఆయనయందు వెలుగుచున్నది. ఆయనయొక్క నడుపులు భగవంతునివాక్యములే.

ఆంగ్లేయప్రభుత్వమువారు గాంధీమహాత్మునిమాచి భయపడుచున్నాడు. ఆంగ్లేయప్రజలు కాదు. ఆంగ్లేయప్రజలకును ఆంగ్లేయప్రభుత్వమునకును భేద మున్నది. వందలకొలది వత్సరములక్రిందటి క్రీస్తు గారి లీసముడ్రపుటాడున పతికినట్లు, గాంధీమహాత్ముడు భగవంతునివాక్యముల పలుకుచున్నాడు గాన ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారు భయపడుచున్నాడు. ఈసంగతి వారికి తెలియకజోవచ్చును.

భారత ప్రజలు నిలువబడుచురా? గాంధీ జయమంటునా? యుద్ధమనగా మాత్యఅనియు, క్రీస్తుమాగ్గమే మంచిమార్గమనియు, అనురాగమే ప్రపంచోక్తిమనియెనునియు, లోకము పాతము నేర్పుకొనవచ్చునా?

మనమందరము ఫలితముకొరకు భారతజేతము వంశను, గాంధీవంశను చూచుచుండుము! (ద్రాక్షులుకో)

బంగారు చెండివగయిరా

ఏలం నోటీసు [3445]

తిరుమల తిరుపతి వగైరా దేవస్థానములలో 1921 నవంబరు, డిశెంబరు అండ్ 1922 జనవరి నెలలలో రాబడిన బంగారు వగైరా వస్తువులు యిదిగువ కనుపరచినవాటిని, 1922 ఫిబ్రవరినెల 20 తేదీ సోమవారం పగలు 12 గంటలు మొదలు కొని తిరుపతిలో దేవస్థానం ఖజానా ఆఫీసువద్ద ఆదినమున్ను తరువాత యేలం పూర్తి అయ్యేవరకు ప్రతిదినము అదేవేళకు ప్రారంభించి యేలం చేయబడును. ఏలములో సవాలుచేయు కోతు వారు దేవస్థానం కచ్చేరిలో ఏలమునకు ముందుగా నఫరు 1 కి (రూ 100) నూరురూపాయల ధరావతుకట్టి యేలములో సవాలుచేయుటకు అర్హతను పొందవలసినది. ఏలం ఖాయపరచిన విషయమునుగురించి శ్రీ విచారణకర్తల వారి మంజూరు పుత్రర్పు సాదరయిన తేదీ లగాయతు 30 దినములలోపల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలెను. అట్లు వాయిదాకాలములో వైకంచెల్లించి లాట్లు తీసికొనిపోనియెడల వాయిదా మీరిన తేదీ లగాయతు మరల ఒక నెలవరకు లాట్లు అమానత్తులో వుంచడమవును. అట్టి రోజులకు దినం 1 కి లాటు 1 కి రూ 2-0-0 రెండు రూపాయలువంతున జరిమానా చెల్లించి లాట్లు తీసికొనవలయును. ఇందుకున్ను తప్పినయెడల సదరు లాట్లు మరుయేలంవేయించి అందుచే దేవస్థానమునకు కలిగే నకలనష్టములను పాట్ల వద్దనుండి క్రమ ప్రకారము నసూలు చేయబడును.

Table with 2 columns: Item description and Amount. Includes items like 'బంగారు దఫా 1 కి తు 30 కంతున', 'బంగారు నాణ్యములు లాటుగా రకములు', etc.

తిరుమల తిరుపతివగైరా } దేవస్థానం ఆఫీసు. తిరుపతి 3-2-22 } సి. దొరస్వామయ్య డివాన్ పేషాన్

మదనకామేశ్వర లేవ్యాము

దుర్బలలపాలిటి సంజీవి:— మేమను, నిక్కాక, కుక్క నెవ్వుము, నిస్సత్తున, అతిమాత్రమ్య మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు మృద్రనాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 తుడబ్బీ రు 1-4-0. డి. పి. చార్జి 0-8-0 (3351) రోజుపుష్ప లేవ్యాము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 తు. డబ్బీ రు 0-10-0, డి. పి. చార్జి 0-7-0. పి. కి. పి. అందుకో, అయుశ్యేదసూజం, వెరిజేపి, నెల్లూరుజిల్లా

మద్యపానము

నూతన ప్రచురణము. సుగంధము - ప్రతాపరెడ్డిగారు చాల పరిశోధనలపై వ్రాసిరి. ప్రస్తుత సమయమున నిది యెంత యు అసహాయోద్యమ ప్రచారమునకు సహకారిగా నుండును. ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకులు దీనిని చక్కగ కొనియాడిరి. ఇట్టి విలువగల జాతీయగ్రంథము ప్రోత్సహించుట ఆంధ్రుల ధర్మము. వెల 10 ఆణాలు మాత్రము.

అసహాయోద్యమము జేయుము

వెల 0-1-6.

హంగరీయాదేశము సహాయనిరాకరణ మర్తమును సాహసించి యెట్లు స్వేచ్ఛనుబడెనో వివరించును.

చిత్తరంజనుని జీవితము

చిన్నిపాత్రము వెల 0-4-0.

ఇండియా ఏజెంసీ బీరో, 3297 తిరువళ్ళిక్కేణి, మదరాసు.

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతిమనుజునను ప్రతిదినమును మిక్కిలి యుపయోగకరము. ఇవి మాయకొనుటకు జాతికము, పుట్టినతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవసరములేదు. సులభమైన తెలుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప శక్తిపితౄలును పొందినది. వెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జిగారగు ఆదినారాయణ రావు పంతులు. బి. ఏ. బి. ఎస్. గారిట్లు వ్రాసిరి "ఈగల దానిని తెలిశితిని గౌరవానికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషము కలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు వలయునారు యీ దిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

[2863]

చౌడవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

"కాంతామదహరణి"

అను యునానీ వైద్యశాస్త్రప్రకారము తయారయిన ఇంగ్లీషుపుష్టికి దివ్యమైనవైద్యము - బలహీనత కాల్గవేతులు లాగుట, రతిలో శీఘ్రస్థలము, పోగొట్టి, 100 గురు శ్రీలతో రమింపగలిగిన వీర్యవృద్ధి గలుగజేయును. చీరకు చేసిమాడ మీకే తెలియను. వెల 1 దర్హా 4-0-0

"సెగరోగనివారిణి"

ర విధములగు సెగవ్యాధులు, యెంతకాలము నుంచి జీర్ణించియున్నను, దీనినిసేవించిన రి రోజులలో నిశ్చేషముగా నివారణయగును. అట్లుకాదేని సామ్య వాపసుజేయబడును. 1 సీసా రు 1-0-0

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం,

[3883]

కొత్తపేట పోస్టు (గోవాపరి జిల్లా)

తెల్లకుప్పలకు పూచీయైన

బొప్పదము

చర్మముపైన యుండు తెల్లచుప్పలు వైపుత వలన రి దివములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యిచ్చిన వరకంటె రెండింతలు వైకము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి తో సహా రు 3 లు.

ఈ త్రరములు ఆంగ్లాభాషలో వ్రాయవలెను

(34:0) The Aryan Nursery, P O Kamtaul Darbhanga.

శ్రీ చాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరిటీ కేసు

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0-14-0.

పండిత మదన మోహన మాళ్వ

గారి జీవితము, పంజాబు ఆల్లరి

ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అందునన్ను,

392, ఎస్.ప్లనేడు, చెన్నపురి.

కంఠివిలాసము: వావిళ్ల, మదరాసు.

(1487-547)

బెజవాడలో పోలీసువారి చేష్టలు

అసహాయోద్యమము మొదలిడినది మొదలు మామూలు గా టంకువేయు మాదిగవానిని, ఒకరోజున మునిసిపల్ పన్నుల విషయమై సాటించుచుండగా, పోలీసువారు పట్టుకొని, స్టేషనుకు లాక్కెళ్లెళ్ళి, బెడంబించి విడిచివెట్టిరి. అప్పటినుండి వాడును, యితర మాదిగ వారందఱును కూడా భయపడి టంకువేయుట మానిరి.

అందుచే, బంజా సూర్యనారాయణ, సముద్రాల సత్యనారాయణ, రాఘవయ్య, రాయ్యూరి ఆచార్యరామయ్య, జొన్నలగడ్డ సీతారామయ్యగారు టంకు ఒకటి కొని సాటింప మొదలిడిరి.

5-2-22 తాళిఖనబంధా సూర్యనారాయణగారు ఏడూల వెంట 381 సాటింపుచుండగా, పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరు గారు కళ్ళు యెర్రజేసుకొని, నైకిం చేతితో పుచ్చుకొనిమీద మీదకువచ్చుచు అవతలికెళ్ళెళ్ళిచెప్పి, మరల ఒక పోలీసుకు అతనిని అప్పగించి స్టేషనుకు తీసుకువెళ్ళి, చార్జి చేయవని పంపివారు. కొంతసేపు స్టేషనులోవుండి మరల వదిలివారు.

6-2-22 తాళిఖన బంధా సూర్యనారాయణగారు టంకు మెడలో తగిలించుకొని, వాయించుచు, మునిసిపల్ స్కూలు దగ్గరకు వెళ్ళి, పిల్లలను ఒక్కరోజు స్కూలు, కాశ్యేరావు గారిని ఖంబుచేసినందుకు, వారికి గౌరవము చూపుటకు మానమని బోధించుచుండగా, పోలీసు డిప్యూటీ సూపరిండెంటు, సబ్ యిన్ స్పెక్టరు, మరయొక ఇన్ స్పెక్టరుగారు కానిస్టేబులు వచ్చి, అవతలికెళ్ళెళ్ళిచెప్పి, సబ్ యిన్ స్పెక్టరుగారు సూర్యనారాయణగారిని త్రోసిరి. అందుచే సూర్యనారాయణగారు యేమి కోపము చూపక అవతలికె వెళ్ళెను. పోలీసువారు వెనుకకు మరలిరి. మరల ఆయన తిరిగివచ్చి స్కూలుకు ఎదురుగా నున్న అరగుమీద టంకువేయుచుండెను. అంతలో సబ్ యిన్ స్పెక్టరువచ్చి నెమ్మదిగా స్టేషనుకు రమ్మనవని తీసుకువెళ్ళుచుండెను. స్కూలులో పూర్తియైన సమ్మె జరిగినది. పిల్లలంతా బడిమాని బయటకేవుండిరి. ఎప్పుడైతే వారిని పోలీసుఇన్ స్పెక్టరు గారు తీసుకువెళ్ళుచుండిరో, అప్పుడు పిల్లలందఱు ఘమాకు అయిదువందలమంది చుట్టవేసిరి. సూర్యనారాయణగారు అవతలికె వెళ్ళునగానే మారణకాండెక్కి. డిప్యూటీసూపరిండెంటు వస్తే రాలుల కూడ యీ పిల్లలుధ్వజేవుండిరి. సూర్యనారాయణగారిని స్టేషనులోపనికి తీసుకువెళ్ళి, కొంచెముసేపు వుంచి వదిలిరి. స్కూలు పిల్లలు, ఆయన ఇంటికి సుఖముగావేరిరి.

నూతన గ్రంథములు

గాంధీ మహాత్ముని

'నాచెజనాల అనుభవము'

వెల ప్రతి 1-కి 0-12-0

చిత్తరంజనదాసు

సంపూర్ణజీవితము, ఉపదేశములు

వెల 0-8-0

సింహపురి స్వరాజ్యకోకిలము

మనోహరమైన కీర్తనలు

వెల 0-4-0

యం. ఆర్. కృష్ణరావు అందు కంపెనీ, నెల్లూరు.

ప్రదరాంతకము

శ్రీలసాలిని సంజీవి

(3440)

గుణము లేదని నిరూపించిన వారికి

రు 116 లు బహుమాన మొసంగబడును.

ఈకాలము నందంతలను వ్యాపించియుండు ప్రవరమునకు (కుసుమకు) మా యనుభవమును దనేకులకు పరిపూర్ణాభిగమము నొసంగిన సీ యపువధమును కొద్దివారు గొప్పవారు నుపయోగించుటకై సకలమగు ధరకు విక్రయించుచున్నాము. ఇది శ్రేష్ఠ, రక్త, హరిధ (పసుపు) నీలసావనులను తదుపద్రములను నిశ్చేషముగా కుదుర్చును.

వెల బుడ్డి 1 కి రు 0-0-0 లు. తపాలఖర్చులు ప్రత్యేకము.

Sole-Proprietor

Arsha Ayurvedic Pharmaceutical Stores, COCANADA

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మానేజరు: ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్

ఫండ్స్ రూ 5,48,00,000 వైగానే యున్నవి
1920-వ సంవత్సరము నందు

నరంబడి 91,03,338-0-11

ఇవ్వబడు ఐదేండ్లకు అమ్మా

రెన్యుల మొత్తము 15,44,24,596-11-3

మునుపటికంటె ఇవ్వబడు పాలిసి

దార్జిలింగ్ బాస్టిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున వనిజేయుటకు ఏదెల్లా కావలయును. వారు అనుభవ శాఖయగు జింద వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ ప్రింట్ వలె ముద్రకు వ్రాయుడు. 672

Apply to:-

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary
Oriental Assurance Building
Post Box No. 8, Madras

కుష్టు, బొల్లి, క్షయ, మధుమేహము, పురాణ నవాయి, నెగ, మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ రోగములు మొదలైనవి పూచీవైని కుదర్చబడును.

గుణమిచ్చిన మీదటే సామ్యిచ్చుట.

ఆయుర్వేదముతోగూడ ఆంగ్లేయ వైద్యము, హోమోపతి, హోమోస్టెటిక్, మొదలగు అనేక పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రములు చదువుటవలన మేము ఆయుర్వేదము విజ్ఞానపూర్వకముగ తెలిసికొనగలిగితిమి.

అపురూపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పర్వత వాసులగు కోడులు వగైరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల క్రమపడి కొన్ని అపాయములకు లోబడే శిష్యులని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

అన్ని దీర్ఘవ్యాధులును పూచీవైని కుదర్చబడును, ఒకే వ్యాధియొక్క అన్ని జాతులకును, అందఱ రోగులకును ఒకే డివైవేషధముకాదు. ప్రతిరోగి స్థితియును, రోగమును ఆలోచించి అందులకు తగిన మందియ్యబడును.

మాదగ్గరనుండి బొప్పదము సేవించు రోగులు వారికి గుణము కనుపించినకొలది వాయుదాలవైని సామ్యుచ్చయ్యును. అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదక వచ్చునని నమ్మకము పట్టక పూర్వముగాని సామ్యుచ్చయ్యు నియ్య నవసరములేదు. ఈ త్రర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బొప్పదములు వి. పి. గా పంపబడును.

(3222)

వి. ఎమ్. రాజు

దీర్ఘవ్యాధులకును సామ్యుచ్చయ్యును భిమునిపట్టణము. ఆయుర్వేదవైద్యులు.

విదేశ వార్తలు

నవయుగోదయ మను శీర్షిక క్రింద ఆదనుకూలముగ వీయ
స్సనుగాను వ్రాసిన వ్యాసపు ప్రథమభాగము నీచిత్రకాళి ప్రయ
సించుచున్నాను. కొందరి వ్యాసమునందు విపరీతాశి గలదగుట
ఆశ్చర్యమునుజేసి విరాళివో నుండుటకన్న మంచిది. యుగోపు
అమెరికొండుముఖ, నూతనఆరాధనముల దెల్పిన అసియా
మహాకవి కొంగిపేట నత్యాచార్యులు నవయుగోదయమునను విహ్వా
ము. ఆ షష్ఠ శతాబ్ది నుండియును ఆయన ఛాండిశ్యమునకును
శిష్యునను గావించుతేము. ఆయన యొనరిన నూతన సంకేతమున
కాగిదును గావించిరి. అయితే వ్రీటినయొక్క సామ్రాజ్యాధి
పాత్రభవము తొలగినగాని యోగవోదయము గలుగలేదు.

ప్రభుత్వముయొక్క భూములను తరులకును దానిని
 నిచ్చుటకు తగినటుల బ్లాకులుగా చేయవలసికలెత్త
 రు వియబడెను. (ప్రమాణిసాము).

స్వస్థసాయ శాఖ:—పూ.శా.లో 19 వ జేదిన వ్యవ
సాయశాఖ బోర్డువారిసభ. జరిగెను. ఇంటియా ప్రభుత్వమునందు
వ్యవసాయశాఖలో దొర్లగి యగు డాన్. మిల్లిగన్ గారు అధ్యక్షత
వహించి వ్యవసాయభివృద్ధికి శాస్త్రపరిశోధన అవసరమని
కొంత కాలము ముచ్చటించిరి. ప్రభుత్వమునను వేరైన వ్యవసాయ
పారిశ్రామిక శాఖలకు ఒకటి పనిచేయు గ్రంథాలయము నని బోర్డు
వారి కాక తీర్మానము జరిపించిరి. ఎగుమతిచేయుట మానెగిం
జలు మున్నగువాటిపై ఎగుమతిపన్ను విధించుట యుక్తము
కాదని బోర్డువారు మదియొక తీర్మానము పనిపాపించిరి. పశుపో
షణాభివృద్ధి మున్నగు విషయముల గురించి తగు శ్రద్ధవహించి
పనిచేయుటకు ఒకటి పనుండు మేర్పరచబడెను. వెన్న చేయుట
మున్నగు విషయముల నేర్పుటకు లెక్కలో పాఠశాల స్థాపిం
చుట అవసరమని కూడ తీర్మానింపబడెను.

దురతినామ సం||రం మా|| బ|| ౩, శనివారము

పక్షివిల్లి

పెమ్మరాజు లక్ష్మీపతిగారు

శక్తివిహీనవాసి యతి సాహసవృత్తి నభంబుముట్టి ను ద్యుక్తపుకాకుమిప్పుడె యయో! పడిపోవుదు. పక్షిసార సం ముక్తకర బొల్పనంతదనుకొ క్కెడఁదాడుము, నీవృద్ధాశ్రయ వ్యక్తములయ్యు నిర్మలముచాపహముల్ గద నీడఁజొరఁగా. తెలపఁజూచు నీచిహిత శిశులవచ్చుదులందడఁగి, నీ వుపలంఘముద్దు హుటల చవుల్ వృథవోయెడ, చూర్వగామియై నిపుణతజూపుకోరిక మనసికి యోగ్యమకాని, నీవు, నె ట్టిపుణంక తద్విధానము నెఱింగిఁగ్రహింపవు శ్రేణవంబున. గమనవిలాసముల్ నెఱవఁగాఁజేటిగాదిది, తత్ప్రయత్నసం భ్రమముననైజమా మధుర రాగమునైన శచింపజాలవు ద్యమ విముఖాత్మచైత నవవస్థయొద్దరకాని, జేలఁపాఁపు తము గ్రహించి మెచ్చెను నుచాత్తరనాథులు లేమనడిగెన్ విగినఁజూడఁజును నెకింఁజూకించుక గావచ్చు భూ భాగములందుపొల్పవభావములన్ గ్రహించి, అన్నిటిన్ లో గొనఁజూడఁజున యవలోకనమున్ గడియించి, మించి, నీ వే గుమునింగిముట్టుచు సహజవైక విశ్వుంభితాంగివై

పడవపోకడ

పడవపోయెను పడవపోయెను పట్టినిలువకలె-నెచ్చెరి మల్లెమొగ్గుల సీగ్గువల్లుల జూండుమల్లెల నిండునల్లుల గిరులనల్లెల రేరేపినవల్లుల గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి. పూపతారల సాపకజుల గండువొనల మెండుజులకుల మెరుపులిగ మిఁజూకులకుల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి.

* * * లేగదాడల లేరేచిండుల కొడేదాడల కొండెచిండుల అజోతుల గోలచిండుల గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి అలమందల జేలెనముల గొండెల్లల గోలె ముల తేడిపిల్లల లేతధయముల గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి. జూపలతల శరమమ్ముల కొండెలతల వేడిమదుల చీరులతల శరమమ్ముల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి (జీవి మొదలటాడ వెడ మెదటిసాంపుల రెట మెరనెడి దింటుగ మోటుమెదతెడి గాటపుంజిరి గొనుచు పోయెను నెచ్చెరి.

* * * గేలలోతులదారు గంధము పాలలో నిదురించు తీపుల గాలిలోపల గరుగు తావుల గొనుచు పోయెను నెచ్చెరి-తమ్మిచ్చియి తూగునాఁడల కొమ్మిల్లిల్ల పెడఁడు చిల్లల కమ్మతావుల సొక్కు-లేటుల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి-పండువెన్నెలకొన్న మడుగు కొండసోనల తేట (దావుట గంఠకొయిల విజయదాసు గొనుచుపోయెను! నెచ్చెరి. చల్లవెన్నెల మెసపు పిట్టలఁ పిల్లలెన్ను లూచుపువ్వుల నల్లమమ్ముల వ్రాపుపులగుల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి అటగుడితెల నాడు లేజము నారచీరలగోరు కలుయల పాతములగాయ నెన్నెల గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి.

* * * దూదిలోవెన్నెల కరల్లను డక్క-వెల్లానక మిఁడ శివగప్పల వాయు నూతము గొనుచుపోయెను నెచ్చెరి. భూనము దళగించు రతనము మేలిమిని వెలిగించు రతనము మాకు దొరకిన పెరటి రతనము గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి చంద్రు కాగిట గరగురాలను నూర్చుడంట (నవించురాలను సిరుల గురినెడి మెఱగుకాఁజును గొనుచుపోయెను-నెచ్చెరి అమ్మ-నెజ్జవరండు పువ్వులచ్యుతికి మాతని ముడుచుపువ్వుల తుమ్మెదల నలసించు పువ్వుల గొరుచుపోయెను-నెచ్చెరి

* * * చుజుత నెలగని వస్త్రరేకుల లలన కనవదాకు రేకుల పడతనీ గనవతించు రేకుల తీరు పోయెను-నెచ్చెరి పోవుచున్నవి పడవలనిగో పొగల న మి నెడి కంబ మదిగో శదర పోయెను పడవపోయెను పట్టి నిలువనెచ్చెరి. —అచలము.

యువమల్లుని బెజవాడశాసనము

కొమ్మరాజు - లక్ష్మణరావుగారు

౧ 'సల్మి' 'చాళుక్య' శబ్దములు సమానార్థకములు. 'నామాలం లిఖ్యతే కించిత్ సాన'పేక్షిత ముచ్చతే' బెజవాడలోని యుద్ధమల్లుని శాసనము నన్నయ భట్టు నకుఁ బూర్వకాలపుది కాదని యిటీవల కొన్ని పూర్వపక్షములు బయలుపేరించి. ఆంధ్రపరిమత్సరికలో బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మయ్య కాశ్రిగారును, ఆంధ్రభట్టికా సాంస్కృతికసంఘాలలో బ్రహ్మశ్రీ నడింపల్లి జగన్నాథరావుగారును వెదకెదల శీఖలు వ్రాసిరి.

ఇత్యుక్త చాళుక్యుల శాసనము కానేకాదనియు, చాళు క్యులదియైనను ౧౩ వ శతాబ్దమునందు నుండిన చాళుక్య మల్లప రాజుది యనియు బ్రహ్మయ్యగారి మతము. ఇది చాళుక్యులది యెంతమాత్రమును కాదు, దక్షిణాంధ్రములోని మల్లపరాజుదో, మఱి యేవల్లపరాజుదో అగును; కాని బ్రహ్మయ్యగారు చెప్పి నట్లు ౧౩ వ శతాబ్దమునాటికి కాదు; నన్నయకాలపుజో కొం చెము లేకవాటిదో - అని జగన్నాథరావుగారి యభిప్రాయము.

మీరి శీఖలు మిక్కిలి పెద్దది యైనను, వాని లో ని ముఖ్యవాదవిషయము మాత్రము చాల తక్కువ. అదితి యెక్కువ భాగము అనువాదము, పున రినువాదము, వి వాదము-అనపేక్షిత విస్తరము. అందు వాదము బహుస్వ ల్పము కావున వారి వ్రాఁతలలోని యన్నియశేషములకు జవా బిము నక్కఱలేదు- వానిలోని ప్రాణమువంటి రె. డు మూడు 'సౌత్వాభాసములనుఖండించిన జాలను. ప్రధానమల్ల పెర్వణ న్యాయము వర్తింపఁగలదు నేను నా విజయకార మిప్పు డప్పు డిందుగుఱించి రెండు మూడు లేఖలు వ్రాయఁదలఁచితిని. వివాదాశిమను గుఱించి శిశ్నుటయే ప్రయోజనము గనుక, లేఖను అవాశ్యకమునఁ జెందక, 'నామాలంలిఖ్యతే కించిత్ సాన'పేక్షితముచ్చతే' యశిన మల్ల నాధమూర్తిప్రభుజ్ఞ నే స్వీకరించి వ్రాసెదను. ఇప్పుడు మూల మనఁగా శాసనాధిపమాణములు; అనపేక్షిత మనఁగా, విషయచర్చకు అనావశ్యకములైన సంగతులు.

అనావశ్యకభాగములను త్రొక్కివైపు విచారి చినయెడల నీవాదమున నిక్రంది మాఁజూసారాంశము లేవుచున్నవి.

(౧) ఈ శాసనకర్తయైన యుద్ధమల్లుడు చాళుక్యఁ డేనా?

(౨) చాళుక్యఁడే యైనయెడల నిక్రందెనఁడు? ఏకాలపు వాఁడు?

(౩) శాసనాక్షరములనుబట్టి యది ౧౧ వ శతాబ్దము నకుఁ బూర్వపున యని నిర్ణయించుటకు పీలు కలదా?

ఇవ్వడు నేను ఈన్యాయమునందు మొదటిసారాంశము నకుఁ బ్రస్తావన వ్రాయఁదలచితిని. 'సల్మి' శబ్దముయొక్క వివిధకాలములందలి వివిధరూపములచర్చ యే యందుకు జనాను. ఈచర్చ తాద్రుణికాశాసనముల యాధానమునఁ జేయఁజోవు చున్నాఁడను. శాసనాధారము లేనిమాట ఒక్కటియుఁ జెప్పవని నాప్రతిజ్ఞ.

చాళుక్యులకాఖలు అయిదు ముఖ్యముగఁ జెల్లఁజూచుఁడు (బ్రాహ్మణికజైవినమి. మొదటిది బదామి (వాఙాపి) రాజధానిగా రాజ్యముచేసెను (క్రీ.శ. 610-760). కల్యాణపట్టణమున రాజ్య మేలినవారు రెండవవారు (978-1190) వీరిద్దరు, పృథుచాళుక్య లఁదురు. మూడవకాఖవారు గుజరాత్ దేశమందుఁ బ్రభుత్వము చేసిరి. (౭81-740.) వీరుగాక సోలంకి, సోలంకి అను చంకనాన ముకో నుజిముకశాఖవారు తరువాత కాలమున గుజరాతు లోను మార్వాడులోను దొరకెనమేలిరి. అయినకతెగవారు రాజ మహేంద్రమందలి తూర్పుచాళుక్యులు. వీరుగాక పోగు లాంధ్ర దేశమున ఆక్రమించుకొనిన తరువాత, వారి బంధుత్వమునఁ జాళుక్యులు వెక్కండ్రు అజనదేశమునకుఁ బోయి చిన్న చిన్న దొరతనములను సంపాదించుకొని శాసనముల వేసిరి. ఇట్టిచాళు క్యులశాసనములవలనను, ఇతరులు వారినిగుఱించి వ్రాసిన శాసన ములవలనను 'సల్మి' శబ్దమునకు మనము వంశస్థతయు కల్పింప వలెను.

యుద్ధమల్లుని శాసనము చాళుక్యరాజు జేయించినది కాదు అని వాఁలెనువారికి నీశాసనము ౬ వ పంక్తిలోనున్న 'గాజ సల్మి భూవల్లభుఁడు' అనుమాట లక్ష్యము వచ్చుచున్నది. ఎందు కన 'సల్మి' శబ్దమునకు 'చాళుక్య'ఁడని యర్థము కావున వీరు యాతేకురావము వేసిన వాగుండునని తలఁచి, 'సల్మి' అనఁగా 'చాళుక్య' ఁడఁగూడదు; అశబ్దమునకు నాయర్థము లేనేలేదు; ఆయర్థము పొసగనేపొసగదు- అని వాదింపఁదొడఁగిరి! పురాతన లిపికాశ్రయమున 'ల'తాద్రుణికాసనముల సాయమున నర్థసింపిన వానికి 'సల్మి' 'చాళుక్య' శబ్దములు సమానార్థకము లైమాట, జలమనఁగా నీరు, అనినమాటవంటిది. కాని యిప్పుడు వాద మనకుఁ గడంగినవారు వీరిని ఒప్పుకొనక, ఏమేమో యుత్తులు అల్లిరి. కావున ఈ శబ్దముయొక్క రూపమును, ఆర్థమును ఒక జూలక్ష్యమంది చర్చింపవలసివచ్చినది.

శ్రీరామయ్యగంతులుగారు 'సల్మి' శబ్దము 'చాళుక్య' శబ్దభవమని వ్రాసియేయున్నారు. (1) కాని యందున గుఱించి నామఁ గొంచె మభిప్రాయభేద మున్నది. 'సల్మి' 'చాళుక్య' శబ్దము లొక్కటియేననుడి నుఱియొక్కటి వచ్చిన వనటలో నేను వారిలో కేకీర్ణవించెదను. కాని మొదటిది 'సల్మి' లేక 'చల్మి' యను రూపమునను, తరువాతదే 'చాళుక్య' రూప మనియు నా తాత్పర్యము. 'సల్మి', 'చలంకి' అను పేరు గల తెగ, మన దేశమందలి రెడ్డి, నెలరు, కమ్మగారివంటిది యొకటి పూర్వము దక్షిణ హిందూదేశమునం దుండెనయను, అందుండి రాజులు దియించి గొప్పవారయిన తరువాత 'చాళు క్య' అను సంస్కృతరూపమును కల్పించుకొనెనయను లెనువా తనే అయోధ్యాది గాధలు పుట్టినవనియు నాయూనా. ఈ విషయము సవిస్తరముగ, విజ్ఞానసర్వస్వముయొక్క రాజోపు ఆంధ్రసంచికలో వివరించెద. గాన నిచ్చటవి మించెద.

చాళుక్య, చళుక్య, చలంకి, చలంకి, సలంకి, చలికి, సల్మి అనువి ఒక్క శబ్ద యయొక్క రూపాంతరములు. సం స్కృతమునుండి దేశ్యశబ్దము పుట్టిన దమకొనెనామారు మొదట చాళుక్యునండి చివరకు సల్మి అయ్యెనని అనుకొనవచ్చును. దేశ్యశబ్దమునకే సంస్కృతరూపము ప్రాప్తించివని యను నె డువారు సల్మినుండియే చాళుక్య పుట్టినదను కొనవచ్చును ఈ రూపములు భిన్న కాలములందును, భిన్న దేశములందును ను డెను.

ఏది మొదటిదైన కెమి? 'సల్మి' 'చాళుక్య' శబ్దము లొక్కటి యు. చాళుకుయే యీ తేలికు ప్రయోజనము. ఈ రెండుశబ్దము లొక్కటి యని తెలిఁకొనుటకు శాసనములలోఁ గావచ్చు! యీక్రింది యంశములను చదువయు గమనింప వలెను.

(౧) 'చాళుక్య' శబ్దము శాసనములలో 'చళుక్య' అను ప్రాకృరూపముతో వెక్కువారులు వచ్చును. ఉత్తరకాలీన చాళుక్యుల శాసనములలో నీ రెండురూపములకు నభేద మైనను, పూర్వకాలమునకుఁ బోయినకొలెన 'ప్రాకృరూపమునకే యి క్కువ ప్రచారముకలదు. ఇందున గుఱించి యెక్కువ తెలిసి కొనఁ గొరువారు, ఇదివఱకుఁ బ్రకటింపఁబడిన పూర్వ పక్షిను చాళుక్యుల శాసనముల పట్టిక కీలోహార్ని ఎ.పి.గాఫియా ఇండి కా(ఎనిమిదవసంపుటమున)ఈయఁబడిన దానినిఁజేటిచే వ్రాయఁ బడిన 'ద్రెనాప్టీన్ ఆఫ్ నడర్న్ ఇండియా' అని పుస్తకమందలి చాళుక్యుల చరిత్రమును, ఇండియను ఆంటిక్వరీ: ఆం-వ సంపు టములో స్టేటుచే జర్మింపఁబడిన తుంపు చాళుక్యుల శాసన ములను తూర్పుచాళుక్యుల ఇతర శాసనములను చూడవలెను.

(౨) 'చళుక్య' శబ్దము 'చళుక్య' అని 'ల' కా మధ్య మున వ్రాయఁబడినను, ఇందున గుఱించియొక ప్రయోధార ములే చూడవలెను.

(౩) దీనికిఁ బరాకారక కాలమున 'చల్మి' అను రూపము జూడ నుండెను. [Badami Cave Inscription of Kirtivarma I 578 A. D, Ind. Ant. Vol vi p. ౨6., text, lines 3 & 4; దీని పటముకొలకు చూడవలెను Vol x. p. 58.]

(*) 'సల్మి' శబ్దము 'చాళుక్య' శబ్దభవమని కీర్తిశేషు లైన గురుజూడ అప్పారావుగారు రక్కాలమున ఒకన్యాయము వ్రాసియొందిరని శ్రీయత ప్రభాకరకాశ్రిగారు నాకుఁ జెప్పి నారు. కాని ఆలేఖ నాకు గాన్పించలేదు.

గీ తెలఁగుభారతమునందును ఈరెండురూపములును కలవు.

జంఘాలశాస్త్ర యిట్లు పలికెను:-

నాయనారా! ఏదో యొకచో యూర నొక గ్రామ గార వార్షికోత్సవము జరిగినదట. అది యెట్లు జరిగినదో కొంత సరివ్రుముగా నా యూరనున్న మననంపు మిత్రుల దొకడు ప్రాసినాడు. దానిని జదివెదను

సాక్షికి ననుసారములు. అయ్యా! మాయూర నొక గ్రామగార మున్నది. దానిపేరు శ్రీమతి మహాలక్ష్మి పుత్రుల భాండాగారము. ఈ భాండాగార కల్పమునకర్థమేదియో చాతుర దెలియలేదు. పెద్దలకు మీకు దెలియనేమో! మాయూర రెడ్డియే మాపుస్తకాగారమున కధ్యక్షుడు. క ర జ ము కార్యదర్శి గ్రామగారమునకు గ్రామజేతర కేరగుటచేతను, గ్రామాధికారు లిద్దఱు గ్రామగార ప్రధానకార్యనిర్వాహకు అగుటచేతను, గ్రామస్థులలో ననేకులు గ్రామగారాభిమానులై యున్నారు. మరి డమ్మకాకి గుడికెదురుగ నుండుటచేతనే మా గ్రామగారమున కా పేదనచ్చినది. అదిగాక మరిడమ్మయే మా గ్రామగారము నకుఁ బ్రధానపోషక తేవత యని చెప్పక తప్పదు. ఆ మెక్కు వచ్చుకొలఁది గొంతసొమ్ము మా గ్రామాయమునకై వినియోగ పడుచున్నది. గ్రామజేతర శాస్త్రముచివ గ్రామాయమునకు తో పమేమి? జేతరశక్తి ముందు మనవ్యక్తి యెంత? ఈశ్వర మమ్మవారకేగూడ రాదగిన పచ్చబుట్ల నానోక ఆపరేమకా మహిమచే గాఁ జోలు చూర్తి గా కా క పోవుటచే వ్యయము కొంత కలసి కచ్చునని గ్రామాధికారులు గ్రామాయ వార్షికోత్సవ మమ్మవారియొక్కముఖానే జరుపుటకు నిశ్చయపడచిరి. గ్రామాధికారుల తీరమానమున కడ్డటిపూర్వకాలమునఁ బోక వైసికులొక రాజును సుదర్శింప నాతని యాస్థాన నరములకు వశ్యుకట. పరనగరవాసులకుఁ బ్రభుదర్శకుని కొంతకప్పుము కదా! ఈవైసికుల యాస్థాన ప్రధానాదు మొదలగు కాకోత్సాహుల శాస్త్రముచివ జనులద ర్శనము చేయించుటచే జేచుకొనెను. కొంతకాలముఁ దీట్లు లాశ్రయింపఁగఁ దుడకుఁ బ్రధానుడు రాజుగా కితో వైసికా X మ న ము న గూర్చి యా నాతని ప్రభు సుందర్య నాపేతుకగూర్చియు ముచ్చటించెను. అప్పుడు రాజు గారు గానకళాభిజ్ఞుడగుటచే గొంతయోశించి "సరే వైసి కుఁకుఁ బ్రత్యేక వెంకటేశభ చేయుట యివావశ్యకము. ఇక నాల్గదినముల మాడుగులమ్మవారి జాతరకట్టునగాదా? అప్పుడు మనమంతట మమ్మవారిలోఁగూడ నూడవెంటఁ దిరుగుదుము కదా! పిఁతెచ్చి యాయూరలోఁబ్రేమో వాయింపవలసిన దని వైసికునితోఁ జెప్ప నని ప్రధానునితో రాజుగారు ప్రత్యు త్తర మిచ్చిరి. "పిఁత యనఁగా వీరము కాదయ్యా! అది డప్పలనందడిని వాయింపవలసినదికాదయ్యా! అయవలకఁ బ్ర త్యేకసభ యొకటి వైసికకు దివాణముగాఁ జేయవలసియం దునయ్యా" అని ప్రధానుడు రాజుగారితోఁ జెప్పవచ్చునా? రాజుజ్ఞయొప్పుడు లేప్పదని యారఁ దూరమందెను. అటులే గ్రామాధికారులు గ్రామగారవార్షికోత్సవము మరిడమ్మవారి తీర్థస్థ దివసాల్లో జరిగింపఁచుచుచే చెప్పినప్పుడు జరిణయో త్సవమునకుఁ బ్రత్యాధిక క్రాధమునకు పరిపదదని యాహ్వన సంఘసభ్యులు చెప్పవచ్చునా? అట్లు చెప్పక మిన్నకుండిరి. అదిగాక చందాలు న నూలు చేయవారు- సమయానుసారముగఁ గర్పవెట్టువారు- గ్రామాధికారులయి నప్పుడు-సహాహ్వన సంఘసభ్యుల వచ్చుమాట లేవఁడు గనించుట? వైద్యుడు లేకుండ వ్యాధిని చాటింప వచ్చును. పోలిపోయెను లేకుండఁ బెద్ద నీడువచ్చును. పొనగుండు వాఁడు లేకుండ నంత సాగింపవచ్చును; భారీ లేకుండఁ రత్నము కడతేర్చవచ్చును. గాని వార్షికోత్సవము మాత్ర మగ్రాసనాధిపతి లేకుండఁ దప్ప చాటింపుటకు ఏమి లేక పోవుటచేత మామునము కరణము లేందలు పండితులొ యధ్యక్షుడవని సంగీకరింపుడని తేఖలుకాసిరి. మేము రాజుల మని యెందతోఁ ప్రత్యుత్తరము లేయఁగాఁ దుడ కొక్కరంగీ కరించి ప్రాసినది. ఆయన యొక కోమటి. మిసాక్షి సంఘమునఁ గొంతకాలము లక్ష్మిదేవి పాటక యెముండి రెండు తామరశారములతో బనిచేసి లోక విఖ్యాతి పొంది కుడకుఁ గైలాసము చేరిన సుబ్బిపెట్టిగాక పితామహుని ప్రపాత్ర పుత్రుఁ డటఁ. బి. యోలో నొక కాఖుండుఁ గృతార్థుఁ

డై కాఁడు. యెఫ్. యోకాటి బియ్యంబున జరకాలమునుండి నడుమఁ ద్రిశ కున్నయను వెనుగులాడుచున్నాడు. అర్థసారి స్వయామము. ఈయన యాధ్రవావలో ననేక గ్రంథములు చది వినవాఁడు. పలుచపలుచని పాండిత్యము కలవాఁడు. కలక కొట్టు కవిత్వముకలవాఁడు. తలతిక్కు తత్వముకలవాఁడు. కాని X జిత కాస్త్ర ముండు X జివాఁడు రైలుస్టేషనులో దిగునరి కియననెట్లు గౌరవించి గ్రామములో నికే దీసికొని రావలయునో యని ముననముకరణము గాహ్వన సంఘసభ్యులతో యోచించిరి. అప్పువారి యుత్సవములలో నొకరాత్రి భాగవతము కట్టుటకువచ్చి యచ్చట వేంచేసియున్న చిన్న నూకిసాని మేళమతో- బదునాటు డప్పలతో-మూడ మ్మవారి ఘటములతో- అల్లకుండతో- సభ్యులు నెదుర్కొని గ్రామమంతయు నూరేగించి బనలొనికి దీసికొని రావలసినదని కొంతచప్పె వేందలు తీక్యానియకొనిరి. ఎప్పుడు వచ్చునా యని యెరియో జేడుకతో నెదుగు చూచిన ది న ము వచ్చినది రాజా జుటి? కాలమునకు దాక్షిణ్యమున్నదా? రైలుస్టేషను లొడ్డుమీద నక్కడక్కడ తోణములు కట్టి నాకు కాని యమ్మవారి యుత్సవముగటచే నేనాకు తోణ ములే కాని మామిడాకు తోరణములు కట్టి పిలువజేపొయెను. నేనాకుకట్టు యందము నార్యము సోభిము మామిడాకు నకు తేవని మాకేరముగారికొడుకు యూనియను గుమాస్తాపని పరీక్షకు జరుపుయంత లేప్పిసొయన తత్వ జ్ఞానంధి చెప్పినాడు. రైలుస్టేషనుకు గ్రామస్థు లనేకులు లోయి వేచియుండిరి. రైలాదిన ముననొక గంట యలగ్యముగా వచ్చునని తెలిసినది. అధ్యక్షుడుగా కేలాగున నుండుననియొకరి నొకరు ప్రశ్నించుకొనిరి. ఎవ్వరి కిని తెలియదు. వైశ్యుడుకావునఁ బ్రాయశః నల్లగ నుండునని నిర్ధారణ పడచుకొనిరి. రైలువచ్చునది. అనేకజనులు దిగిరి. వారి లో సభ్యులకు డెవ్వడో తెలిసికొన నేరక తరము? ముననలు రరణము లేకోపేర నటించుఁ గొంతసేపటు నిటు పరుగెత్తిరి. ఇంతలో నెవ్వరో నల్లగఁ జూడుగొన్నవాడు జరి తలపాగ తలకు జుట్టినవారు- క్రేళ్లంగరములు సింగారించినవారు- కరణముగాని జూదరంతనవివనవారు- అట్టియొక పుత్రునియొద్ద కుఁజొండు ముననలుగారు X స్నేయపూవుల మాల నాయన మెడ లోఁ బడవైచిరి. "జావగాది దయకు మిక్కిలి సంతసించి తిరి. నేను బసకు రాశా! మీ కేలస్టేషనుకు దయాచేయవలెను. అని, యాపుష్పమలాధారి ముననలుగారితో ననేను రెడ్డికిఁగొనుటికి నీమేనటికఁజుట్టుటకే మేమామా కెన్నరినదెలియలేదు. ముననలు గారి కంతకంటె తెలియలేదని వాకిముగమే చెప్పిది. "అయ్య య్యా ఆతనిమెడలో దండవైచివేమి? అతడు మన వీరా న్యామివాండుగాకతో విష్ణుపు మాటలాడుకొనుటకు వచ్చిన వాడు. నేనాతనినెట్టి యుండుటచే నన్ను జూచి నవ్వివాడం. మీర ప్రమదడి యాతనిమెడలో మాలవైచితి తినివేయు"దని ముననలుగారితోఁ గరణము నిర్దాక్షిణ్యముగఁ బలుకునరికి ము నలులేప్పు పనిచేసితినిగా యని కొంచె ముడుకులొకరుడనమునఁ గలిగినకోపముతో నాతని మెడలోనిదండ నూడలాగి "ఇతఁడు తీగాస్యామిగాక వీర కాడయన యెడలనన పెద్దయ్య వారక్కడ విడుతువున్నట్లని "వినుగుడలలో బలికెను. అయ్యా వచ్చు చున్నాను. తుమింపుఁ దనకచ్చని కరీర కాంతిగలయొక రప్పుడే రైలునిగి గుంపులొనికి వచ్చిరి. మీరేనా మాకు ప్రెసిడెంటుని మున నలుగారదిగిరి. ఔనని యాయన చెప్పినను నల్లగనుండునని నిశ్చయ పటచుకొనిక వైసికెంటు పచ్చ నేల యున్నాడని కాబోలు తెల్లబోయి, తిరుగ నడిగి "ఔ" నని రెండవమాట నిశ్చయ పట చుకొని మిఁకుట ముననలుగారతని మెడలోఁ బుట్టులదండను వేసిరి. అచ్చట జనులందలు కరతాళధ్వనువిచ్చిరి. జనసమృద్ధి మా పూలందలు చప్పటలు చూచి యాయన శ్రాత్రిగాఁ గారాగ్ని హనునకుఁ జోవుచున్న నిగాకరణవాదికాజోలు నని యెంచి రైలుగాని ననులు "గాంధీమహాత్మికి జయ"యని కేకతీరిరి. ఎంతో స్నేహముతోనున్న-క్షుధిలలు మా గ్రామస్థునిక జూచి లోలు అలాడిరి. "నాకా సంబంధము లేకయ్యా" యని యధ్య క్షుడు వానిని కాంతిపటవి కిసేమకాపున నెను ఇంతలో బం దిపోయెను. "బండి గూడనవెంటనే క్రిందికి దిగక యంతసేపు బండిలోఁ నేరు సేయచున్నారయ్యా" యని కొంచె ల్లితముగా ముననలుగారుమామధ్యక్షునకుగా "దోసకాయచెంబు పోయిన కరయ్యా! యెక్కడ వెదకెను గానబడలేదని" యాతడు చెప్పెను కొందఱునవ్విరి. కొందఱుచిచారింపిరి. చూచితిరా మనవ్య ప్రతీతి! పెక్కయంతమే కొందఱును ప్రక్కలరిగింతెట్టును. మఱి కొందఱునఁ గంటిలో బూచును. చంద్రుడస్తమించు సరికి బాటసాయుల విచారింతురు. దారులుగట్టువారు సంత సింతురు. మనవ్యప్రకృతి యెల్లయెడల నొకటే యనికవులు వేదాంతుతేమా చెప్పెదరు కాని నాకు నన్నకములేదు. జోస

కాయచెంబు పోయినదని యధ్యక్షుడనగ గొందఱు 'హోహో' యని చప్పులించనేల? కొందఱు కినుకున్న నగిలేంపనేల? అయి నను బ్రకృతిపరీక్ష నాకెందులకు? "సంచి మీరేట్లుకొనియుం టిలేల? నాచేతకింత. నేన బట్టుకొందునని" యాహ్వనసభ్యుల దొకడుమకు "నాయనా! అక్కటేను. నేనే పట్టుకొందునని యధ్యక్షుండుపలికెను. ఎంతనిర్దుక్కు ఎంతనిర్దుక్కుదని కొందఱు కలలను క్రకంసానాచకముగఁ బంకిందిరి. "వైశ్యముకాదు. నాపిండకూడుకాదు. దోసకాయచెంబు పోయినట్లే తోలునంది బూదఁ జోవు నేమా యను భజముచే నీయకుండ నున్నాడని" పరిహాసమాచకముగా మోచేతిపోట్లను కొందఱు పొడుచుకొనిరి. ఆహవా! పనితీమాలిన ప్రపంచము. 'జీ' యనగ నొకలేప్పు అహుమాాయనగ వేటొకలేప్పు. మాటలాడకున్న యెడల నుటి యొకలేప్పు. తనకొకటకు కేలసిన రెండుగుట్టులుబంటి యెచ్చట నున్నదోయనిఅధ్యక్షుండువిమర్శముగ నీప్రక్క-నాప్రక్క-జూచు చుండుటచేత నచ్చటి గుంపులొ నిట్టి రసభేదవాస్తవి కలిగినటా తఁడు ప్రహించుట కనకాళములేకపోయెను. ఇంతలో జిన్న నూకిసాని పెద్దయెనుగునలె మందయామునముండునకు వచ్చి కేరులేదను ప్రక్కను జోసించి దండమిడెను. అంత సభ్యులకుఁ బెట్టబోయి 'యిదెందులకందో'యని ముననలుగారి నడిగెను. "ఇదియిదియనిమిసాకుల న్యామము కాదయ్యా. గౌరవముకొటకు బ్రదుకుచున్న వారముకాని నుటియొకటి కాదు. అల్ల రచిల్లర వారి ననిపట్టుట తగదయ్యా యని యాసాని అధ్యక్షుని మంద లించెను. ఈసాని బహుగౌరవమైన కుటుంబములోనికయ్యా! జహు మర్యాదగల జోవలోనిది. సమాపముననున్న 'ప్రాప్రయట ర' గారే యామెకు కన్నె చెఱబాపివారు. ఈమహాపిఁగారు 'మేమామేమిల యెరుగులు దిద్దల పండితురాలని' ముననలు గాతధ్యక్షునికి సాని స్వయాపస్యవాభిజాత్యగారక ప్రభా వాధిక్యములను బ్రకటిం చెను. "ఇట్టి యాత్రిమాత్రిమ వంకోడ్చ చహాగారిక ప్రసన్న కేఖరలగు విద్యభ్యాసా శిఖామణు లిప్పుడుండుట భజమునకు మంచిదేకాని యామెను నేన నిందిం పతేదు ఇట్టి మేళ మెండుల కని నేన నడిగి తి నని అధ్యక్షుండుగారు మునులుగారితో చెప్పిరి. "అయ్యా! అగ్రాసనాధిపతిగామా! మీరేమియు నడుగవలదు. మాజేడుక కొలదియ- మాయుక్తము కొలతియ-మాయుక్త మైన వైభవ ములు చేసికొందును. మీకడ్డు పెట్టుటకు ఏలతేను. మాగ్రామ యలో రైలు దిగునంతటనే మీండ్లుము. మిమ్ముఁ బూవుల లోఁ బెట్టికొని గౌరవించి డిగి రేపునాయంకాలము మిమ్ము రైలులోఁ గూరుచుండఁ బెట్టుటకు మీరేమియు నెందులకు నభ్యంతరము జెప్పవలదు. కానిదురా! మాచెదలేమి" అని ముననలుగారు పామణ పాకమున బలుకునరికి అజునారు డప్పల- తొమ్మిది తుకుములు- నాలుగు బాటబాకాలు- మూడు తామరపాట నముద మధనమంత జోవానలముతో ప్రాగినవి. ఈరేగిం పారంభమైనది. అయివారు వందలజన మాతే గింపుతో నున్నది. అధ్యక్షుండుగారొక వేతకాడుగుతో, నొక చేకఁ దోలునంచితో- మెడలోయెట్లుX స్నేయ పువ్వులకండతోఁ గంటికి తోటితో జన సంఘసభ్యులును, "నెందులకు వచ్చితినిరా భగవంతుడా యని" లోలాన నేడ్చుచు లైకివెట్టి-పునవ్యయ నడచుచున్నాఁడు. పసపుతంకములు పూసినచుటకుండ నెత్తి పెట్టుకొనిన చాకలికెడుటకు జీతవివిత్తములక X మనికలతో- నొడువులతో- మోకాళ్లపై దెగురు లేచుచు గొట్టెపొట్టేళ్లక లేదలజవంతి-టొకాయించుటకు నిద్రకడుచు చూడిగవాక్కు వింత వింతనరులతోదిగ్గు లర్థవిదారణ దారుణధ్యానములతో డప్పలుజాయింపుచున్నార. తక్కుటధారియగు రజకభా మణివెనుక మరిడమ్మవారి ఘటములను నెత్తివైకెట్టుకొనిము గ్గురు చాకలివాండ్రు లంగాజుకట్టుకొని లెజిపిలెంపుతేకుండ 'భయ్యో' మని ప్రళయకాలరుద్రులవలె నాడుచున్నారు. ఎగురు చున్నారు. గ్రెనుకకునడచుచున్నారు. గిగిగిదిగిగుచున్నారు. ఒంటి కాలిభరత మాడుచున్నారు. డప్పలవాం డ్రలోఁ దప్పదెచ్చుల పడినప్పుడింత వీరావేశము లొనైనను ఘో! గాడిదకాడుకులారా! యని గట్టిగ నటచు తేలుచాచి వైకెత్తి దింపి లాశసౌమ్యము నగపటచుచున్నారు. అంత డప్పలకాండ-సాగుడుగ- జొకముగ- బ్రహ్మశ్రుత్యాల ములోఁ దిగగ డప్పలకుగిపి వాయింపుచున్నారు. ఇంతలో 'నేను మరిడమ్మకుజొం! మీ కొంపలు నట్టెలగట్టి తీలెజను కోయ! కనక- కటకట- ననులిమిగ్రాశముకోయ! చలం! చలం. చల్లకుండ! తరవాడికోయ! యని యొక్క శిశుకై మానలిగొల్పి చేపవెత్తెత్తు నీకొన్ననొకచేతితో నానానాక చేతితోఁ జట్టుకొని వేతుతెల్లి/ధనుకాకారముగ లెత్తును. వంచి యెగిరియెగిరి పడుచున్నది. అత కుననలుగారు "అగుండి గాడిదకొడుకులారా!" యని మామ మొదలు జేతరార్చనము

కంఠం శ్లోకగ్రంథగ్రంథి-యొక్క ప్రతిభావైభవమును ప్రశంసించుచున్న యింటివానియొద్ద నాల్గవదలనిరు లెస్సించి మూడుగడ కలుపుమల వారి కామలమైన బోయించి యొకకడన కన శక్తి కైచివై బోయించి యావేళపు తపాక్షికింత కాంతింప జేసెను. ఇంతలో తాటియా కంటించి మావిగ వాండు దశమలు కాచివచ్చుచుండి. 'కుయ్య' మను నమోగముతో భణభణమన గుర్తించి భాగ్యముతో - కలల మను గజ్జలదప్పు డతో - మేలావాడి యారంభ మయ్యెను. మేళనాయకు రాలగు చిన్న నూకసాదే గజ్జల ట్రెను.

"వివాహరా! నేచివాహరా" యని పాడుచు సభిం యనుబట్టెను. అన్నింటాదేబోసి - అనదయిందే లోకం - అడవియై పోయితి బాడే - సాని - వారహరా! చివాహరా" యని పాడుచున్న మేమిరా యని యనుకొని కాబోలు మాయభ్యుత్సాహము మనదాస మొదలైనవారు. ఈనంద హాసములొక గొంతుగారలమేళన ముండకలేదని నిశ్చయపఱచుకొని కాబోలు నన్నటికి ప్రతిచి చివనూకసానిగాతి యాత్రయనున నన్ను భిక్షకుడగు కాత్రుడు మాయభ్యుత్సాహముగాని గోర చూపున జూచి గుట్టు కుసెను. తనదాసరాగాదు. నీ నల్లగల్లు కాడుగాను 'చచ్చినదాసరా' యని పాడియెడల సందర్భముగా నుండునని గుంపులవాండ్రు కానడకు డ నొకడు తేకవై చెను. మునము "బాల్త్ర! నొకటికట్టికట్టి" యని తేకవై చి యూరే గింపుసానించెను. సెత్తిమండ గడుపువాడ గా న్నమాడ-చునను మాడ-కొంటిగంటిగంటి కధ్యమందు తనకే కావలెన ననతోడ జేసెను. భోజనమైన పిమ్మట నాతడు పుస్తకాగారమును జూచు టకై వచ్చెను. ఇది 'యెల్లమొడగతి ప్రభావతీ ప్రద్యుమ్న'మని కంఠంకివారి యుక్తి-రామాయణ నని కరణముగా గర్వభూత కగపఱచెను. ఇది వ్యాసమూర్తి కాన్తులవారి ప్రేమారా భ్యుత్సాహమున నేకటకర్తము పంతులుగారి కంక-వియ భృజ మును లైకెత్తెను. మిగుల పుస్తకములను లాడకుండ జెప్పు చున్నాడు. నేను జూచుకొంటున్నాను. మిగుల ప్రేమ వత్సలతనని యభ్యుత్సాహము కరణముతోడలకు సరి కాలెడు రొగొన లాడెను. ఒక్కనిచునముగ నాతడన్ని లీలావలలో నన్ను పుస్తకములను తేక్కవై యిచ్చి పుస్తకము జన్మనని యడి గెను. అయిన నేల మాడుకందల పదునాటిని అచ్చట నుండు భోకపిలవాడు పలికెను. ఏమనందల యేది మాంటికం పె నెట్లెవరేవే యని యాతడు పలికి చిత్రాలను జూచెను. కొన్ని కొన్ని యెల మాడకలలో దప్పుపట్టాడెను కామఱ చేసెను. అగోడవిదను. విగ్రహమెవరిదని యాతడదగ ము ప్రశ్నించెనుగాని వెంట్రుకు లెట్లెదగి దని జూకెడు పలికెను. అంతభయమును ప్రక్కన్న పంపాదీయిన కేగి ఇచ్చట కొను, రోకతి, ప్రాణ్యు మొదలగునని యన్న నేలజని యడిచెను. అచ్చటివాండ్రు తొకరి మునులొకరు మాచుకొని యూర కుండి. అంత నొక బాలుకు- పాపములెయక కాబోలును- నిజముచెప్పియెడల నభ్యుత్సాహముగ కేమి కోపము పచ్చునో యను భజనములొకటి - జెడవారివతె- దానుగూడ నభ్యుత్సాహము మాటలాడునెడల గోపము యెంచుటచే గాబోలు నేమియూహించు కొనసోకాని- అహా! మాకరణముగాకుం చుకొనిన తూపువంగారికాపుర మిచ్చుటనే" యని పలికి నాడు. అక్కడివాండ్రు నీవువైతి. ఇంతలో నాకాతా నెవరయినట్లెవరో కాటివై ద్రొక్కె- మోనతితో- పొడిచి రో యేమో తెలియదు. కాని వెక్కిరిచి యెద్దుచు మా యచ్చుతో- జెప్పెదని పోయెను. "అచ్చోత రాముడూ! పుట్టుకకు చుట్టిన తేకవై యని నీవు చెప్పి-పుడేమో యనుకొంటి. అయ్యా! చుట్టిన తేకవై! యని కరణముగూడ ప్రశంసించుకొని బిల్లవానిమాటలన దానునన్నులొ నెంతమాత్రము చెప్పుకొనలేదని తెలియజేయుటకు గా- బోలు "వెంటిపియ్యా! తోలుబొమ్మలన్న పుస్తకమేమిరా! అదిరా! ఏమిరా! లావుగానుండును- ఎట్లుబట్టి. మీమేనల్ల కాత్రులారాగా నున్నప్పుడు పథ్యము పుచ్చుకొన్నతరువాత నిద్రాశయం- జేయుటకు జగవువాడవు. అయ్యా! మొజడు లాగున మాటలాడేమిరా? ఎట్లెవరో ప్రతివాది-కాదురా! ఏమో చిత్తమైనవేమిరా! నామీరా! అదిరా! అది పాలంకిరచ్చా యుగారాగా! అయిన చేసిననామీరా! ఒకటవన పుటము. అది అభ్యుత్సాహముగాని గమనవిడిచిరా!" యనిపలికెను ఇంతలో మనముగారుచచ్చి. పథ్యమోపునకుడని యాల్లా విందిరి. కరణముగారంటి 'మొండిమండకొడుకా! యీకే మాచుచు నిలువబడకేమిరా! అభ్యుత్సాహము బాబుగారిలో' మీద గజ్జలముట్టెచే చివన. మనదమేమిరా యని చాకలి పీరి నాల్గవై కలలమేళన. వాడ ద్రాసనాధిపతి బోపిరి బాగు చేసి యిచ్చెను. అంతలు సభకుబోయిరి. మరదన్ను గడిచే సభ. అన్నివారిచే యానరణముల తగుపాటిసలమున్నది. ఆ మృగాని గుడితో మరొకదైనను ద్రాగింపదగకు గావున దేవప్రార్థనకు తయరై నట్టి వాహాత్మ్యకే జను యనుపా చ్చుకలతో సభయారంభమయ్యెను. అభ్యుత్సాహము గుణగణమున పద్మమను నొక్కడ సామగంటి నే భువ్యసింపి యాజున గ్రాసనాధిపత్యమున స్వీకరించున సభవారిపక్షమున గోరెను. కరణభాగ్యములనక బ్రక్కన్న పలికెను 'నే యని యెడల చుండ గుండ్లవైచేసే సేమము సోపించిన కాకులమను, కుసురభోవుమండ గ్రాసనాధిపతి భద్రమపిలమంకరించెను.

అంత కాగ్యదర్శి సాంవత్సరిక చార్వాకమును జరిగెను. అటు వైన నభ్యుత్సాహము మాటలాడెను.

అభ్యుత్సాహము

సోదరులారా! అభ్యుత్సాహము కర్మ తరులగు నారెండలో ముండ మీరు నాకే గౌరవమునందలకు నేను మిగుల గృహ్యుడను. కన్య కలనివచ్చుటకుగాను చిన్న కూతురు 'వివాహములొక పెద్దపిల్ల గావ్యాధానమును జరిగించుట యచ్చుటవచ్చు నున్నది. పిల్లవాని యుపనయనములో మునలినంతకువై లక్షనమైన నొకము జరిగించు కొనుట యచ్చుటవచ్చు నున్నది. కాని గ్రామదేవత బాతరలొ గ్రంథాలయొక్కము జరిగించుటమాత్ర మెచ్చుట నిజపక్షమే నాచియందతే. ఇట్టి విచిత్రసంఘటనమునకు మిగ్రామాధి కాతరే మాలపురపులు. ఈ మాతన మర్యాదకు నేనే మొదటి జరిగించుటచే భవ్యుడను. పిడుగునకు బియ్యమున కొక్కటే మంత్రము సామెత యొకటి యున్నది గ్రామదేవత బాతరలొ గ్రంథాగారోత్సవమున కొక్కటే తంత్రమని మీరుక్రొత్తసామె తకల్పించి ప్రపంచమునకిచ్చిన విచిత్రమౌతును. సోదరులారా! పదునొకండు గంటలు మొద లొంటింటిపక్షమే నాయందతి యనుగ్రహముచే మీరకన్నెంట్లో నూరేగించుట నేకనాకేపు డొడల కలసలలాడుచున్నది. పదునాడు దేవులనడుమ తెండు గంటలుండుట చేత దేవులపేరిపోవుచున్నది. అపేరిపోవుచున కేపుటికొడలజలదరింప చేయుచున్నది. వేపమండలకేక కేకలు గల్గివున్న భూమిలు తలచుకొనగా గుండెలు జడదడ. లాడు చున్నవి. నేను విశేషముగా మాటలాడజాలను. మాటలాడుకొండ నుండవలయు నాయే యెంచినదిగాని బట్టాకుండుట యనుచి తమని యొంచించి నాల్గుమాటలు మాత్ర మే చెప్పెదను. 'సోదరులారా! మిగ్రంథాలయమును, సాంస్కృతి కన్నిధానమును విచిత్రమగు మిగ్రంథాలయమును, విద్యావిమ యక ప్రయోజనములతో వినియోగించులయును. గాని - "తరు వాతరంతి తెలిసిందిరెను. అట్లే స్పష్టపఱచుట యెడల? ఆంధ్రప్రదేశ్లో నీరంతిగూడ యొక్కనలయినా యేమి? యని కరణముగూడ తేకవైచిరి.) ఆంధ్రదేశమున నెందరో సత్కవులన్నారు. కవిత్వమునకు దాద్ర్యమున కవిసాభావ సంబధమని మీ తెలుగకపోరు. బుజుమలపాలెనను-సంసార యాత్రకుగుట యెంతద్రుభముగా నున్నను- శ్రమకొల్పి లేని యాత్రాహమును గలగజేసికొని-గ్రంథములను రచియించి- సర గ్యతినే చేయుచున్న కవులెంత వహనీయుల! రాజపోషణ ముననున్న కవులసంఖ్య తక్కువ మిగిలిన కవులసంఖ్య బ్రహ్మతే యాదీంపవలసియున్నది. కానితపు అపు కేదీచిన నీరము లలో గవులు పడు జేరే మంతెంతయ! ఎవరో యాత్ర యించియో- బుజుమలపాలెన- వేమిప్రతి లచ్చవేయించు కొన్న కవి యాంధ్రదేశములొన్ను వేమిగ్రంథాగారములకుం దలకొక్క ప్రతి యుచితముగా నిచ్చునెడల యాతరేమి తననో యొకండు కొనుడు. మిగ్రంథా గా మున కొక్క పుస్తకమును మీరు సంపాదించిన యెడల మీ యూర నెక్కడో-కాడ నాపుస్తక ముక్క-జరుగదా. అది వలక నాగ్రంథము రచించినవాని కెంతవైమో విచారించుడు. కవియొక్కనండి యాని గ్రంథమును మూల్య మీమాణకండ్ల మీ రు తిసికొనవలను. అట్టి నిశ్చిత మొదలైన కలయను. ప్రతి గ్రంథాలయము తన పుస్తక మొక్కటి వేరు కీసి నను దా యును దైర్యము కవికుండును. అందులకు గవికి కొం డియ నుండును. మీరవిధముగా గవులకు సాయపడ వలయును. మాకు లేక యెంటింటి బుట్టు కట్టుకొని మేమేద్యుమండగా గవు లకు మేమెట్లు సాయపడగలరని సభలో నొక్కడనెను. అటు లైన గ్రంథాగార మెందులకు? ఇంత ప్రశ్నమొచ్చి యావని జేయుట యెడలకు? గ్రంథాగారమున దీసి వైచి నవచ్చును అదిగాక యిది యంతకాల ముంచినందులకు మీరుపొండి లాభ మేది? మీరెరులకు జేయవలసినది నెంతవలకు నిర్వహించి నాన? మీలో నెవరో కాని పుస్తకములు తిసికొని కదిలినట్లే యుపదడు. పదివంద డువేల జనము యిగ్రామమునందు కళవాదులొ నన్ను గ్రంథములు గదా! నాల్గునందల జనలైన జరివికా? కుడకు నూర్చుకొనెదవికా? మీపుస్తక పు బాచితాలో మాడునాల్గు సంతకములకంటె నెక్కువమగు పడవే మీ కుపయోగంప నపుడిన్ని పుస్తకములే కొల్లులొకేల మూసివెట్టి యుపవలయును? నకువులొనవారి కేవలకైన నిచ్చియెడల బాగుగా నుండదా? ఇట్లుముగ్గులు కలసి యొక్కక్క గ్రంథమును సమగ్రముగ జది-యొక కవికిరెం డవ కవి కట్టిదేదము - ఏవారి దేదము? యుపవాదముల మూలుగుగ(గాని- వ్యాసముల మూలుగుగ(గాని- మీసోదరులకు ధెల్ల నక్కలతేదా? గ్రంథపఠకలకది యాచరణమైన విధి గానా? మీరట్లొనచ్చు నున్నారా? మొదట ఒదునందనేమి చేయగలరు? అయ్యయ్యా! మీ గ్రంథాలయ కాగ్యదర్శి యగు కరణముగారే యెట్లయెడల రాయించిన ప్రభావతీ ప్రద్యుమ్న మనిచ్చెను విచారాగరమును గాబోలు నగపఱచినాడు. నిజ ముగ నది విచార సాగరమగు మాటయేకాదా? ఇట్టి సాహిత్య సంపదతో బ్రకాశించుచున్న మిమ్ము హరింక కర్తయగు నెట్ల ప్రాదమననెట్టిదా? ఉత్తరహరి నంకకర్తయగు నాచన సోముని మనబట్టితో మీరేవ్యాసమునైనను వెల్లడించితిరా యనినే నేమొగము వెల్లకొని యడుగున?

నాయనలారా! నే నిట్లనవలసివచ్చినందులకు మిగుల విచారించుచున్నాను. ఇప్పుడైన కేద్రచేసి దీక్షపొంది గ్రంథ ముల నన్నియు విమర్శన బుద్ధితో- జరుపుడు. వివి యూర కండక-యొక్క-గ్రంథములొనుండు గుణమును- లోప ములను- జర్పించుకొనుడు. చర్చించి మీయాభిప్రాయముల నొక పుస్తకమున జేర్చుడు. మిగ్రామమునకు దయచేయు పంపెతుల కాంభిపాయముల నగపఱచి సహేతుకములగు సరణలను జేసికొనుడు. భావివిమర్శనసంఘము మిగ్రంథాలయ గదుల నుండి యుపయోగ వలసినదే. భవిష్యత్సారస్వతాభి వృద్ధినాట కములొ మిగ్రంథాలయము తెల ప్రభావపాత్రములొ మీరు ప్రపంచలేఖండ నున్నారు. కానీకే సెంత పవిత్రమున పూచిపడియున్నదో వానినెల్లు ర్వహించు కొనవలయునో మీరు తెలియకుండనున్నారు. గ్రంథములను జీవ్యులపాలు చేదలపాలు చేయుదు. ఇప్పుడైన గవినిలయుమునండి గజ్జల ముల నెగురగొట్టుడు. కాంతలవచ్చుట కాపు-ముంపకుడు. (అదిగోతెరిగి అజేమా! తలతక్కు-మనమృదు లాగునన్నా- డని కరణము నిశ్చయముగ విమర్శనకొనెను) ఇదిగాక మిగ్రామ ములొని జనబాహుళ్యమునకు గ్రంథాభిమానమును మీరు గలగ జేయవలసియున్నది. అది పురాణపఠనమునలగాని లభి పడు. ప్రతిసాయంకాలమునందును భోజనాభ్యుదయన బదికొండు గంటలపక్షిక్కడ మీలో నెవ్వరైన నేదోపురాణమును చదువ వలయును. చుట్టియొకడు దానికర్తము చెప్పవలయును. జనులం దలుచుటకు సంతోషమున కర్తుక. పరమపూజ్యమైన పురాణ పఠనాచార మిప్పుడు పోయినంతలకు మనమెం యై విచారించవలసియున్నది. ఆట్టి సకాచారము నుండి విడు గ్రంథాలయములే స్థాపించి పుస్తకము కట్టుకొనవలసి యున్నది. పురాణపఠ నానకర్తలగుకొల్ల నేనప్పుడు చెప్పట కవకాశముజేడు నజేయక సంతి. మీ గ్రంథాలయపు గోడ లపై గ్రంథకర్తల విగ్రహములను తొలకింప నట్లుజరు సంపా దించి కట్టవలయును. భూగర్భహాపుల జయంతులు కేకినంద నము లేవంద జయవలయును. కానీకొత్తములు సుఖముగా- విందుతో- నాటకములతో- ఫలహారములతో- మేలావాలు లతో- గాలదేవులను జేసికొనునట్టి హేళనకడముని-యెన్న డును భావింపవలదు. క్రిందటి సందర్భముకంటె నీ గోత్యర ము సారగ్రత మాగ్రమునకు మనమేమి యభివృద్ధి పొందితిమో విమర్శన పథమున మునుపటికంటె నిప్పుడెన్ని యడుగులు ముం దునకుం పోయినమో-యొకరినొకరు కనుగొనిరికొ-యొకరిని- స్థి-పఱచు కొనవలసిన క కన ప రీ యోచన ములు గాని కి ప్రపలాహార విసములుగావు. కానీకడల కొలది ప్రతిదికములుగావు. ప్రధానమైన దేదో ప్రాపుదికములుగావు. ప్రధానమైన దేదో పరిశ్రమించి యప్రధానకర్తలొకడొక ధిక ప్రామాభ్యు మిచ్చు చున్నాడు. అదితప్పు. నజేయక సారితప్పు. క్రిందటి సంవత్సరముకంటె నీసంవత్సర మిట్టి యభివృద్ధిగ జలచుట కవకాశము లేదని మీకు గోచిన యెడల వాటికొత్తనము నుండు. ప్రత్యేకాయ మేమియులేదు. తప్పకుండ జరిగింప నవలయు కదియేమి తద్దినమా! ఇదిగాక యభ్యుత్సాహమును మేళతాళముతో నూరేగించుడు. తిలకచ్చితిని. గాన వెనుకకు బోలేక- వెనుకకు బోవుటకు లైలాతేక- మిలో- జేప్పెను మీరు వివరణ యెట్టిగ యుండుటచేత- నేను కాలకుం డనై నోడజూకొ-టిని-ఇంతయెల్లరి దిటియొకడుసహించియం దడు. ఇకమీకు చెప్పవలసిన దింతిన్న లేదు. ఇకవిమించుట.

అప్పుడు మునముగాడతేచి అట్లు పలికి. అభ్యుత్సాహముగాను జనవిజేసిన దంతయు న. దజుకు గోచకమేగానియతే యొకటి యెంచునులేదు. ఎటువచ్చినను మావెంపుకు లెట్లెగారి నికొంచెమెత్తిపొడిచినట్లు వాల్తనగ్రామ్యమొదలమూట. ఈ కపిత్థళులు లక్షకుండుయెను సరియే నాక నాపె. పునతెల్లడి కంట యొక్కసహాయకారు. ముప్పటిపుట్టుకాము నాకెల్లడి నిగ్రాహకత్వము జేసి నన్నునెట్లినాడు. కపిత్థళులు నాకుజేసిన దేమున్నది. టప్పుటపక్కబురుచెప్పి ముగ్గులకడదేలొగుటకు నొకవిత్తరులుకంటె దులకు? ఇయ-విగ్రహముగ్రంథాలయము నుండి ప్రాజముండగా దీసి వేయటకు విలులేదు. అయినగ్రహ ము, పిసివైచి-కొడిపడెపుటయో-గోదానగిరికేమో వ్రాసి నాకెని వెన్నెముక కన్నుండెడిన కూటికెపుగొల్లెకాయ కానిన వెన్నెముక కన్నుండెడిన గుండెలపిలిచి! అదిగాక గ్రంథాలయమెప్పుడు పుట్టినిది. మావెంపుకు తెల్లెయిపుడుపుట్టి నాడు. ఆమాత్రపు వెనుక ముందు చింత యక్కలదే! ఇంత కంటె నేను తెప్పెడగనదేయలేదు అంతటియొక రిట్లుపలికిరి. మనయాభ్యుదయమున నన్నించుచున్నట్టి వచ్చి విశేషకౌర్వి యంతి నేపు పన్నసించిన యభ్యుత్సాహముగారి కేక కందనముల సభవారి పక్షమున నేనెప్పుడుచున్నాను. చుట్టియొక చిన్నమనని. మనమూలమున నభ్యుత్సాహముగారు దోసకాయ చెంబును బోగొట్టు కొనినాడు. (మనమూలమున ననుమాదయనభ్యుత్సాహ సభాకేక) పో-అడు- మనమూలమున గాకగోయనను- మంగి-అకు వచ్చు నప్పుడు పోగొట్టుకొనినాగుగదా! అతి వారికి భర్తపఱచుట మ- బాధ్యతయై యున్నది. తరువాత సభవారి యెప్పుడు ఇ-తటితో- నేను విరమించును.

"దోసకాయ చెంబుపోయినదా దోసకాయచింతో నైనది టికి-కర్ణుచున్నానని కంఠంబుచున్నాను"-ని చుట్టి యభ్యుత్సాహము పోయెను. సంతకాంతి క్యాంతి క్యాంతి.

మా ఆంధ్ర మిత్రులకు

మా గొప్ప ఫిబ్రవరి అమృతము జరుగుచున్నది. చాల గొప్ప లాభము లుండును; జేబుగడియారము, పెద్దగడియారములు, ఆభరణములు, సాగసైన సామానులు, ప్రేషనరీ మొదలగు వాటియందును మిక్కిలి లాభకరమైనట్టి, ఉపయోగమైనట్టియు బేరము లుండును.

ఈ సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా కొనువారలకు నిజమైన గొప్పలాభము లుండునట్లు ఏర్పాటుచేసి, వికయించుచున్నాము.

మా మోటారుకారులు, మోటారుబైసిక్కులు, బైసిక్కులు, వాటి పరికరములు మున్నగునవి ప్రత్యేకపు ధరలు వొప్పిన జెలివరీ చేయబడును.

84 పుటలుగల అమృతము జాపితా సిద్ధముగానున్నది. ఇనాముగా పంపెదము. వీటిలో మీరు ఏదైనను కావలసిన తక్షణమే ఒకకార్డు ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయుటయే మీరు చేయవలసిన పని.

అడినన్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్,

హంటు రోడ్ - మదరాసు.

ప్రాంతీలు:—బెంగుళూరు - ఉదకముండలము.

ఓటో మోహిని

మీరు బయటపోయి కచ్చినరేరువార చాలా బడలికయందు సమయములోనైనను పెండ్లిండ్లు విందులు ఇయ్యమలలో నైనను ఈ ఆర్తరును యుపయోగించినచుండి రోజుపుష్పముల వాసనను యిచ్చి మనముకు ఆనందించుమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

వేసవికాలములో ఉపయోగించుటకు కచ్చిన శీతములకు చూడయు పొందర్యమును యిచ్చును. అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిపటించుటలోను అత్యంతము ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును.

ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1.5 రూ 2, 1, 0.12-0, 0.8

రోబినియా తైలముధర బుడ్డి 1-5 రూ 1.0-0

Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పి.యూం కంపెనీ, 6 బందరు వీధి మదరాసు

(3081) "కళ్యాణము"

పెద్దకత్తి X తల్లి గజము చాడును X అమ్మ. పొంగునైపు. 1-5 రూ 4-8-0.

వజ్రము కొనుగోరి 1టి ఉపయోగము పోస్తే బిళ్లములకేత. కలయికాదు అర్థముతో ఒకరూపాయి

అదాము చుండుతెను. బి. పెంక చుక్కర్లు అందుకో కట్టర్లు అండ్ లాక్ టేబుల్స్ etc.

పెద్దాథకం, (గోవాపరిజ్ఞా) ఒకరూపాయి అర్థము: ఇంద్రప్రస్థం పెద్దాథకం

బ్రహ్మశ్రీ, ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, ఎస్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, Ph. D. Sc.

గారిచే శస్త్రోక్తముగ తయారుచేయబడి ద్రావిడాయుర్వేద పండిత సమీక్షమునను, వస్తుప్రదర్శనస్థానమునను, క్షాపితముగ మొదటితరగతిలో యోగ్యతాపరీక్షను పొందిన

స్థి ద క ల్ప మ క ర ధ్వ జ ము

వైద్యప్రపంచమునకు అత్యుత్తమముగ కనిపెట్టి తయారుచేయబడినది.

సవీరములైనవిగాని, పురాతనములైనవిగాని, స్వచ్ఛములైన వ్యాధులకు నుపయోగింపదగినది.

ప్రాచీన ఋష్యులచే చెప్పబడిన అసమానమైన ఈ ఔషధము ఆయుర్వేదశాస్త్రములచే చక్కగ పరిశీలించబడి మెప్పునడపినది. అనారోగ్యముచే సాక్షాత్తులగు సకల జన సామాన్యమునకు జీవనోపధ మని చెప్పటకు నేలాటి యాత్యేషణయు నుండదు.

ఈ ఔషధములను సంపూర్ణముగ నివర్తించు వ్యాధుల వివరము:—సరములకు సత్తులకేపోవుట, పొడ మొదలగు చ్యవ్యాధులు, ఉత్సాహములేకుండుట, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, అకలి నుండగించుట, పొండుకోగము వాపు, కీళ్లపట్టు, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతము, అతిమాత్రము మొదలగు మాత్రవ్యాధులు, మూలవ్యాధి, కాసవ్యాధి, అస్తమితము లోనగు అజీర్ణవ్యాధులును, ప్రమేహము (అంటువ్యాధులు) కొరకు మొదలగు దుష్ప్రక్రియలగునైన అన్నివిధములైన చల్లివ్యాధులును, స్త్రీలకు కలుగు న్యూనాధిక ఋతురక్తస్రావములును, ఋతు కాలమున కలుగు శూలమును పోగొట్టును.

ఇంతేకాదు:—సకలవిధవ్యాధులను పోగొట్టి దేహమునకు తేజస్సును, బలమునిచ్చి అరోగ్యమును కలుగజేయగలిగిన ఔషధములలో నిది శంకేంద్రి.

బాల్యమున దురభ్యాసముచే లభ్యపడు శుక్లవర్ణము మొదలగుగాని పురుషవర్ణమునకు లోపములకు కలుగజేయు వ్యాధులను తుదముట్ట పోగొట్టుమందు ఇది ఒక్కటియే యని నొక్కి చెప్పదగియున్నది. దేహమున చెడునీరును పోగొట్టి, శుద్ధమైన రక్తమును కలుగజేసి కరీకాన్యమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చునట్టి ఈ ఔషధము దివ్యౌషధము ఇది సకలధ్వజయోగమున చేర్చబడు వస్త్రపులనే గాక నింకను విలువ గల ముత్యములు, స్వర్ణము, లోహములును, అనేకమూలికావిశేషములును చేర్చి చేయబడినది.

ఈ ఔషధమును, కాల దేశ దేహాత్యైది భేదములకు గమనించక, పథ్యవియోగము లేక స్త్రీపురుషు లెవరైనను రసాయనము (Tonic) X నుపయోగించదగినను, మందును పుచ్చుకొను ప్రకారమును, పథ్యము వివరములును మందువెంట ప్రత్యేకముగ పంపబడును.

ఒక మాసములోనే సంపూర్ణగుణమును కలుగజేయు, (60) అవధిమాత్రము గల యొకబుడ్డి వెల రు. 10-0-0 లు మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.

విలాసము:—ఎస్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, మేనేజింగ్ డైరెక్టరు, మదరాసు ఆయుర్వేద ఔషధశాల, లిమిటెడ్ తపాలావెట్టె నెం 151 రు, తంతిలాసము కల్వమ్, మదరాసు.

హనుమాన్ బోరక్కు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా తుడుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదరు, మద్రాసు

